

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

โดย

นางสาวสนทยา ทิมเรือง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

โดย

นางสาวสนทยา ทิมเรือง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE AUDIT WORK OF
INTERNAL AUDITORS

BY

MISS SONTHEYA THIMRUENG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2018
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวสนทยา ทิมเรือง

เรื่อง

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่

09 ส.ค. 2562

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ

(อาจารย์ ดร. ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ)

คณบดี

พิภพ อุดร

(รองศาสตราจารย์ ดร. พิภพ อุดร)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของ

ผู้ตรวจสอบภายใน

ชื่อผู้เขียน

นางสาวสนทยา ทิมเรือง

ชื่อปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย

บัญชี

พาณิชยศาสตร์และการบัญชี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ

ปีการศึกษา

2561

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการนำปัญญาประดิษฐ์มาสนับสนุนในงานตรวจสอบภายในและศึกษาประโยชน์ของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายใน การศึกษานี้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบภายใน จำนวน 21 คน จากหลากหลายองค์กร ผลของการศึกษาพบว่าปัญญาประดิษฐ์จะถูกนำมาช่วยงานตรวจสอบภายในในส่วนของการวิเคราะห์เชิงปริมาณ แต่ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงคุณภาพนั้น ยังคงต้องใช้ผู้ตรวจสอบภายในส่วนนี้ นอกจากนี้ การทำงานตรวจสอบภายในต้องใช้ทั้งปัญญาประดิษฐ์และการทำงานแบบดั้งเดิมควบคู่กัน เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้สามารถสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสีย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์ งานตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายใน

Independent Study Title	THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE AUDIT WORK OF INTERNAL AUDITORS
Author	Miss Sonthaya Thimrueng
Degree	Master of Accounting
Major Field/Faculty/University	Accounting Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Teerachai Arunruangsirilert, Ph.D.
Academic Year	2018

ABSTRACT

This study aims to observe how to use artificial intelligence to support internal audit work and to study the benefits of using artificial intelligence in internal audit. This study analyzes data from interviewing 21 internal auditors from various organizations. Results show that the artificial intelligence will be used to help the internal audit in the part of quantitative analysis. But in the part of qualitative analysis, the internal auditor will be dominant in this task. Moreover, the internal audit work requires artificial intelligence parallelly with traditional way in order to enhance the analysis power of data so that it can efficiently support decisions of high-level executives, the Board of Directors, and stakeholders.

Keywords: Artificial Intelligence, Internal Audit, Internal Auditor

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการค้นคว้าอิสระ หัวข้อ “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจจะนำมากล่าวได้ทั้งหมด ซึ่งผู้มีพระคุณท่านแรกคือผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คือ ผศ.ดร. อธิชัย อรุณเรืองศิริเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้คำแนะนำในการค้นคว้าข้อมูล ความรู้ในด้านต่าง ๆ ตรวจทาน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน เพื่อให้การเขียนรายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทุกท่าน รวมทั้งหน่วยงานที่ท่านสังกัด ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ จนทำให้รายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ โครงการปริญญาโททางการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการจัดทำรายงานจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่อนุเคราะห์เวลาให้ผู้วิจัยได้มีเวลาศึกษาเพิ่มเติม

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นางสาวสนทยา ทิมเรือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
รายการสัญลักษณ์และคำย่อ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและเหตุผลของงานวิจัย	1
1.2 คำถามงานวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์	4
2.1.1 ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)	4
2.1.1.1 ความหมายของปัญญาประดิษฐ์	4
2.1.1.2 ลักษณะของงานปัญญาประดิษฐ์	4
2.1.1.3 ประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์	5

2.1.1.4 การนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งาน	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน	9
2.2.1 มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน	9
2.2.1.1 คำนิยามของการตรวจสอบภายใน	9
2.2.1.2 วัตถุประสงค์ของมาตรฐาน	9
2.2.1.3 ส่วนประกอบของมาตรฐาน	9
2.2.2 มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ	10
2.2.2.1 คำนิยามของการตรวจสอบภายใน	10
2.2.2.2 โครงสร้างมาตรฐานการตรวจสอบภายใน	10
2.2.3 กรอบการตรวจสอบและข้อพิจารณาในการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับ ปัญญาประดิษฐ์ของสมาคมผู้ตรวจสอบภายในสากล	10
2.2.4 มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน และมาตรฐาน การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์	13
2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์	20
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	22
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	22
3.2 การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์	22
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	24
3.5 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์	25
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	34
4.1 ความเชี่ยวชาญ	35
4.2 การวางแผน	41
4.3 การบริหารทรัพยากร	47
4.4 ลักษณะของงานในการกำกับดูแลและควบคุม	51
4.5 การวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผน สำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย	55
4.6 วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย	59

4.7 การจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย	64
4.8 แนวการปฏิบัติงาน	69
4.9 การระบุข้อมูล	73
4.10การบริหารความเสี่ยง	77
4.11การวัดผลการปฏิบัติงาน	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	88
5.1 สรุปผลการวิจัย	88
5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย	92
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต	92
รายการอ้างอิง	93
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก จดหมายรับรองจากมหาวิทยาลัย	94
ภาคผนวก ข สรุปโครงเรื่องงานวิจัยเพื่อส่งให้ผู้สัมภาษณ์อ่านก่อนให้สัมภาษณ์	95
ภาคผนวก ค คำถามสัมภาษณ์	106
ประวัติผู้เขียน	108

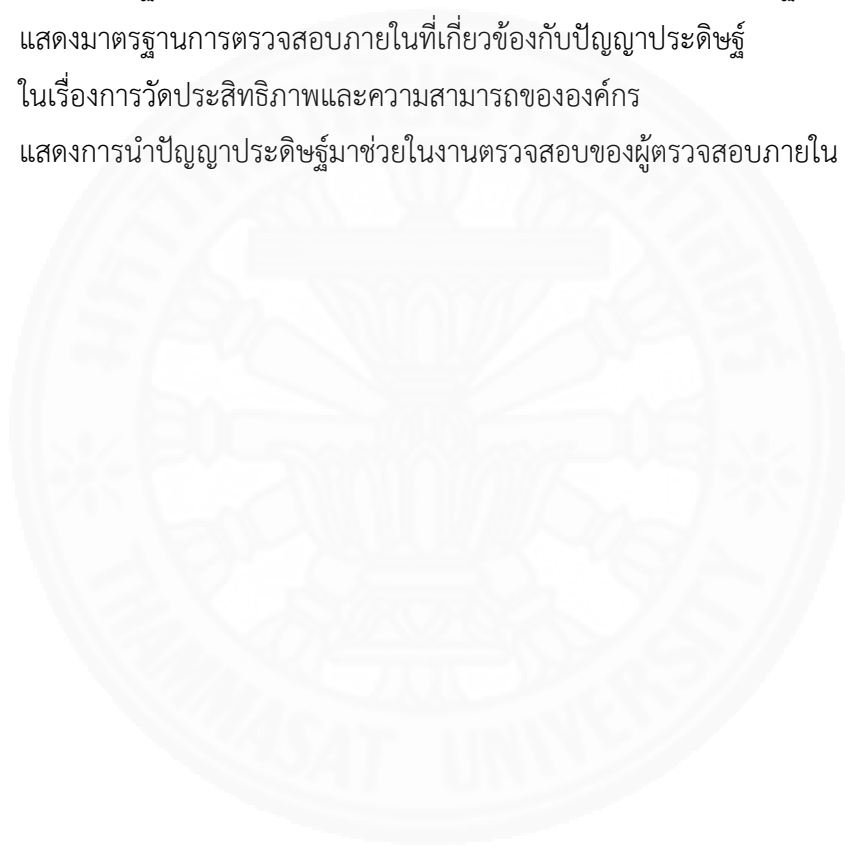
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน กับมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาประติษฐ์	13
3.1 แสดงข้อมูลจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ตามประเภทหน่วยงานและจำนวนหน่วยงาน ที่เข้าสัมภาษณ์	23

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงโครงสร้างมาตรฐานการตรวจสอบภายใน	10
2.2 แสดงมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ ในเรื่องการบริหารความเสี่ยง	11
2.3 แสดงมาตรฐานการตรวจสอบภายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์	11
2.4 แสดงมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ ในเรื่องการวัดประสิทธิภาพและความสามารถขององค์กร	12
5.1 แสดงการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน	91

รายการสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์/คำย่อ	คำเต็ม/คำจำกัดความ
IIA ไอไอเอ	The Institute of Internal Auditors สมาคมผู้ตรวจสอบภายในสากล
AI เอไอ	Artificial Intelligence ปัญญาประดิษฐ์
OFC โอเอฟซี	Operation Financial Compliance ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินรวมทั้งรายงานการดำเนินงาน มีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ
IT ไอที	Information technology เทคโนโลยีสารสนเทศ
ETL อีทีแอล	Extract-Transform-Load กระบวนการหนึ่งในระบบคลังข้อมูล (Data warehouse) โดยระบบที่ออกแบบเอาไว้จะดึงข้อมูลออกมาจากหลายๆ ที่, นำกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลมาประยุกต์ใช้, มีการเชื่อมโยงและปรับข้อมูลให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันเพื่อให้ข้อมูลจากหลายๆ แหล่งสามารถใช้งานร่วมกันได้และท้ายที่สุดทำการส่งมอบ (delivery) ข้อมูลเหล่านั้นในรูปแบบที่ง่ายต่อการใช้งานเพื่อใช้ในการตัดสินใจขององค์กร

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและเหตุผลของงานวิจัย

การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ โดยการนำความฉลาดและความรู้ที่สร้างขึ้นมาจากสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งรวบรวมหลายๆ สิ่งไว้ในสิ่งนั้น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้สามารถคิดและเป็นผู้ช่วยในด้านต่าง ๆ มีระบบคิด ระบบกระทำอย่างมีเหตุผลตามปัจจัยเหมือนมนุษย์ (ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล, 2561, ย่อหน้าที่ 3)

ในปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลที่ทุกอย่างมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีและโปรแกรมอัตโนมัติต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น จึงทำให้กระบวนการทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีผลต่อการรวบรวมข้อมูลและการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อสรุปผลการตรวจสอบภายใน

ผู้ตรวจสอบภายในต้องพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วให้ทัน โดยผู้ตรวจสอบภายในต้องให้สำคัญกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานเป็นอันดับแรก ภายใต้การทำงานที่มีปริมาณข้อมูลที่ต้องตรวจสอบจำนวนมาก และมีเวลาในการทำงานอย่างจำกัด ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในจำเป็นต้องมีอุปกรณ์และเครื่องมือที่สามารถนำมาช่วยในงานตรวจสอบให้ทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

ปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่น่าสนใจ และเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำมาช่วยในงานตรวจสอบภายในได้ ปัญญาประดิษฐ์เหมาะที่จะนำมาใช้กับข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณ เป็นตัวเลข ได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์ มีความแม่นยำ ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำรายงานที่ได้จากการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์นี้ไปวิเคราะห์และสรุปผลการตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว ช่วยลดจำนวนบุคลากรที่ทำงานตรวจสอบและเวลาในการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในได้

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในจะช่วยให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาอันจำกัด

1.2 คำถามงานวิจัย

ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่อง “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” สามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาวิธีการนำปัญญาประดิษฐ์มาสนับสนุนในการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน

1.3.2 เพื่อศึกษาประโยชน์ของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” มีขอบเขตดังนี้

1.4.1 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

1.4.2 งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และขอความคิดเห็นจากผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการตรวจสอบ

1.4.3 งานวิจัยนี้เป็นศึกษาจากทฤษฎี Global Perspective and Insights: Artificial Intelligence – Considerations for the Profession of Internal Auditing (Special Edition) ของ The Institute of Internal Auditors ซึ่งได้ให้กรอบการตรวจสอบและข้อพิจารณาในการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์

1.4.4 งานวิจัยนี้เป็นศึกษาจากทฤษฎี Global Perspective And Insights: The IIA’s Artificial Intelligence Auditing Framework: Practical Application, Part A & B (Special Edition) ของ The Institute of Internal Auditors ซึ่งได้ให้กรอบการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์

1.4.5 งานวิจัยนี้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยจะเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561 – 16 ธันวาคม 2561

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1.5.1 ผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในได้อย่างเหมาะสม

1.5.2 เพื่อทราบถึงประโยชน์ของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายใน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ศึกษา เรื่อง การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์และงานตรวจสอบภายใน รวมทั้งมาตรฐานการตรวจสอบภายในทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อทำความเข้าใจในการทำงานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน
- 2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งด้านวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการทำให้คอมพิวเตอร์มีความสามารถคล้ายมนุษย์หรือเลียนแบบพฤติกรรมมนุษย์ คือ โปรแกรม Software (ซอฟต์แวร์) ต่าง ๆ ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะความสามารถในการคิดเองได้ หรือมีปัญญานั้นเอง ปัญญาที่มนุษย์สร้างให้คอมพิวเตอร์ จึงเรียกว่า “ปัญญาประดิษฐ์” (กฤติยา รัตแพทย์, 2018)

2.1.1 ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)

2.1.1.1 ความหมายของปัญญาประดิษฐ์

ปัญญาประดิษฐ์ หมายถึง อุปกรณ์ที่ต้องรับคำสั่งเพื่อสามารถทำงานให้ได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้หน่วยความจำที่มีขนาดใหญ่ หรือหมายถึง การทำให้คอมพิวเตอร์สามารถคิดหาเหตุผลได้ เรียนรู้ได้ ทำงานได้เหมือนสมองมนุษย์ ซึ่งการทำงานมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการประมวลผลของสมองมนุษย์ ดังนั้นความสามารถของคอมพิวเตอร์ทางด้านสติปัญญาและด้านพฤติกรรมจึงมีลักษณะคล้ายกับมนุษย์ (อภิชาติ หัตถณิรันดร์, 2555)

2.1.1.2 ลักษณะของงานปัญญาประดิษฐ์

ลักษณะของงานปัญญาประดิษฐ์ แบ่งเป็น 3 ประเภท

(1) Cognitive Science เป็นงานที่พัฒนาบนพื้นฐานของ ชีววิทยา จิตวิทยา และสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานนี้ประกอบด้วย ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert Systems) หรือ

ระบบงานความรู้ ระบบเครือข่ายนิวรอน (Neural Network) ฟัซซีโลจิก (Fuzzy Logic) เจนเนติก อัลกอริทึม (Genetic Algorithm) เอเจนต์ชาญฉลาด (Intelligent Agents) และระบบการเรียนรู้ (Learning Systems)

(2) Robotics เป็นงานซึ่งพัฒนาบนพื้นฐานของวิศวกรรมและ สรีรศาสตร์ และเป็นการพยายามสร้างหุ่นยนต์ให้มีความฉลาดและถูกควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ แต่สามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนกับมนุษย์ โดยพยายามทำให้หุ่นยนต์มีทักษะให้ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ ทักษะในการมองเห็น ทักษะในการสัมผัส ทักษะในการหยิบจับสิ่งของ ทักษะในการเคลื่อนไหว และ ทักษะในการนำทางเพื่อไปยังที่หมาย

(3) Natural Interface เป็นงานซึ่งเน้นการพัฒนาเพื่อให้คอมพิวเตอร์ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ป็นธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์สามารถสื่อสารกับคอมพิวเตอร์หรือ เครื่องจักรกลได้อย่างสะดวก ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้ ระบบที่มีความสามารถในการเข้าใจ ภาษามนุษย์ (Natural Language) การพัฒนาระบบงานลักษณะนี้จะรวมเทคนิคของการจดจำคำพูด และเสียงของผู้ใช้งานได้ด้วย ซึ่งจะทำให้มนุษย์สามารถพูดหรือสั่งงานกับคอมพิวเตอร์หรือหุ่นยนต์ได้ ด้วย ภาษามนุษย์ที่ใช้กันทั่วไป และระบบภาพเสมือนจริง (Virtual Reality) เป็นการสร้าง ภาพเสมือนจริงหรือภาพจำลองของเหตุการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะมีการติดตั้งตัวเซ็นเซอร์ ต่าง ๆ ไว้กับอุปกรณ์ที่ใช้เป็น Input/output ของระบบด้วย (สุภัชชา โพธิ์ศรี, 2555)

2.1.1.3 ประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์

(1) ข้อมูลจะถูกเก็บในลักษณะที่เป็นฐานความรู้ขององค์กร พนักงาน สามารถเข้าไป สืบค้นและหาคำตอบหรือหาคำปรึกษาได้ตลอดเวลา

(2) เพิ่มความสามารถให้กับฐานความรู้ขององค์กรด้วยการเสนอวิธีการ แก้ปัญหาสำหรับงานเฉพาะด้านซึ่งมีปริมาณมากและความซับซ้อนมากเกินไปสำหรับมนุษย์

(3) ช่วยทำงานในส่วนที่เป็นงานประจำหรืองานที่เบื่อง่ายของมนุษย์

(4) ช่วยสร้างกลไกที่ไม่นำความรู้สึกล้วนตัวของมนุษย์มาเป็น องค์ประกอบในการตัดสินใจ (สุภัชชา โพธิ์ศรี, 2555)

2.1.1.4 การนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งาน

(1) ด้านการผลิต (Production)

สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์การกำหนดตารางการผลิต และการกำหนดตารางการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมที่สุด ตลอดจนการกำหนดโอกาสในการนำเอากากวัสดุ ไปผลิตอีกครั้ง

(2) การตรวจสอบ (Inspection)

ผู้ผลิตสามารถใช้ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) ที่เป็นระบบจับภาพ ซึ่งจะสามารถถ่ายภาพความเสียหายของวัตถุด้วยการใช้ลำแสง เพื่อป้องกันในการแพร่กระจายความเสียหายไปที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ ระบบนี้ยังสามารถช่วยทำรายงานด้านการรับประกันคุณภาพ ที่เกี่ยวกับชิ้นส่วนของวัตถุในเรื่องความชำรุดเสียหาย และวิธีการในการแก้ไขด้วย

(3) การประกอบชิ้นส่วน (Assembly)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ XCON สามารถช่วยผู้ผลิตในการสร้างโครงสร้างคำสั่งซื้อของลูกค้าไปเป็นแผนผังภาพ ซึ่งจะแสดงให้เห็นส่วนประกอบที่จำเป็นในการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นส่วนต่าง ๆ

(4) ด้านบริการ (Field service)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) เป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้จัดการด้านการบริการและพนักงานซ่อมแซมทั่วไป (ช่าง) ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) ช่วยให้ช่างเข้าใจถึงลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ เช่น เครื่องจักรกำลังเดินเครื่องหรือไม่ ความเสียหายเกิดขึ้นกับระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเกิดกับส่วนใด ซึ่งเป็นการช่วยในการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนอย่างรวดเร็ว ทำให้ประหยัดเวลาในการทำงาน

(5) ด้านการซ่อมแซมโทรศัพท์ (Telephone repair)

- ช่วยรักษาความรู้ที่อาจสูญหายไป เมื่อเกิดการลาออกของพนักงานที่มีความเชี่ยวชาญ
- ช่วยทำให้ข้อมูลมีคุณภาพ และมีศักยภาพในการนำมาใช้งานได้อย่างทันท่วงทีเมื่อต้องการ
- ช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่
- ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดภาวะที่อาจเกิดกับมนุษย์ เช่น ความเมื่อยล้า ความสับสนวุ่นวายหรือปัญหาอารมณ์
- ใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ ด้านการตลาด การลดต้นทุน และการปรับปรุงพัฒนาสินค้า

(6) การสอบบัญชี (Auditing)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชีในเรื่องกระบวนการตรวจสอบบัญชีเพื่อความถูกต้อง เช่น สำหรับบัญชีลูกหนี้ (Account receivable) จะมีการป้อนข้อมูลลูกหนี้เข้าไปในระบบผู้เชี่ยวชาญ สิ่งที่ได้จากระบบคือการเสนอแนะกระบวนการในการตรวจสอบนั่นเอง

(7) การคิดภาษี (Tax accounting)

เป็นการนำหลักเกณฑ์ทางบัญชี มาตรฐานการบัญชี มาปรับให้เข้ากับประมวลรัษฎากรและกฎหมายภาษีอากรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน เพื่อให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้าขายกำไรขาดทุนสุทธิ เงื่อนไขการรับรู้รายได้และรายจ่ายของกิจการ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีหัก ณ ที่จ่าย หรืออากรแสตมป์ สืบเนื่องมาจากหลักการบัญชี หลายประการที่ขัดแย้งไม่เป็นไปตามกฎหมายภาษีอากรนั่นเอง มักจะพบเห็นกันเมื่อมีการจัดทำบัญชีของธุรกิจในแต่ละรายการค้าแต่ละงวดบัญชีมักจะปรากฏอยู่เสมอว่า หลักในการจัดทำบัญชีไม่เป็นไปตามกฎหมายภาษีอากร ซึ่งผู้จัดทำบัญชีจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขรายการค้าที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามเงื่อนไขทางภาษีอากรที่ได้กำหนดเอาไว้

(8) การวางแผนด้านการเงิน (Financial planning)

เพื่อให้สามารถวางแผนการเงินเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาแผนการเงินให้กับแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

(9) ด้านการลงทุน (Investments)

เพื่อให้เข้าใจถึงหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุน เช่น ตราสารเพื่อการลงทุน การวิเคราะห์การลงทุน กลยุทธ์การลงทุน รวมถึงการบริหารกลุ่มหลักทรัพย์ เพื่อให้สามารถเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาเรื่องการวางแผนทางการเงินที่มีความรอบรู้ในเรื่องของการวางแผนการลงทุนได้อย่างแท้จริง

(10) ด้านบุคคล (Personnel)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) ช่วยแผนกบุคคลในการเตือนผู้ใช้ในเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายของบริษัท และยังช่วยในการสร้างคู่มือให้แก่พนักงาน

(11) ด้านการตลาด และการขาย (Marketing and sales)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ (ES) สามารถทำงาน 6 งานพร้อมกันภายในไม่กี่วินาที ในขณะที่พนักงาน 1 คน ใช้เวลา 20-30 นาทีในการทำงาน 1 งาน

(12) การอนุมัติสินเชื่อ (Credit authorization)

จะช่วยให้ผู้ที่ยื่นขอสินเชื่อสามารถนำเงินสดที่ได้รับ ไปใช้จ่ายตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในการขอสินเชื่อ เช่น สินเชื่อซื้อบ้าน โดยที่ไม่ต้องใช้เงินสดแบบก่อนในการซื้อ แต่ผู้ขอสินเชื่อซื้อบ้านก็มีหน้าที่ที่จะต้องชำระค่าวงวดรายเดือนทุก ๆ เดือน เป็นระยะเวลาหลายปี นอกจากสินเชื่อประเภทบ้าน ก็ยังรวมถึงสินเชื่อเพื่อธุรกิจ ที่ได้รับความนิยมอย่างมากสำหรับผู้ประกอบที่มองหาเงินทุนเพื่อขยายธุรกิจของตนเอง และสถาบันการเงินก็ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือ

ต่อผู้ประกอบการที่ยื่นกู้ เพราะเนื่องจากว่าเงินกู้ยืมสูงและมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าสินเชื่่อื่น ๆ แต่การขอสินเชื่อเพื่อธุรกิจก็ไม่ได้ง่ายดายนัก เพราะต้องมีการประกอบธุรกิจตามที่สถาบันการเงินกำหนด และมีกำไรต่อปีตามที่สถาบันการเงินกำหนดด้วย อีกทั้งต้องไม่มีประวัติที่การเงินที่ไม่ดี จึงจะสามารถทำการยื่นขอสินเชื่อได้ สามารถผ่อนชำระได้เป็นงวด ๆ โดยสถาบันการเงินจะเป็นผู้กำหนดระยะเวลาการผ่อน โดยขึ้นอยู่กับราคาของสินค้านั้น ๆ และจำนวนชำระในแต่ละงวด สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ในแต่ละเดือนได้ เนื่องจากค่าชำระในแต่ละเดือนจะเท่ากันทุกเดือน

(13) หน่วยงานด้านบริการของรัฐ (Human services agency)

การบริหารงานภาครัฐแนว (New Public Management) คือ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการ และการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ เช่น การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานแบบมืออาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขัน การให้บริการสาธารณะ การให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดทั้งการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

(14) การทำนายทางการแพทย์ (Medical prognosis)

ระบบผู้เชี่ยวชาญ เป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์วินิจฉัยโรค ระบบที่มีชื่อเสียงเมื่อสิบปีเศษมานี้ คือ ระบบ Mycin ของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และเริ่มมีผู้นำมาประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ มากขึ้น เลยไปถึงโรคพืชและสัตว์ หลักการที่ใช้คือ เก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้ให้ละเอียด แล้วใช้หลักปัญญาประดิษฐ์หรือ Artificial Intelligence-AI มาช่วยวิเคราะห์เป็นแนวคิดในการทำให้คอมพิวเตอร์ทำงาน และคิดได้เหมือนคน ระบบนี้น่าจะช่วยอนามัยตำบล ในการวินิจฉัยโรคยากๆ ได้ ให้คนที่มีความรู้ปานกลางพอสมควร สามารถที่จะวินิจฉัยโรคได้ เป็นอีกหนทางหนึ่งที่เพิ่มจาก tele-medicine ที่ผู้เชี่ยวชาญตัวจริงต้องมาให้คำปรึกษาแนะนำ

(15) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information Systems: GIS)

เป็นระบบที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลพื้นที่ (Spatial Data) และข้อมูลแสดงคุณลักษณะเชิงตัวเลข (Attribute Data) ตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูล ถ่ายทอดข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการเรียกใช้ข้อมูลซึ่งสามารถอ้างอิง ตำแหน่งบนพื้นดินได้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ประกอบด้วยฐานข้อมูล ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ของคอมพิวเตอร์ที่จะแสดงในรูปเชิงซ้อน (Multiple Layers) ของข้อมูลที่ได้รับจาก แหล่งต่าง ๆ ข้อมูลเมื่อนำเข้าสู่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แล้วสามารถปัญหานั้น ๆ เนื่องจากระบบนี้ก็คือ การจำลองความรู้ของผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ มานั่นเอง

โดยผู้เชี่ยวชาญในที่นี้อาจเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการบริหาร เศรษฐกิจ สุขภาพ และ ด้านโภชนาการ เป็นต้น (สุกัญญา สุริยะแก้ว, 2559)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ในการประเมินผล การดำเนินงาน และระบบการควบคุมภายในขององค์กร ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้งานตรวจสอบภายใน สำเร็จ คือ ผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินของงานตรวจสอบภายใน ไปใช้ในการบริหารงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มและความสำเร็จแก่องค์กร

2.2.1 มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

2.2.1.1 คำนิยามของการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน คือ กิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้ คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของ กระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแล อย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ The Institute of Internal Auditors (2013)

2.2.1.2 วัตถุประสงค์ของมาตรฐาน

เพื่อให้แนวทางในการปฏิบัติตามองค์ประกอบภาคบังคับของกรอบ ปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในที่เป็นสากล (IPPF) และกรอบในการทำงานและการส่งเสริม ให้บริการตรวจสอบภายในสามารถเพิ่มคุณค่าได้อย่างหลากหลาย กำหนดพื้นฐานในการประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน และสนับสนุนกระบวนการและการดำเนินงานขององค์กรให้ดีขึ้น The Institute of Internal Auditors (2017)

2.2.1.3 ส่วนประกอบของมาตรฐาน

มาตรฐานประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ คือ มาตรฐานด้านคุณสมบัติ (Attribute Standards) และ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (Performance Standards) ซึ่งมาตรฐาน ด้านคุณสมบัติจะกล่าวถึงลักษณะขององค์กร และบุคลากรที่ปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ส่วน มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน จะกล่าวถึงลักษณะของงานตรวจสอบภายใน และเกณฑ์เชิงคุณภาพ ซึ่ง สามารถนำไปเป็นบรรทัดฐานในการประเมินผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน มาตรฐานด้านการ ปฏิบัติงาน จะกล่าวถึงลักษณะของงานตรวจสอบภายใน และเกณฑ์เชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถนำไปเป็น

บรรทัดฐานในการประเมินผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน The Institute of Internal Auditors (2017)

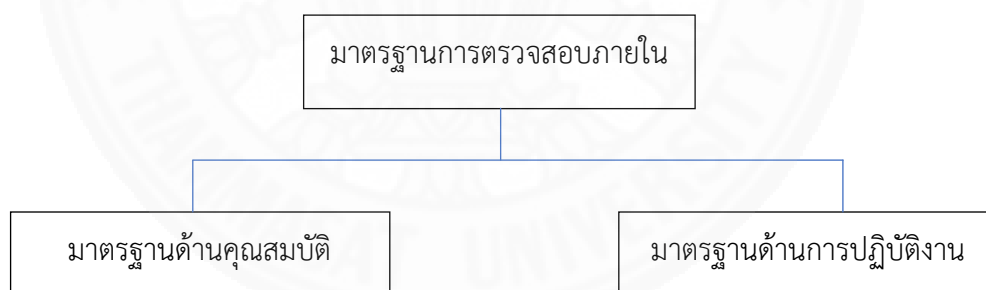
2.2.2 มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

2.2.2.1 คำนียามของการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน คือ กิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น และจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ กรมบัญชีกลาง (2561)

2.2.2.2 โครงสร้างมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ มาตรฐานด้านคุณสมบัติ และ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งมาตรฐานด้านคุณสมบัติ (Attribute Standards) เป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงลักษณะของหน่วยงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน ส่วนมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (Performance Standards) เป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงลักษณะของงานและกระบวนการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน กระทรวงการคลัง, กรมบัญชีกลาง (2561)

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

2.2.3 กรอบการตรวจสอบและข้อพิจารณาในการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์ของสมาคมผู้ตรวจสอบภายในสากล

กรอบการตรวจสอบและข้อพิจารณาได้กล่าวถึง มาตรฐานการตรวจสอบภายใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์ ดังนี้

ผู้ตรวจสอบภายในต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงของข้อมูลที่มีอยู่มากมาย

2120
การบริหาร
ความเสี่ยง

ภาพที่ 2.2 แสดงมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์ในเรื่องการบริหารความเสี่ยง

ผู้ตรวจสอบภายในต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำปัญหาประติษฐ์มาใช้งาน

ภาพที่ 2.3 แสดงมาตรฐานการตรวจสอบภายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์

การตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญต่อความวัดประสิทธิภาพและความสามารถขององค์กร การปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ในองค์กรที่ได้นำปัญญาประดิษฐ์มาใช้มา ควรมีความมั่นใจว่าจะมีการควบคุมและการกำกับดูแลการทำงานของปัญญาประดิษฐ์

ภาพที่ 2.4 แสดงมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ในเรื่องการวัดประสิทธิภาพและความสามารถขององค์กร

2.2.4 มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน และมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ
1. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ (Attribute Standards)	1. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ (Attribute Standards)
1210 ความเชี่ยวชาญ ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หน่วยงานตรวจสอบภายในโดยรวมแล้วต้องมีหรือได้รับ ความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องนำมาใช้การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหน่วยงานนั้น	1210 ความเชี่ยวชาญ ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ และต้องสะสมความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ จากการปฏิบัติงานตรวจสอบ ทั้งนี้ การปฏิบัติงานตรวจสอบต้องดำเนินการโดยผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (Performance Standards)	2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (Performance Standards)
2010 การวางแผน หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนงานตรวจสอบโดยอาศัยความเสี่ยงเป็นพื้นฐานเพื่อกำหนดลำดับความสำคัญของงานต่าง ๆ ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน โดยต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร	2010 การวางแผนการตรวจสอบ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องวางแผนการตรวจสอบตามผลการประเมินความเสี่ยง เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญก่อนหลังของกิจกรรมที่จะทำการตรวจสอบให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานของรัฐ
2030 การบริหารทรัพยากร หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องมั่นใจว่าทรัพยากรสำหรับงานตรวจสอบมีความเหมาะสมเพียงพอและถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติมาได้	2030 การบริหารทรัพยากร หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องมั่นใจว่าทรัพยากรสำหรับงานตรวจสอบมีความเหมาะสมเพียงพอและถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติมาได้

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐาน
การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (ต่อ)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ
2100 ลักษณะของงาน หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินและมีส่วนในการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม ขององค์กร โดยใช้วิธีที่เป็นระบบมีระเบียบและอาศัยความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน ความน่าเชื่อถือรวมทั้งคุณค่าของงานตรวจสอบภายในจะดีขึ้นเมื่อผู้ตรวจสอบทำงานเชิงรุกและการประเมินของผู้ตรวจสอบได้ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งได้คำนึงถึงผลกระทบในอนาคตด้วย	2100 ลักษณะของงานตรวจสอบภายใน การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องสามารถประเมินและช่วยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบ หลักเกณฑ์ และอาศัยความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การตรวจสอบภายในจะมีความน่าเชื่อถือและเพิ่มคุณค่า เมื่อผู้ตรวจสอบภายในมีการปฏิบัติงานในเชิงรุกและการประเมินผลของผู้ตรวจสอบภายในได้ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย
2110 การกำกับดูแล หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินและให้คำแนะนำที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลขององค์กร เพื่อ - การตัดสินใจทางกลยุทธ์และการปฏิบัติงาน - การกำกับดูแลกระบวนการบริหารความเสี่ยง และการควบคุม - การเสริมสร้างความมีจริยธรรมและคุณค่าที่เหมาะสมภายในองค์กร - การทำให้เชื่อมั่นได้ในเรื่องการบริหารผลการปฏิบัติงานขององค์กรและความรับผิดชอบในผลของงานที่มีประสิทธิผล - การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงและการควบคุมไปยังส่วนงานต่าง ๆ ที่เหมาะสม	2110 การกำกับดูแล การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องสามารถประเมินและให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ เพื่อ - การกำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินงาน - การกำกับดูแลกระบวนการบริหารความเสี่ยง และการควบคุม - การเสริมสร้างจรรยาบรรณและคุณค่าเพิ่มให้เกิดภายในหน่วยงานของรัฐ - การให้ความเชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐมีประสิทธิภาพและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบ - การสื่อสารข้อมูลความเสี่ยงและการควบคุม

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐาน
การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (ต่อ)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ
ภายในองค์กร - การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงและการควบคุมไปยังส่วนต่าง ๆ ที่เหมาะสมภายในองค์กร - การประสานกิจกรรมและสื่อสารข้อมูลระหว่างคณะกรรมการ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ให้ความเชื่อมั่นอื่น ๆ และผู้บริหารขององค์กร	ภายในของหน่วยงานหน่วยงานของรัฐ - การประสานงานและสื่อสารข้อมูลระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ผู้ตรวจสอบภายนอก ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ให้บริการให้ความเชื่อมั่นอื่น ๆ และฝ่ายผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐ
2120 การบริหารความเสี่ยง หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินความมีประสิทธิภาพและมีส่วนช่วยในการปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยง	2120 การบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องสามารถประเมินความมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยง
2130 การควบคุม หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องช่วยให้องค์กรคงไว้ซึ่งวิธีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ โดยการประเมินผลและประสิทธิภาพของวิธีการควบคุมเหล่านั้น และโดยการส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2130 การควบคุม การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องมีส่วนสนับสนุนให้มีการควบคุมในเรื่องต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเพียงพอ โดยการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการควบคุมเหล่านั้น รวมทั้งสนับสนุนให้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
2200 การวางแผนสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำและจัดบันทึกแผนสำหรับแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขต ช่วงเวลาที่จะปฏิบัติงาน และการจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานนั้น ๆ แผนนี้จะต้องคำนึงถึง กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ ขององค์กร และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย	2200 การวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งวัตถุประสงค์ ขอบเขต ระยะเวลา และการจัดสรรทรัพยากร โดยแผนการปฏิบัติงานต้องพิจารณาถึงยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐาน
การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (ต่อ)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ
2201 ข้อพิจารณาในการวางแผน ในการวางแผนสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในต้องคำนึงถึง:- - กลยุทธ์และวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่กำลังจะสอบทานและวิธีการที่จะใช้ในการควบคุมผลการดำเนินงานของกิจการนั้น - ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อ วัตถุประสงค์ ทรัพยากร และการดำเนินงานของกิจการนั้น ตลอดจนหนทางที่จะใช้ในการจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ - ความเพียงพอและควมมีประสิทธิภาพของ กระบวนการการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมของกิจการนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับกรอบ (Framework) หรือ ต้นแบบ (Mode) ที่เกี่ยวข้อง - โอกาสที่จะปรับปรุงกระบวนการการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมสำหรับ กิจการนั้นได้อย่างมีนัยสำคัญ	2201 ข้อพิจารณาในการวางแผน ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายใน ต้องพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ - ยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จะ ตรวจสอบ และวิธีการที่จะนำมาใช้ในการ ควบคุมผลการดำเนินงานของกิจการนั้น - ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อ วัตถุประสงค์ ทรัพยากร และการดำเนินงานของกิจการ ตลอดจนวิธีการที่จะนำมาใช้จัดการกับ ผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ ยอมรับได้ - ความเพียงพอและควมมีประสิทธิภาพของ การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมของกิจการ เมื่อเปรียบเทียบกับกรอบการปฏิบัติงาน หรือ รูปแบบการควบคุมอื่นที่เกี่ยวข้อง - โอกาสในการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงและ การควบคุมให้ดีขึ้น
2210 วัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับงานแต่ละ งานที่ได้รับมอบหมาย	2210 การกำหนดวัตถุประสงค์ ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายใน ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จะ ตรวจสอบ
2220 ขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย ขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายที่กำหนดขึ้นนั้น จะต้องเพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ ได้รับมอบหมายได้	2220 การกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องกำหนดขอบเขตของการ ปฏิบัติงานให้เพียงพอ ในอันที่จะช่วยให้สามารถ ปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐาน
การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (ต่อ)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ
2230 การจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในต้องกำหนดทรัพยากรให้เหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้โดยอาศัยการประเมินลักษณะและความซับซ้อนของงานที่ได้รับมอบหมายแต่ละงาน ข้อจำกัดในเรื่องเวลารวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่	2230 การจัดสรรทรัพยากร ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับลักษณะและความซับซ้อนของงานตลอดจนข้อจำกัดของเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่
2240 แนวการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องสร้างและจัดทำเอกสารแนวทางการปฏิบัติงานที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้	2240 แนวการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในพัฒนาและจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
2310 การระบุข้อมูล ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุข้อมูลที่เพียงพอ น่าเชื่อถือ มีความเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้	2310 การระบุข้อมูล ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุข้อมูลที่เพียงพอ มีความน่าเชื่อถือ มีความเกี่ยวข้อง และที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์
2400 การสื่อสารผลการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องสื่อสารผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	2400 การรายงานผลการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในต้องรายงานผลการตรวจสอบตามที่ได้รับมอบหมายอย่างทันทั่วทั้งที่
2410 เกณฑ์สำหรับการสื่อสาร การสื่อสารต้องรวมถึงวัตถุประสงค์ขอบเขตและผลของงานที่ได้รับมอบหมาย	2410 หลักเกณฑ์ในการรายงานผลการตรวจสอบ รายงานผลการตรวจสอบต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ขอบเขต และผลการตรวจสอบ
2420 คุณภาพของการสื่อสาร การสื่อสารผลการปฏิบัติงานต้องมีความถูกต้องเที่ยงตรง ชัดเจน กระชับ สร้างสรรค์ ครบถ้วน และในเวลาที่เหมาะสม	2420 คุณภาพของรายงานผลการตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบต้องรายงานด้วยความถูกต้องเที่ยงตรง ชัดเจน รัดกุม สร้างสรรค์ ครบถ้วน และทันกาล

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐาน
การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (ต่อ)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ
2421 ข้อผิดพลาดและสิ่งที่ถูกละเลย กรณีที่มีการสื่อสารชุดสุดท้ายมีข้อผิดพลาดหรือมีการตกหล่นไปในประเด็นที่มีนัยสำคัญ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในควรสื่อสารข้อมูลที่แก้ไขให้ถูกต้องแล้วไปยังกลุ่มคนที่เคยได้รับรายงานแล้วทุกราย	2421 ข้อผิดพลาดของรายงานผลการตรวจสอบ ในกรณีที่ตรวจพบว่า รายงานผลการตรวจสอบที่เสนอมีข้อผิดพลาดหรือละเลยในการกล่าวถึงประเด็นหลักที่สำคัญ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องรีบแก้ไขและจัดส่งรายงานฉบับที่แก้ไขแล้วให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทันที
2430 การใช้ข้อความ “การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในที่เป็นสากล” การที่จะระบุว่า การปฏิบัติงาน “ได้ดำเนินการไปอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานสากลสำหรับการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน” จะเป็นการเหมาะสมเฉพาะในกรณีที่มิผลของโครงการประกันคุณภาพและปรับปรุงงานมาสนับสนุนเท่านั้น	2430 การระบุข้อความการปฏิบัติงาน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน การระบุในรายงานผลการตรวจสอบว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน ก็ต่อเมื่อผลการประเมินการประกันและปรับปรุงคุณภาพงานระบุว่า การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายในแล้วเท่านั้น
2431 การเปิดเผยกรณีปฏิบัติไม่สอดคล้องตามมาตรฐาน กรณีที่มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องตาม ประมวลจรรยาบรรณ หรือมาตรฐาน มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในการสื่อสารถึงผลการปฏิบัติงานต้องเปิดเผยเรื่องต่อไปนี้ - หลักการหรือหลักความประพฤติในประมวลจรรยาบรรณ หรือ มาตรฐาน ข้อใดบ้างที่ไม่สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องได้ครบถ้วน - เหตุผลที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องตามมาตรฐาน	2431 การเปิดเผยการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน กรณีที่ผู้ตรวจสอบภายในไม่สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบภายในตามหลักเกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานต้องมีการเปิดเผยไว้ในรายงานผลตรวจสอบตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ - หลักการหรือกฎเกณฑ์ในข้อใดของหลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน

ตารางที่ 2.1

แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในกับมาตรฐาน
การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ (ต่อ)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายใน	มาตรฐานการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ
- ผลกระทบจากการที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องตาม มาตรฐาน ที่มีต่องานและผลการปฏิบัติงานที่ได้ สื่อสารไปแล้ว	ที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ - เหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน นั้นได้ - ผลกระทบที่เกิดขึ้น เมื่อไม่สามารถปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการ ตรวจสอบภายในนั้นได้
2440 การเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องสื่อสารผล การปฏิบัติงานไปยังกลุ่มบุคคลที่เหมาะสม	2440 การเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องเผยแพร่ รายงานผลการตรวจสอบให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ ตามความเหมาะสม

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในสากล ได้กำหนดมาตรฐานสากลสำหรับการปฏิบัติงานวิชาชีพ
การตรวจสอบภายใน เป็นข้อกำหนดที่เป็นหลักสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบ
ภายใน และสำหรับการประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ซึ่งมีการนำไปปรับใช้กันทั่วโลก ทั้งใน
ระดับองค์กรและระดับบุคคล IIA (2017) ส่วนมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ
กระทรวงการคลังได้กำหนดเป็นมาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ผู้
ตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ซึ่งมาตรฐานการ
ตรวจสอบภายในของรัฐบาลนั้น ได้กำหนดให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน
ระดับสากล ที่กำหนดโดยสมาคมผู้ตรวจสอบภายในของสหรัฐอเมริกา กรมบัญญัติกลาง (2561)

2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีการบทความ วารสาร เอกสาร หนังสือ และสื่อออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายใน ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสาขาการตรวจสอบภายในในระดับโลกในช่วงเวลาที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดจากการพัฒนาระบบอัจฉริยะของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ส่งผลกระทบต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก ทำให้การตรวจสอบภายในมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ตรวจสอบภายในจำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์เพื่อระบุบทบาทของผู้ตรวจสอบภายในและความเสี่ยงที่ใช้ ความเสี่ยงและโอกาสของปัญญาประดิษฐ์ ผู้ตรวจสอบภายในจำเป็นต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงรูปแบบและบทบาทของตนเองและปรับให้เข้ากับกระบวนการอัตโนมัติ (Ovioidius, 2018)

ผู้ตรวจสอบภายในกังวลเกี่ยวกับการตรวจสอบถูกแทนที่ด้วยปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งความเป็นจริงทั้งหมด ไม่ว่าปัญหาก็จะเกิดขึ้นเมื่อไร แต่เมื่อมันจะเกิดขึ้น การตรวจสอบภายในจำเป็นต้องให้ความสำคัญเพิ่มและสนับสนุนความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงานเพื่อปรับตัวให้เข้ากับความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ในขณะที่บทบาทของการตรวจสอบมีการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์ เพื่อระบุบทบาทที่ของผู้ตรวจสอบภายในและความเสี่ยงที่จะได้รับจากความเสี่ยงและโอกาสของปัญญาประดิษฐ์ (Ovioidius, 2018)

ผลกระทบต่องานตรวจสอบใน ปัญญาประดิษฐ์จะมีกระบวนการขั้นตอนวิธีและการขับเคลื่อนข้อมูล และแสดงงานตรวจสอบภายในที่ชัดเจนในการให้ความเชื่อมั่น ความถูกต้องและความเชื่อถือได้ ปัญญาประดิษฐ์จะทำงานอย่างเหมาะสม เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ดี และประเมินกับเกณฑ์ที่มั่นคง ในเรื่องของการตรวจสอบภายในจะให้ผลในเชิงบวก การตรวจสอบภายในสามารถโฟกัสในแต่ละชั้นของวงจรของปัญญาประดิษฐ์ ดังนี้

- เมื่อสร้างปัญญาประดิษฐ์ ปัญญาประดิษฐ์เป็นระบบที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ ซึ่งมีอคติ วิจารณ์ญาณ และความไม่ยุติธรรม มองไปที่การตรวจสอบภายใน ในการทดสอบที่ผลที่ออกมาจากปัญญาประดิษฐ์ สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ตั้งต้น และไม่มีเรื่องอคติใด ๆ มีวิธีลดอคติ ความไม่เสมอภาค อันตรายอื่นในระบบการตัดสินใจอย่างทันที ผู้ตรวจสอบภายในควรคาดหวังที่จะกระจายการออกแบบที่รับผิดชอบ โดยมั่นใจว่าปัญญาประดิษฐ์จะปฏิบัติตามกฎหมายและการประชุมระหว่างประเทศ ที่ตระหนักและปกป้องศักดิ์ศรี สิทธิ และอิสระ

- เมื่อปัญญาประดิษฐ์ใช้ปฏิบัติงาน คณะกรรมการและผู้บริหารส่วนใหญ่ ทราบว่าการปฏิบัติงานเป็นพื้นที่ที่คุ้นเคยสำหรับผู้ตรวจสอบภายใน ความเท่าเทียมกันในข้อมูลทำให้ผลลัพธ์เท่ากัน โดยข้อมูลมักจะมาจากแหล่งที่ไม่ได้มีการสื่อสารกัน หรือแก้ไขปัญหาในข้อมูลนั้น

ผู้ตรวจสอบภายในสามารถทดสอบความเชื่อถือได้ ความถูกต้อง การซ้ำซ้อน และความครบถ้วนได้ พวกเขาสามารถทำการวัดการปฏิบัติงาน ให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานนั้นวัดได้ ต่อเกณฑ์ที่มีเพื่อสะท้อนความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร แต่บางทีบทบาทที่สำคัญของผู้ตรวจสอบภายในกับการปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ ก็ระบุได้ ประเมินได้ และสื่อสารได้ไปยังผู้บริหาร และคณะกรรมการ ถึงความเสี่ยงของปัญญาประดิษฐ์ และความสามารถในการระบุความเสี่ยง ความเสี่ยงบางอย่าง รวมถึงความผิดพลาดในการใช้เหตุผลของคน ก็อยู่ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ด้วย ลูกค้ายและผู้มีส่วนได้เสียจะไม่ยอมรับ หรือรับกิจกรรมของปัญญาประดิษฐ์ และผลประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์จะไม่แสดงต้นทุน

- เมื่อปัญญาประดิษฐ์ถูกจัดการและควบคุม เหมือนกับเทคโนโลยีที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ ปัญญาประดิษฐ์ต้องการการทดสอบความรับผิดชอบและการดูแล และการแก้ไขหรือพัฒนาทางนโยบายและขั้นตอนวิธีการทางราชการ มองที่การตรวจสอบภายในที่จะช่วยให้ความมั่นใจในเรื่องนี้ได้ ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล รวมทั้งความปลอดภัยทางไซเบอร์ จะเรียกร้องความสนใจจากการตรวจสอบภายใน ยิ่งเทคโนโลยีมีพลังเท่าใด ความเสียหายที่มันจะทำให้เกิดก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ผู้ตรวจสอบภายในได้รับความคาดหวังให้มีบทบาทที่มั่นใจในการจัดให้มีการเชื่อมั่นในเรื่องความพร้อมและการตอบสนองต่อความเสี่ยงทางไซเบอร์ จัดการความปลอดภัยของผู้ใช้และบุคคลอื่น ราวกับความห่วงใยขั้นสูงสุด นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในยังควรสนับสนุนให้มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจสอบด้วย ปัญญาประดิษฐ์จะช่วยให้ผู้ตรวจสอบภายในทบทวนข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น มองอย่างเป็นแบบแผน และค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างจุดของข้อมูลที่ถูกมองข้ามไป ความสัมพันธ์ที่จะแนะนำเส้นทางไปสู่การสำรวจในภายภาคหน้า (Tone at the Top, 2017)

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และขอความเห็นจากผู้ตรวจสอบภายในว่า ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในอย่างไร เพื่อนำมาสนับสนุนงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน และประโยชน์ของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในให้การประเมินผลการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้ทำวิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1.1 ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3.1.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ทำการสัมภาษณ์และขอความคิดเห็นจากผู้ตรวจสอบภายใน
- 3.1.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์
- 3.1.4 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย

3.2 การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์

การศึกษานี้ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ จากผู้ตรวจสอบภายในอิสระที่ผู้วิจัยรู้จัก ผู้ตรวจสอบภายในอิสระที่มีชื่อเสียงทางด้านตรวจสอบภายในซึ่งเป็นที่รู้จักบนสื่อออนไลน์ และรวมหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่มีฝ่ายตรวจสอบภายในอยู่ในโครงสร้างองค์กร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการค้นหาจากเว็บไซต์ขององค์กรต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้ครอบคลุมงานตรวจสอบภายในของแต่ละประเภท เพื่อโดยคัดเลือกมาทั้งสิ้น 21 คน จาก 15 หน่วยงาน ดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1

แสดงข้อมูลจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ตามประเภทหน่วยงานและจำนวนหน่วยงานที่เข้าสัมภาษณ์

ประเภท	จำนวน (คน)	จำนวน (หน่วยงาน)
1. ผู้ตรวจสอบภายในอิสระ	3	-
2. ผู้ตรวจสอบภายในบริษัทตรวจสอบภายใน	4	2
3. ผู้ตรวจสอบภายในบริษัทเอกชน	2	2
4. ผู้ตรวจสอบภายในกระทรวง	5	4
5. ผู้ตรวจสอบภายในรัฐวิสาหกิจ	3	3
6. ผู้ตรวจสอบภายในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ	1	1
7. ผู้ตรวจสอบภายในองค์การมหาชนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ	3	3
รวม	21	15

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ทั้งแบบข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดย ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลจากเอกสาร บทความ ข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประติษฐ์และงานตรวจสอบภายใน ขณะที่ ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-Interview) ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นคำถามเพื่อขอความคิดเห็นเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และสอบถามในประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุม ไม่มีการจำกัดขอบเขตในการแสดงความคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

3.3.1 เตรียมคำถาม

- คำถามทั่วไป

ประวัติและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษาตำแหน่งงาน สถานที่ทำงาน อายุงาน ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ

- คำถามงานวิจัย

ขั้นตอนการทำงาน/วิธีการทำงานตรวจสอบ ปัญหา/อุปสรรคที่พบในการตรวจสอบ และวิธีการแก้ไข เมื่อนำปัญหาประติษฐ์มาใช้งานตรวจสอบ

3.3.2 เลือกหน่วยงานที่จะเข้าขอสัมภาษณ์

3.3.3 โทรศัพท์ติดต่อหน่วยงานที่เลือกสัมภาษณ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์

ข้อมูล

3.3.4 ทำการนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก พร้อมกับส่งสรุปโครงเรื่องงานวิจัย (ภาคผนวก ข) และ คำถามงานวิจัย (ภาคผนวก ค) ให้ผู้ให้สัมภาษณ์อ่านก่อนเข้าทำการสัมภาษณ์ (กรณีผู้ให้สัมภาษณ์ร้องขอ) โดยผ่านทาง e-mail

3.3.5 ขอจดหมายรับรองจากทางมหาวิทยาลัย (ภาคผนวก ก) เพื่อเป็นจดหมายนำขอความอนุเคราะห์ในการขอเข้าสัมภาษณ์โดยผ่านทาง e-mail และ โทรศัพท์ (บางหน่วยงานที่ไม่ต้องการจดหมายรับรองจากทางมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจะไม่ขอจดหมายรับรองจากทางมหาวิทยาลัย)

3.3.6 ส่งจดหมายรับรองจากทางมหาวิทยาลัย โดยสแกน (scan) จดหมายและส่งไฟล์ (file) ผ่านทางอีเมล (e-mail) ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ และนำจดหมายตัวจริงไปให้ผู้สัมภาษณ์ในวันที่เข้าสัมภาษณ์ รวมทั้งนำจดหมายรับรองจากมหาวิทยาลัยไปยื่นให้หน่วยงานที่จะเข้าสัมภาษณ์ก่อนวันที่สัมภาษณ์

3.3.7 บางหน่วยงานเมื่อได้รับจดหมายรับรองจากทางมหาวิทยาลัยแล้ว แจ้งว่าจะโทรศัพท์นัดวันเข้าสัมภาษณ์อีกครั้ง แต่ผู้วิจัยไม่ได้รับการติดต่อแจ้งวันที่ให้เข้าสัมภาษณ์จนเลยช่วงเวลาเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

3.3.8 ทำการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล โดยอัดเสียงสัมภาษณ์ด้วยเครื่องอัดเสียง เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยประมาณเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์คนละ 1 ชั่วโมง และเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ ในช่วงระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561 – 16 ธันวาคม 2561

3.3.9 รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการแสดงความคิดเห็น เพื่อหาประเด็นหลักของที่ได้จากการอัดเสียงสัมภาษณ์ กอปรกับการตีความที่ต้องวิเคราะห์อาภักภริยาหรือท่าทางประกอบในการสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็น และ น้ำเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปที่สามารถตอบคำถามงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.5 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1

เพศ : หญิง
 อายุ : 73 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา รัฐประศาสนศาสตร
 ตำแหน่งงาน : ผู้ตรวจสอบภายในอิสระ
 สถานที่ทำงาน : ไม่มี
 อายุงาน : 24 ปี
 ประสบการทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชี และตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : โทรศัพท์สัมภาษณ์
 วันที่สัมภาษณ์ : 5 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 17.32 น. – 18.25 น. คิดเป็นเวลา 53 นาที

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2

เพศ : ชาย
 อายุ : 38 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา การกำกับดูแลกิจการ
 ตำแหน่งงาน : ผู้ตรวจสอบภายในอิสระ
 สถานที่ทำงาน : ไม่มี
 อายุงาน : 16 ปี
 ประสบการทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : โทรศัพท์สัมภาษณ์
 วันที่สัมภาษณ์ : 7 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 17.42 น. – 18.08 น. คิดเป็นเวลา 26 นาที

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3

เพศ : ชาย
 อายุ : 37 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา เศรษฐศาสตร์
 ตำแหน่งงาน : ผู้ตรวจสอบภายในอิสระ

สถานที่ทำงาน : ไม่มี
 อายุงาน : 8 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : โทรศัพท์สัมภาษณ์
 วันที่สัมภาษณ์ : 5 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 18.30 น. – 19.40 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 10 นาที

4. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4

เพศ : หญิง
 อายุ : 34 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา บริหารธุรกิจ
 ตำแหน่งงาน : รองประธานบริษัท ฝ่ายปฏิบัติการ
 สถานที่ทำงาน : บริษัทตรวจสอบภายใน
 อายุงาน : 13 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 4 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 09.58 น. – 10.32 น. คิดเป็นเวลา 34 นาที

5. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5

เพศ : หญิง
 อายุ : 42 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา บัญชีบริหาร
 ตำแหน่งงาน : รองประธานบริษัท ฝ่ายปฏิบัติการ
 สถานที่ทำงาน : บริษัทตรวจสอบภายใน
 อายุงาน : 16 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 4 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 09.58 น. – 10.32 น. คิดเป็นเวลา 34 นาที

6. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6

เพศ : หญิง
 อายุ : 33 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี สาขา บัญชี
 ตำแหน่งงาน : ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบภายใน
 สถานที่ทำงาน : บริษัทตรวจสอบภายใน
 อายุงาน : 10 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 7 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 14.07 น. – 15.18 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 11 นาที

7. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7

เพศ : ชาย
 อายุ : 34 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี สาขา คอมพิวเตอร์
 ตำแหน่งงาน : ผู้จัดการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
 สถานที่ทำงาน : บริษัทตรวจสอบภายใน
 อายุงาน : 7 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 7 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 14.07 น. – 15.18 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 11 นาที

8. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8

เพศ : ชาย
 อายุ : 58 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา บัญชี
 ตำแหน่งงาน : ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ฝ่ายตรวจสอบภายใน
 สถานที่ทำงาน : บริษัทเอกชน
 อายุงาน : 27 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชี และ ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 30 พฤศจิกายน 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 15.50 น. – 16.55 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 5 นาที

9. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9

เพศ : หญิง

อายุ : 55 ปี

วุฒิการศึกษา :ปริญญาโท สาขา บริหารธุรกิจ

ตำแหน่งงาน : ผู้จัดการส่วนตรวจสอบภายใน

สถานที่ทำงาน : บริษัทเอกชน

อายุงาน : 30 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชี และ ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 3 ธันวาคม 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 09.48 น. – 10.43 น. คิดเป็นเวลา 55 นาที

10. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10

เพศ : หญิง

อายุ : 56 ปี

วุฒิการศึกษา :ปริญญาตรี สาขา การบัญชี

ตำแหน่งงาน : รักษาการหัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง

สถานที่ทำงาน : กระทรวง

อายุงาน : 30 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 4 ธันวาคม 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 08.35 น. – 09.24 น. คิดเป็นเวลา 49 นาที

11. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11

เพศ : หญิง
 อายุ : 49 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา การจัดการทั่วไป
 ตำแหน่งงาน : ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในสำนักงานปลัดกระทรวง
 สถานที่ทำงาน : กระทรวง
 อายุงาน : 22 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 7 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 10.53 น. – 12.03 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 3 นาที

12. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12

เพศ : ชาย
 อายุ : 58 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา พัฒนาการเศรษฐกิจ
 ตำแหน่งงาน : นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน : กระทรวง
 อายุงาน : 35 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชี และ ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 4 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 14.04 น. – 15.53 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 49 นาที

13. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13

เพศ : หญิง
 อายุ : 59 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี สาขา บัญชี
 ตำแหน่งงาน : ผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบภายใน
 สถานที่ทำงาน : กระทรวง
 อายุงาน : 34 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 4 ธันวาคม 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 14.04 น. – 15.53 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 49 นาที

14. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14

เพศ : หญิง

อายุ : 40 ปี

วุฒิการศึกษา :ปริญญาโท สาขา รัฐประศาสนศาสตร์

ตำแหน่งงาน : นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน : กระทรวง

อายุงาน : 17 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: งานด้านพัสดุ และ ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : โทรศัพท์สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์ : 16 ธันวาคม 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 11.40 น. – 12.49 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 9 นาที

15. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 15

เพศ : ชาย

อายุ : 59 ปี

วุฒิการศึกษา :ปริญญาตรี สาขา บัญชี

ตำแหน่งงาน : ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบ

สถานที่ทำงาน : รัฐวิสาหกิจ

อายุงาน : 33 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชีการเงิน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 6 ธันวาคม 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 14.15 น. – 15.07 น. คิดเป็นเวลา 52 นาที

16. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16

เพศ : หญิง
 อายุ : 50 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี สาขา วิทยาการคอมพิวเตอร์ และ สาขา การบัญชี
 ตำแหน่งงาน : ผู้ตรวจสอบภายในระดับ 11
 สถานที่ทำงาน : รัฐวิสาหกิจ
 อายุงาน : 28 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ด้านเทคโนโลยี และ ตรวจสอบ APP. H/W
 วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
 วันที่สัมภาษณ์ : 11 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 10.27 น. – 11.36 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 09 นาที

17. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17

เพศ : หญิง
 อายุ : 34 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี สาขา บัญชี
 ตำแหน่งงาน : พนักงานตรวจสอบภายใน
 สถานที่ทำงาน : รัฐวิสาหกิจ
 อายุงาน : 8 ปี
 ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชี และ ตรวจสอบภายใน
 วิธีการสัมภาษณ์ : โทรศัพท์สัมภาษณ์
 วันที่สัมภาษณ์ : 3 ธันวาคม 2561
 เวลาสัมภาษณ์ : 22.14 น. – 23.01 น. คิดเป็นเวลา 47 นาที

18. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18

เพศ : หญิง
 อายุ : 53 ปี
 วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา บัญชี
 ตำแหน่งงาน : ผู้ช่วยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
 สถานที่ทำงาน : องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ
 อายุงาน : 30 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบบัญชี

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 12 ธันวาคม 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 10.43 น. – 12.07 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 24 นาที

19. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19

เพศ : หญิง

อายุ : 51 ปี

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา รัฐประศาสนศาสตร์

ตำแหน่งงาน : ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน

สถานที่ทำงาน : องค์การมหาชนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ

อายุงาน : 15 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ด้านบริหารจัดการ และ ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 29 พฤศจิกายน 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 15.23 น. – 16.50 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 27 นาที

20. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20

เพศ : หญิง

อายุ : 58 ปี

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา บริหารธุรกิจ

ตำแหน่งงาน : รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบ

สถานที่ทำงาน : องค์การมหาชนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ

อายุงาน : 29 ปี

ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ: ตรวจสอบภายใน

วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า

วันที่สัมภาษณ์ : 30 พฤศจิกายน 2561

เวลาสัมภาษณ์ : 12.57 น. – 14.18 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 21 นาที

21. ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21

เพศ : หญิง
อายุ : 52 ปี
วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขา บัญชีการเงิน
ตำแหน่งงาน : หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน
สถานที่ทำงาน : องค์การมหาชนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ
อายุงาน : 28 ปี
ประสบการณ์/ความเชี่ยวชาญ: ด้านบัญชีการเงิน และ ตรวจสอบภายใน
วิธีการสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์ต่อหน้า
วันที่สัมภาษณ์ : 6 ธันวาคม 2561
เวลาสัมภาษณ์ : 10.15 น. – 12.07 น. คิดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 52 นาที

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สำหรับบทนี้จะนำเสนอผลการวิจัย “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-Interview) และการศึกษาทฤษฎีบทความ วารสาร เอกสาร หนังสือ และสื่อออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์

โดยนำ ทฤษฎี Global Perspective and Insights: Artificial Intelligence – Considerations for the Profession of Internal Auditing (Special Edition) และ ทฤษฎี Global Perspective And Insights: The IIA’s Artificial Intelligence Auditing Framework: Practical Application, Part A & B (Special Edition) ของ The Institute of Internal Auditors มาเป็นตั้งเป็นคำถามสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงลึกของผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ทำงานด้านตรวจสอบภายใน จำนวน 21 คน จาก 15 หน่วยงาน ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561 – 16 ธันวาคม 2561 มาสรุปผลวิจัยวิธีการนำปัญญาประดิษฐ์มาสนับสนุนงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในและประโยชน์ของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถอภิปรายและนำเสนอได้ตามคำถามงานวิจัยดังนี้

- 4.1 ความเชี่ยวชาญ
- 4.2 การวางแผน
- 4.3 การบริหารทรัพยากร
- 4.4 ลักษณะของงานในการกำกับดูแลและควบคุม
- 4.5 การวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผน สำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย
- 4.6 วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย
- 4.7 การจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย
- 4.8 แนวการปฏิบัติงาน
- 4.9 การระบุข้อมูล
- 4.10 การบริหารความเสี่ยง
- 4.11 การวัดผลการปฏิบัติงาน

4.1 ความเชี่ยวชาญ

ในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในควรจะมีความรู้เพียงพอที่จะประเมินความเสี่ยงและการควบคุมหลักของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเทคนิคการตรวจสอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว นอกจากนี้ ผู้ตรวจสอบภายในควรจะมีความรู้ในเรื่องการตรวจสอบภายใน มาตรฐานการตรวจสอบภายใน จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน เทคนิคการตรวจสอบภายใน และประสบการณ์ในการตรวจสอบ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ต้องมีความรู้เรื่องการตรวจสอบภายในโดยตรง พวกมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานตรวจสอบภายใน รายงานที่ตรวจสอบ รวมถึงจรรยาบรรณด้วย ที่พูดมุนีเพราะว่า ถ้าไม่เข้าใจมาตรฐานหรือจรรยาบรรณ บางทีผู้ตรวจสอบก็เอาปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในทางที่ผิดก็ได้ ก็ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านมาตรฐานตรวจสอบภายใน รวมถึงจรรยาบรรณผู้ตรวจสอบภายในด้วย... ถ้าเราไม่มีความชำนาญเฉพาะด้านการตรวจสอบภายใน เราก็นำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ไม่ถูกจุด ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“ผู้ตรวจสอบในต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ถึงแม้ว่าจะใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือไม่ใช้ก็ตาม ก็ต้องมีความเชี่ยวชาญในงานตรวจสอบภายในเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว คือ ถึงแม้มีหรือไม่มีปัญญาประดิษฐ์จะทำงานตรวจสอบได้ ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านตรวจสอบภายในเป็นสำคัญ อันนี้หลัก ๆ เลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“จริง ๆ หลัก ๆ ก็จะเป็นตัวมาตรฐาน กรอบมาตรฐานที่จะต้องปฏิบัติตามสมาคมผู้ตรวจสอบภายในสากล (IIA)” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“เทคนิคการตรวจสอบแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ประกอบกับสิ่งที่เราพบจริง ประสบการณ์ มันถึงจะเอามาเข้ากันได้ (match) ... แล้วก็เทคนิคการทำงาน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คือ คุณจะต้องรู้หลักก่อน คือ รู้กฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง แล้วก็มีประสบการณ์ที่ทำมา แล้วก็ใช้เทคนิคการตรวจสอบ เอาหลัก ๆ ก็คือเอาหลักแบบนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“ตามมาตรฐานตรวจสอบภายในแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในต้องรู้ทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นบัญชี การเงิน หรือเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างหรือเรื่องของภารกิจหลักขององค์กรนั้น ๆ ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“ต้องรู้ทุกงาน คือ ถ้าในมุมมองของผู้ตรวจสอบภายในก็คือ ต้องรู้ทุกงาน รู้แบบกว้าง ๆ ให้รู้แบบครอบคลุม คือ จะเชี่ยวชาญโดยเฉพาะคงต้องเป็นเรื่องของกระบวนการงานตรวจสอบภายใน ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการตรวจสอบ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพราะว่าเวลาเราจะบอกว่าถูกหรือผิด ต้องรู้ข้อบังคับ ระเบียบ ของหน่วยงานตนเอง แล้วก็ประกอบกับมาตรฐาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

นอกจากนี้แล้วผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์กรที่จะเข้าไปตรวจสอบว่า องค์กรดังกล่าวทำธุรกิจด้านไหน โครงสร้างการจัดการองค์กรและระบบงานเป็นแบบไหน มีกฎระเบียบ ข้อบังคับอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับองค์กร พันธกิจขององค์กรคืออะไร วิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นอย่างไร และผู้ตรวจสอบภายในควรมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อที่จะได้มีวิสัยทัศน์ มองเห็นว่าจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายในอย่างไร ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“เรื่องธุรกิจก็ด้วยส่วนหนึ่ง นอกจากตรวจสอบภายในแล้ว จรรยาบรรณ มาตรฐาน รวมถึงความรู้ด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะว่าอย่างที่บอก เหตุผลสนับสนุน (support) ก็คือ ต้องเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบ ก็ต้องเข้าใจธุรกิจด้วย จะได้ช่วยงานให้ได้เต็มประสิทธิภาพมากที่สุด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“ต้องมีความรู้ในอุตสาหกรรมนั้น ๆ ที่เข้าไปตรวจสอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“สิ่งแรกที่เราต้องมี คือ ความรู้ทางด้านธุรกิจ (business) ก่อน ว่าธุรกิจอย่างนี้ตรรกะ (logic) มันคืออะไร แต่ก็ยังมีอีกทีมหนึ่งที่เอาความรู้ตรรกะนี้มาแปลงให้เป็นรหัส (coding) เพื่อที่ว่าให้ปัญญาประดิษฐ์มันทำงาน หรือคอมพิวเตอร์ (computer) มันทำงานแทนเรา แล้วความเชี่ยวชาญนี้มันก็ต้องมีคน 2 คนเชี่ยวชาญ คนหนึ่งก็เชี่ยวชาญการแปลงให้เป็นรหัส คนที่คอยเขียนคำสั่งว่า ข้อมูล (data) อันไหนไปจับอะไร อีกคนหนึ่งคือเชี่ยวชาญเชิงตรรกะว่า จะตรวจว่าการควบคุม (control) มันดีจริง จะต้องเอานี้มาชนกับอันนี้ เปรียบเทียบกันยังไง มีเงื่อนไขอะไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความรู้ด้านดำเนินงาน (operation) ของธุรกิจที่เข้าไปตรวจสอบ รู้เกี่ยวกับงานที่ตรวจสอบและเข้าใจงานที่ตรวจสอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องของประเภทงานที่ตรวจสอบในแต่ละประเภท พอได้แล้วก็เอาองค์ความรู้ตรงนี้มาประกอบกับข้อตรวจพบที่เจอ แล้วถึงจะเอามาใส่ในตัวเทคโนโลยีตัวนี้ มันก็เหมือนกับว่า พอเราได้ 2 อันนี้มา ก็มาทำการวิเคราะห์เพื่อจะมาใช้เทคโนโลยีตัวนี้ ให้เทคโนโลยีตัวนี้วิเคราะห์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“ในทางปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ (compliance) เราต้องใช้กฎหมาย เพราะว่าตอนนี้สิ่งที่เราจะต้องตรวจมันก็มีโอเอฟซี (OFC) (Operation Financial Compliance) ทุกอย่างต้องมันใช้กฎหมายหมด แต่สิ่งหนึ่งก็คือ รู้กฎที่เราไปตรวจไม่พอ เราจะต้องรู้ว่าเขามีพันธกิจอะไร เพื่อให้เรารู้เขา เรารู้เราแล้ว เราต้องรู้เขาด้วยว่าเขาทำอะไร ต้องใช้กฎระเบียบอะไร... ธุรกิจแต่ละงานแต่ละนโยบายและแผนก็ไม่เหมือนกัน แต่ละฟังก์ชันเขาจะมีพันธกิจของเขา เราก็ต้องรู้เขาว่า

ทำอะไร ไปตรวจงานไอที (IT) (information technology) เราต้องรู้ว่าเขาทำอะไร แต่มันก็คือกฎระเบียบในการปฏิบัติซึ่งมันอาจจะเป็นกฎระเบียบจากหน่วยงานภายนอก ที่เขาสั่งมา เขาสร้างนโยบายภายในเราก็ต้องรู้... รู้ในส่วนที่เราจะไปตรวจ ไม่ต้องรู้ทุกเรื่องในองค์กร... เราต้องรู้วิสัยทัศน์ พันธกิจ รู้ว่าผู้บริหารคิดอะไรต้องการอะไร รู้ว่าปฏิบัติต้องการอะไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“เข้าใจธุรกิจ ขึ้นอยู่กับว่าเราตรวจอะไร ถ้าเราไปตรวจอะไรก็ต้องหาความรู้ คือต้องเข้าใจธุรกิจในสิ่งที่เราตรวจ... คือไม่ถึงกับเชี่ยวชาญ แค่เรียก Business of ธุรกิจ “Knowledge of Business” ในสิ่งที่เราทำ ส่วนเรื่องความเชี่ยวชาญเป็นเรื่องที่เราตรวจในสิ่งนั้นจนชำนาญแล้ว บางครั้งก็แบ่งส่วนว่า คนนี้เชี่ยวชาญด้านการบัญชี คนนี้มีความเชี่ยวชาญด้านกฎระเบียบ คนนี้มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจการดำเนินงาน คือ ความเชี่ยวชาญกับความเข้าใจธุรกิจ มันไม่เหมือนกัน ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“ความรู้ทั่ว ๆ ไปก็คือ ต้องรู้ทุก ๆ งานในส่วนของหน่วยงาน ไม่ต้องลงลึกถึงขั้นว่าทำอะไรยังไง แต่ต้องรู้ระเบียบทุกอย่างของภาครัฐ... ต้องรู้เรื่องของการใช้งานของระบบ เรื่อง ฮาร์ดแวร์ (hardware) ซอฟต์แวร์ (software) แล้วก็เรื่องการปฏิบัติตาม มันจะมีตัวแนวนโยบายด้านสารสนเทศด้วย ตัวนี้ถ้าเราจะเอามาใช้ เราก็ต้องปฏิบัติตามตรงนี้ด้วย ซึ่งมันถูกกำหนดอยู่ในพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ 2550 ที่กำหนดให้ภาครัฐต้องทำแนวนโยบายด้านสารสนเทศขึ้นมา ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“เรื่องอื่นก็เรื่องเกี่ยวกับลักษณะของหน่วยงานที่ตัวเองตรวจสอบหน่วย สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในที่นี้อาจจะหมายถึง เรื่องของสภาพแวดล้อมของการควบคุม อย่างเช่น เรื่องของกฎระเบียบ โครงสร้างการจ้ององค์กร การมอบหมายงาน ระบบงานหรือกระบวนการทำงานพวกนี้ ถ้าคุณตรวจเขา คุณต้องรู้นโยบาย ยุทธศาสตร์อะไรต่าง ๆ พวกนี้ คุณก็ต้องศึกษาทำความเข้าใจ ไม่ใช่แค่รู้ในบริบทของด้านไอที โอเค (ok) คุณเอาไอทีมาช่วยในการทำงาน แต่นั่นหมายถึงว่า ตัวคุณก็ไม่ใช่ว่าจะรู้เกี่ยวกับตัวปัญญาประดิษฐ์หรือรู้เกี่ยวกับการควบคุม หรือการประเมินความเสี่ยงที่ปัญญาประดิษฐ์มันจะทำได้ แต่คุณจะต้องให้ปัญญาประดิษฐ์มันเข้าไปช่วยคุณทำงาน เพราะฉะนั้นการที่จะไปทำงานตรงนั้นได้ มันจะต้องรู้เขา รู้เรา เรารู้ว่าตัวเราเป็นอย่างไร และก็ต้องรู้เขาด้วยว่าเขาเป็นอย่างไร เพื่อสิ่งที่ปัญญาประดิษฐ์มันประมวลผล มันทำงานแล้วมันจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“ถ้าจะให้ชัดก็คือ งานที่เค้าทำ งานที่เค้ารับผิดชอบ งานที่เค้าถูกมอบหมายที่เค้าต้องทำ เค้าต้องมีความรู้ในด้านนั้น มีวิสัยทัศน์ในด้านนั้น ประสบการณ์ที่ผ่านมา มันก็เลยค้นพบว่า มันต้องมีตัวช่วยอะไร... จริง ๆ มองเรื่องประสบการณ์ในการทำงานกับความรู้ที่สะสมแล้วก็บวกเป็นวิสัยทัศน์... ต้องมีวิสัยทัศน์ ๆ ในการมองว่า อะไรที่มันจะช่วยให้งานเค้าสำเร็จได้โดยเร็วและก็ได้ผลดี

ตัววิสัยทัศน์นี้มันมาจากการสะสมประสบการณ์การบริหารจัดการที่เค้าได้มา สังเกตมา ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ต้องศึกษากระบวนการของหน่วยงานที่เราจะไปตรวจเรื่องที่เราจะไปใส่ หรือว่า เรียนรู้จากปัญหาประติษฐ์ว่ามีอะไรที่ยังขาดอยู่ หรือว่าตัวควบคุมอะไรที่มันยังไม่มี แล้วเราก็อำเพิ่มหรือว่าตรวจเพิ่มในการควบคุมที่ยังขาดอยู่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

“ต้องเรียนรู้ตามองค์กรให้ทัน ถ้าตามองค์กรไม่ทันนี้ตายเลยนะ เราไม่รู้เลยนะว่าองค์กรทำอะไรไปบ้าง เราก็อายุอยู่กับที่... ปัญหาประติษฐ์ คือ ส่วนหนึ่งที่ช่วยเราตรวจสอบ สุดท้ายเราก็ต้องเอาผลการตรวจสอบมาสรุปมาเป็นบทวิเคราะห์ของงานเรา แต่ถ้าข้อมูลที่เราได้มาตั้งแต่ต้นผิดเพี้ยนโน่นนี่นั่นไปหมด บทสรุปของเราก็ไม่มีใครอ่าน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

อีกทั้งผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้เรื่องการบริหาร การประเมินผล การวัดผล การวิเคราะห์กระบวนการทำงาน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ตรวจสอบภายในมีความจำเป็นมาก ๆ ที่ต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหาร การประเมินผล การวัดผล การวัดผลประเมินผลการทำงาน เพราะสิ่งนี้เป็นประเด็นที่สำคัญ ที่ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องรู้เรื่องกระบวนการ ต้องสามารถวิเคราะห์กระบวนการได้ดี และก็รู้จักปัจจัยความสำเร็จ รู้ความเสี่ยง รู้ทั้ง 2 ด้าน ความสำเร็จ คือ ปัจจัยบวกที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ รู้เรื่องความเสี่ยงที่จะเป็นปัญหาและอุปสรรค และข้อขัดข้องที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย ไม่บรรลุวัตถุประสงค์... และอะไรเป็นปัจจัยความสำเร็จที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบงาน พัฒนาองค์กรได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“มันเป็นเรื่องของความรู้ทางด้านการวิเคราะห์มากกว่า ความรู้ทางด้านการวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์ระบบงาน เพราะสมมุติว่าเวลาที่ตรวจสอบภายใน เราจะตรวจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องใหม่ ๆ ที่เรายังไม่เคยไปจับ เราต้องศึกษางานทั้งหมด งานนี้ ๆ เขาทำอะไรกัน มีขั้นตอนย่อยงานเป็นอะไรบ้างและแต่ละงานแต่ละด้านมีขั้นตอนทำงานยังไง แล้วก็มีการเก็บภายใน กฎหมายอะไรบ้างที่มันเกี่ยวข้อง จากนั้นเมื่อศึกษางานจนเข้าใจแล้ว ก็จะเริ่มที่จะเข้ามาหาจุดอ่อนของการควบคุม แล้วก็เริ่มลงไปเลือกตัวอย่าง (sampling) ข้อมูลว่า สิ่งที่เราตรวจสอบคิดว่าอย่างนี้มันเป็นจุดอ่อนด้วยสาเหตุใดก็แล้วแต่ที่เราวิเคราะห์ เมื่อได้ข้อมูลมากก็จะเป็นการยืนยันสิ่งที่เราคิดว่าตรงจุดนี้มันเป็นจุดอ่อนจริง ๆ ฉะนั้นสิ่งที่ทางปัญญาระดับสูงมาช่วยก็คือ การดึงข้อมูลทั้งหมด ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 15)

“มันน่าจะมีเรื่องของวิเคราะห์ข้อมูลที่จะหยิบมาใช้ในเรื่องของความเชี่ยวชาญ คนที่จะมาใช้ปัญญาระดับสูงต้องรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลว่า จะวิเคราะห์อะไรบ้าง เรื่องอะไรบ้างที่จะไปตรวจสอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

เรื่องภาษาอังกฤษก็เป็นเรื่องที่ผู้ตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้ เพื่อนำปัญหาประดิษฐ์ใช้ในงานตรวจสอบภายใน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“เดี๋ยวนี้มันก็ต้องเรื่องภาษาด้วยนะ ก็ต้องรู้ภาษาด้วย คือ อย่างปัญหาประดิษฐ์นำเข้ามาจากต่างประเทศ มันก็ต้องรู้ภาษาอะไรอย่างนี้ ต้องรู้ภาษาอังกฤษนะ ก็เพราะว่าเราก็ต้องมาปรับ (adapt) ใช้ปัญหาประดิษฐ์ ก็ต้องรู้ภาษาด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“ตัวคอลัมน์ที่เขาเขียนเป็นภาษาอังกฤษ เราก็ต้องไปศึกษาก่อนไปถามเจ้าของ ตัวนี้คืออะไร เพราะว่ามันจะเป็นเขตข้อมูล (field) บางตัวหัวมันจะเป็นศัพท์เฉพาะซึ่งมันเป็นภาษาอังกฤษ มันก็ใกล้เคียงกับภาษาเขียนแต่มันจะเป็นตัวย่อ ๆ อะไรอย่างนี้ก็ต้องไปเขียนทำความเข้าใจกับเจ้าของงานเขา ตัวนี้คืออะไร ตรงนี้คืออะไร แล้วตรงนี้ได้มายังไง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 15)

ส่วนในเรื่องบัญชี ผู้ตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านบัญชี ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ต้องมีความรู้ด้านบัญชีพื้นฐานทั่วไป เพราะว่าปัญหาประดิษฐ์ ถ้าเราไม่รู้ข้อมูลว่า มันมีกระบวนการยังไง เราก็ตรวจเขาไม่ถูกหรอก เราควรจะต้องมีความรู้ในงานที่ทำระดับหนึ่งว่ากระบวนการของงานมันวิ่งยังไง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“นอกจากคอมพิวเตอร์ก็จะมีในเรื่องของบัญชี คือ เข้าไปดูระบบงานทางด้านบัญชีก็จะดูพวกจุดตรวจสอบการควบคุมและยอดคงเหลือ (control check and balance) ทางบัญชีก็ได้อยู่... อย่างบางอย่างที่บอก มันไม่ได้ต้องจบด้านนั้นโดยเฉพาะ โดยเฉพาะกฎหมายอย่างนี้ ซึ่งเราก็จะมีการปฏิบัติตาม (comply) ตัวจุดควบคุมที่สำคัญ ให้เอาระเบียบข้อบังคับเอามาจับอะไรลักษณะนี้ ก็คืออันนั้นไม่ต้องไปเรียนก็ได้เนาะ แต่เราต้องมีความรู้... เพราะว่าบางอย่างมันจะต้องมีการเสริมซึ่งกันและกันยกตัวอย่างเช่น คนที่เขาจบไอที แต่มุ่มในการจัดการ (manage) ในเรื่องของบัญชีอย่างนี้ บางทีมันอาจจะขาดไป จุดควบคุมอะไรอย่างนี้คือ มันต้องช่วยซึ่งกันและกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

รวมทั้งผู้ตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้ทางด้านเทคนิคในการใช้ปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ผู้ตรวจสอบที่จบมาหลากหลายนะ มีทั้งในเรื่องของบัญชี การเงิน คอมพิวเตอร์ เศรษฐศาสตร์ แต่ว่าสิ่งที่เราไม่มีตอนนี้ คือ ทางด้านเกี่ยวกับเทคนิค (technical)” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

“ต้องมีความรู้ในการอ่านข้อมูล... เราจะต้องอ่านข้อมูลให้ออกกว่า ถ้าเกิดไฟล์ (file) อย่างนี้ขึ้น มีทางไหนบ้าง เพราะปัญหาประดิษฐ์อาจจะบอกได้ว่ามีจุดสังเกต อาจจะตัวเลขนี้ผิดปกติ แต่เราก็ต้องไปดูว่ามันผิดปกติที่คนกรอก หรือเอกสารผิดปกติ หรืออะไรอย่างนี้ เราก็ต้องดูข้อมูลที่เป็นปัญหาประดิษฐ์ประมวลผลออกมา... ต้องมีเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

ในการทำงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในจะมีเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การประสานงาน สภาพแวดล้อมขององค์กรที่เข้าไปตรวจสอบและการวิพากษ์วิจารณ์ของบุคลากรมาเกี่ยวข้อง ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“เราจะตรวจเขา เราก็ต้องรู้ว่างานเขาเป็นยังไง สภาพแวดล้อมทั่วไป การวิจารณ์ (critical) รู้จักคน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเรื่องการประสานงาน พวกนี้มีผลเลยนะ เพราะถ้าเกิดคุณไปเหมือนจับผิดเขา เขาจะไม่บอกอะไรคุณเลย คุณจะไม่ได้อะไรจากเขาเลย เรื่องความสัมพันธ์ (relationship) นี่ก็จำเป็น คุณไปตรวจเขา ถ้าเกิดเขาคิดว่าคุณไปจับผิดเขา คุณคิดว่าเค้าจะเปิดเผยไหม เราเข้าไปเหมือนไปเป็นผู้เชี่ยวชาญ คือ ถ้าอันไหนผิดก็แนะนำไป ทำให้เขาไวใจว่าเราจะปรึกษา (consult) เราไม่ได้ไปจับผิด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

และผู้ตรวจสอบภายในควรเป็นบุคคลที่มีความแนวคิดสมัยใหม่ สามารถพัฒนางานตรวจสอบ เพื่อนำผลการตรวจสอบภายในที่ได้มาใช้ในการควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงขององค์กร ดังคำให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ภายใต้การทำงานของเราที่หลากหลายมิติ มันก็ต้องอาศัยคนสำนักตรวจสอบภายใน คนก็ต้องเก่ง แล้วคนก็ต้องเป็นคนค่อนข้างหัวสมัยใหม่ คือ ตอนนี้อย่างไรจะไม่ตรวจสอบด้านจับผิด เราจะไม่ตรวจสอบในเชิงที่ว่า ตั้งใจจะไปจับผิดอะไรบางอย่าง เราจะต้องตรวจสอบเพื่อหาการปรับปรุง กระบวนการ (process improve) ว่า องค์กรนี้นั้นยังไม่ดีเรื่องอะไร องค์กรนี้นั้นมีช่องโหว่อะไรยังไง ดูเรื่องการควบคุมภายใน เอาการประเมินความเสี่ยงเข้ามาใช้ เราต้องเรียนรู้ว่า การประเมินความเสี่ยงนี้เขาทำกันยังไง เพราะเราต้องใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งที่เราทำงาน... มันยากที่จะเป็นผู้ตรวจสอบภายในที่เปลี่ยนวิธีคิดเป็นผู้ตรวจสอบภายในสมัยใหม่ มันยากมากเลยนะ มันคือความคิด (mindset) ของคนล้วน ๆ เลยและคนต้องพัฒนาว่า เราจะต้องมีเครื่องมืออะไรที่มากช่วยเราทำงาน ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

ดังนั้นในเรื่องความเชี่ยวชาญ ถ้าผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้เพียงพอที่จะประเมินความเสี่ยงและการควบคุมหลักของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเทคนิคการตรวจสอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้ในเรื่องการตรวจสอบภายใน มาตรฐานการตรวจสอบภายใน จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน เทคนิคการตรวจสอบภายใน ประสบการณ์ในการตรวจสอบ มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรที่จะเข้าไปตรวจสอบ โครงสร้างการจัดการองค์กรและระบบงาน ฐานะเทียบ ขอบบังคับที่เกี่ยวข้องกับองค์กร พันธกิจขององค์กร วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบภายในควรมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อที่จะทำให้มีวิสัยทัศน์มองเห็นว่าจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายในอย่างไร อีกทั้งควรจะต้องมีความรู้เรื่องการบริหาร การประเมินผล การวัดผล การวิเคราะห์กระบวนการทำงาน เรื่อง

ภาษาอังกฤษก็เป็นเรื่องที่คุณตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้ เพื่อนำปัญหาประดิษฐ์ใช้ในงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนความรู้พื้นฐานด้านบัญชีและความรู้ทางด้านเทคนิคในการใช้ปัญหาประดิษฐ์ก็เป็นสิ่งจำเป็นในการนำปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ซึ่งในการทำงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในจะมีเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การประสานงาน สภาพแวดล้อมขององค์กรที่เข้าไปตรวจสอบ การวิพากษ์วิจารณ์ของบุคลากรมาเกี่ยวข้อง และผู้ตรวจสอบภายในควรเป็นบุคคลที่มีความแนวคิดสมัยใหม่ สามารถพัฒนางานตรวจสอบ เพื่อนำผลการตรวจสอบภายในที่ได้มาใช้ในการควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงขององค์กร

4.2 การวางแผน

ในการวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในจะเอาปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบ 3 รูปแบบ คือ ล่วม เลียง และ รับ เพื่อวางแผนงานตรวจสอบให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“จริง ๆ ที่คิดไว้ในใจ มันมี 3 แบบที่เอาปัญหาประดิษฐ์มาใช้ คือ หนึ่ง เอามาใช้แบบที่เค้าเรียกว่า ร่วมกัน คือ เราใช้ปัญหาประดิษฐ์บางจุด ที่ทราบ เหมือนปัญหาประดิษฐ์มันฉลาดบางจุด มันไม่สามารถมองภาพรวมได้ ยังไงต้องใช้คนอยู่ ก็คือต้องใช้ผู้ตรวจสอบภายในดูแลพวกโครงการ (project) โครงการตรวจสอบภาพรวมอยู่ แต่ปัญหาประดิษฐ์จะช่วยบางจุด เช่น เรื่องการลุ่มตัวอย่าง จะช่วยได้ วิเคราะห์บางเรื่องจะช่วยได้ แต่ถ้าในแง่ภาพรวมของตรวจสอบภายในของทั้งโครงการ ยังไงต้องอาศัยคนที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในอยู่ อันนี้คือที่คิดไว้ คือ คำว่า ล่วม คือ ล ลิง ล่วมนะ อันที่สอง คือ เลียง ก็คือเราเลียงไปเลย เช่น เราไม่ต้องยุ่งกับปัญหาประดิษฐ์ ๆ ณจุดจุดนี้ก็ให้ปัญหาประดิษฐ์ทำไป ตรวจสอบภายในณจุดจุดนี้ก็ทำไป คือ เลียงกันไม่ต้องมายุ่ง คือไม่เอาปัญหาประดิษฐ์มาช่วย อีกอันหนึ่ง คือ รับ คือยอมรับมาเลย ก็คือรับเต็ม ๆ เลย เอาปัญหาประดิษฐ์มาทำแบบยอมรับไปเลย คือไม่ต้องมาแทนจุด คือมาแทนตรวจสอบภายในแบบ 100 เปอร์เซ็นต์ คือเรายอมรับว่าเอาปัญหาประดิษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบภายใน 100 เปอร์เซ็นต์เลย... ตั้งแต่วางแผนและไปตรวจ ออกรายงาน (report) ซึ่งจริง ๆ ปัญหาประดิษฐ์มันทำได้ มันฉลาด มันวิเคราะห์ เจอประเด็นนี้มันก็จับว่ามีประเด็น (issue) และแนะนำ (recommend) อะไรได้หมดเลยทุกกระบวนการ... จริง ๆ ปัญหาประดิษฐ์มันพัฒนาได้ ที่ทราบนะ คือมันก็มีคล้าย ๆ กับการเรียนรู้ (learning) เหมือนกัน ข้อมูลว่าถ้าเกิดประเด็นนี้มันจะแนะนำยังไง เป็นทางเลือกมา ซึ่งมันทำแทนคนได้หมด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในจะวางแผนนำปัญหาประดิษฐ์รูปแบบเลียง มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน โดยจะให้ปัญหาประดิษฐ์ช่วยในเรื่องการประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิง

ปริมาณ แต่ในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ตรวจสอบภายในจะเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลเอง เนื่องจากต้องใช้ทั้งดุลพินิจ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายในในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวางแผนตรวจสอบและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาประติษฐ์ช่วยเราในเรื่องการประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูล แต่ปัญหาประติษฐ์ไม่ได้มีสมองในเรื่องของการใช้ดุลพินิจ ปัญหาประติษฐ์มีสมองในเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูลเหมือน ๆ กัน... การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ปัญหาประติษฐ์ทำได้ เชิงคุณภาพปัญหาประติษฐ์ทำไม่ได้ มนุษย์เท่านั้นยืนยันว่ามนุษย์เท่านั้นที่จะมีดุลพินิจ และมนุษย์ที่มีดุลพินิจที่ดี คือ คุณต้องมีประสบการณ์หลากหลาย และมีความเชี่ยวชาญในการวัดผลประเมินผล ประสบการณ์หลากหลายจะช่วยให้วิเคราะห์ข้อมูลได้ดีขึ้น หากดูอ่อน หากข้อเสนอแนะที่เหมาะสมได้ดีขึ้น ประเมินความเสี่ยงที่แม่นยำขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

ในการตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในจะวางแผนนำปัญหาประติษฐ์รูปแบบเลียงมาช่วยในงานตรวจสอบภายในเรื่องการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงเรื่องที่จะตรวจสอบ เพื่อวางแผนตรวจสอบและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าวางแผน ก็คือจริง ๆ ไม่ได้ใช้ปัญหาประติษฐ์แบบการไหล (flow) คือ ใช้โปรแกรมมาช่วย ก็อาจจะใช้เป็นโปรแกรมช่วยในการคำนวณ เพราะว่าในการวางแผนมันจะมีกิจกรรมที่ต้องตรวจเยอะ แต่เราก็ใช้ปัญหาประติษฐ์ เรียกว่าใช้โปรแกรมดีกว่ามาคำนวณเรียงลำดับ คือ สมมติมี 50 กิจกรรม เราก็ต้องมาแสดงรายการ (list) ว่า แต่ละกิจกรรมเราเรียงลำดับความเสี่ยงยังไง อาจจะต้องมีการคำนวณปัจจัยต่าง ๆ เป็นเปอร์เซ็นต์ อาจจะเป็นความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหาย แล้วก็ความรุนแรงของความเสียหายเอามาคูณกัน ซึ่งพวกอย่างนี้นั่นก็ต้องใช้โปรแกรมคำนวณและใช้ในการเรียงลำดับ อันนี้ปัญหาประติษฐ์ก็จะช่วยได้ในการคำนวณและอำนวยความสะดวกในการเรียงลำดับความสำคัญ เพราะมาตรฐานก็คือเราก็ตรวจสอบเรียงตามลำดับความเสี่ยง ก็ต้องเป็นไปตามนั้น ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“น่าจะเอามาช่วยได้ เพราะว่าปัญหาประติษฐ์เป็นโปรแกรมที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและก็สามารถนำข้อมูลในนั้นมาวิเคราะห์ได้ เพราะฉะนั้นเราก็จะเอาข้อมูลจากปัญหาประติษฐ์มาวิเคราะห์ได้ว่า งานตรวจสอบแต่ละงาน มันมีเนื้อหาสาระสำคัญ มีประเด็นไหน จากงานไหนบ้าง มาวิเคราะห์ว่า อะไรที่มันเป็นความเสี่ยงในระดับสูง ปานกลาง ต่ำ หรือว่าอะไรที่มันเกิดเป็นความถี่ คือ ถ้าเราเกิดจะวิเคราะห์ในทฤษฎี มันก็จะ เป็นโอกาสที่จะเกิดความถี่ (Likelihood) กับผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) อะไรพวกนี้ ถ้าเกิดว่าดึงข้อมูลจากปัญหาประติษฐ์ก็จะง่าย สรุปให้เรารู้ว่าข้อมูลในอดีตเป็นยังไงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนในอนาคต” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“ปกติการวางแผนตรวจสอบมันทำปีละครั้งโดยตัวของเรา ถ้าเราขึ้นอยู่กับองค์กร (in-house base on) โดยผลการตรวจที่เจอกับความเสี่ยง สิ่งที่มีแนวโน้มจะช่วยได้ก็คือ ประวัติข้อมูล (historical data) ย้อนหลังหลาย ๆ ปีมาประมวลผลให้ แล้วก็ดูว่าความเสี่ยงที่เราใส่เข้าไป ควรจะตรวจอะไรก่อน มันก็จะช่วยได้... สิ่งที่มีแนวโน้มจะทำได้ คือ เราใส่ประวัติข้อมูล ใส่ผลการตรวจสอบ รอบที่แล้ว เช่น สมมติหน่วยงานกำกับดูแลบอกเรื่องบางเรื่องตรวจทุก 3 ปี อย่างนี้ อันนี้มันก็อาจจะไปใช้ย้อนหลังว่าครบ 3 ปียัง ถ้าครบ 3 ปี ไม่ว่าความเสี่ยงสูงหรือต่ำ อันนี้เป็น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ต้องขึ้น ก็อาจจะใช้ตัวนี้ช่วย คือ แทนที่จะให้คนมานั่งทำก็ให้พวกนี้มานั่งทำแทน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“การวางแผน เราจะเอาปัจจัย (factor) ทั้งหมดมาป้อนเข้าไปให้ปัญญาประดิษฐ์ คำนวณความเสี่ยง แล้วเราจะเลือกอันที่มีความเสี่ยงสูงมาตรวจสอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“เวลาคุณจะให้โปรแกรมทำอะไร คุณต้องใส่ข้อมูลเข้าไปก่อน ถ้าสมมติว่า คุณบอกคุณจะให้โปรแกรมมันเลือกอันนี้มาตรวจสอบ คุณต้องใส่ข้อมูลเข้าไปโปรแกรม มันก็สุ่ม (random) มาแล้ว อันนี้มันก็อยู่ที่เกณฑ์ (criteria) ที่คุณกำหนดว่าคุณจะตรวจยังไง... แล้วคุณก็วางเกณฑ์ คุณจะไปตรวจสอบเขาอีกครั้งเมื่อไหร่ นโยบายบริษัทคุณไม่ต้องทำเองเครื่องมันก็จะดำเนินงาน (run) ... เราต้องใส่ความเสี่ยงลงไปว่า ความเสี่ยงในอดีตเคยมีไหม อย่างโปรแกรมบัญชีอย่างนี้ แต่ก่อนใช้ของเดิมมา 4-5 ปี ไม่เคยเปลี่ยน แล้ววันหนึ่งมาเปลี่ยน ถามว่าความเสี่ยงมีไหม... ถ้าความเสี่ยงมันน้อยเราอาจจะนาน ๆ ดำเนินงานทีก็ได้ แต่ถ้ามีความเสี่ยงเยอะก็อาจจะดำเนินงานเข้าไปถี่หน่อย... อาจจะให้ความสนใจมากหน่อย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“การบริหารความเสี่ยงก่อนการวางแผน มันมีทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพงาน ตรวจสอบ ก่อนที่คุณจะออกไปตรวจงานได้ คุณจะต้องดูความเสี่ยงในหน่วยที่เราไปตรวจ ต้องมีความรู้ ดูข้อมูลเบื้องต้นว่าเขามีความเสี่ยงอะไร แต่ละหน่วยมีความเสี่ยง มีจุดอ่อนอะไร ก็นำมาประเมิน ใครมีจุดอ่อนมากกว่าก็เข้าตรวจคนนั้นก่อน โดยการประเมินความเสี่ยง... ใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นข้อมูลเก่าที่เราเคยมีในอดีตได้ ข้อมูลปัจจุบันโดยทั่วไปก็ได้ ก็เอามา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“ในการวางแผนหลักก็คือว่า เราจะตรวจหาความเสี่ยงของเรื่องนั้น ๆ เพราะงานตรวจให้ตรวจเพียงแค่สุ่มตรวจ แต่การสุ่มตรวจเราจะเลือกตรวจเรื่องที่มีนัยสำคัญและมีความเสี่ยงที่เป็นจุดอ่อนขององค์กร ฉะนั้นหลักวิชาการ คือ จะตรวจอะไร แคไหน มากหรือน้อย ความเสี่ยงพื้นฐาน (risk base) ตรวจตามความเสี่ยงเรื่องที่สำคัญต่อองค์กร ฉะนั้นถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์มาจับปัญญาประดิษฐ์ต้องช่วยตรงนี้ ต้องวิเคราะห์ว่า องค์กรในระดับส่วน หน่วยงานระดับกิจกรรม ระดับโครงการ ตรงไหนมีความเสี่ยงที่ควรตรวจจากการจัดลำดับความสำคัญ (priority) 1 2 3 แล้วเราก็ตรวจตามนั้น ถ้าความเสี่ยงสูงก็ตรวจมาก 80 เปอร์เซนต์สุ่มตรวจสมมตินะ ถ้าความเสี่ยงต่ำก็ตรวจแค่ 10 เปอร์เซนต์พออย่างนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“การวางแผนมันมาจากการประเมินความเสี่ยงขององค์กร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13)

“จะต้องทำจะต้องประเมินความเสี่ยงก่อนที่จะวางแผนการตรวจสอบในปีถัดไป เพื่อไปวางแผนการตรวจสอบในปีงบประมาณถัดไป ตัวนี้ก็คิดว่าปัญญาประดิษฐ์ใช้ได้ เพราะว่ามันเป็นการแทนค่าปกติที่จัดลำดับความเสี่ยง สูง กลาง ต่ำ ซึ่งมันออกเป็นตัวเลขได้ แล้วก็เห็นตัวเลขที่ออกมา แล้วก็มาวางแผนการตรวจสอบโดยจัดลำดับว่า ใครที่พอมีความเสี่ยงสูงเราก็คงตรวจสอบก่อนอย่างนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“โดยปกติที่เราทำอยู่ เราจะมีขอบเขตของงานตรวจสอบทั้งหมด (Audit universe) คือ กิจกรรมทั้งหมดขององค์กร มีอะไรบ้างทั้งหมดมาให้ได้ จากนั้นก็มาดูว่ายุทธศาสตร์ขององค์กร ปีหน้าเป็นยังไง ความเสี่ยงองค์กรปีหน้าเป็นยังไง สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงเรื่องงานตรวจสอบว่า ท่านต้องการอะไร แล้วก็เอาปัจจัยเหล่านี้มาให้คะแนนกับขอบเขตของงานตรวจสอบทั้งหมด ทีนี้ถ้าเรามีปัญญาประดิษฐ์ เราก็สามารถที่จะกำหนดขอบเขตของงานตรวจสอบทั้งหมดลงไปในระบบ ใส่เงื่อนไขแล้วก็กำหนดว่า ถ้าเป็นเข้าเงื่อนไขนี้ให้คะแนนสูง ถ้าไม่เข้าเงื่อนไขก็ให้คะแนนต่ำ แล้วก็ทำออกมาในระบบ มันก็จะออกแผนออกมาให้เรา... เราสามารถเอาปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยได้ มันจัดลำดับมาให้เราเรียบร้อยแล้ว เราก็จะเลือกเรื่องที่จะตรวจได้เลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 15)

“วางแผนก็คงต้องจะเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ก็คือเน้นในเรื่องของการตรวจสอบตามความเสี่ยง เพราะฉะนั้นปัญญาประดิษฐ์ก็จะช่วยในเรื่องของการจัดลำดับความสำคัญของงาน ความเสี่ยงสูง หรือความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตอะไรพวกนี้ ก็อาจจะสามารถช่วยในเรื่องของการจัดลำดับเป็นตัวหลักที่จะใช้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“ตัวไอทีเป็นเครื่องมือหนึ่ง ไอทีหรือปัญญาประดิษฐ์มองว่าเป็นตัวเดียวกัน เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศเอามาช่วยในงานตรวจสอบ ทีนี้งานตรวจสอบภายในจะมีหลายเรื่อง การที่จะตรวจสอบ เช่น เรื่องการวางแผนการทำงานตรวจ ถ้าใช้เทคโนโลยีมาช่วย เราจะประเมินได้ว่า เช่น เรื่องนี้เสี่ยงมากเสี่ยงน้อย ปีที่ผ่านมามีประเด็นที่เจอเยอะ เก็บสะสมมาแล้วเราจะต้องตรวจเรื่องนี้ไหม อย่างนี้... ประมวลผลเสร็จได้มาแล้วก็เอาตัวนี้เป็นฐานคิดในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในเรื่องการประเมินความเสี่ยง มันต้องมาช่วยขั้นตอนของมัน มันจะเข้ามาแทรกตรงไหนในส่วนของการวางแผน ถ้ามองภาพตอนนี้ก็คือ มาช่วยในการประเมินผล ความเสี่ยงมากกว่า... มาช่วยคือมาช่วย ในขั้นตอนของเรื่องการประเมินความเสี่ยง เอาข้อมูลมาเพื่อประเมินความเสี่ยง ปัญญาประดิษฐ์ต้องช่วยหยิบข้อมูลให้เรา เพื่อเราประเมินความเสี่ยงหรือเราเข้าไปดูอะไร คือ เราไม่ควรจะเข้าไปดูในหน่วยงานหรือเรื่องที่ไม่มีความเสี่ยง ปัจจุบันการประเมินความเสี่ยงของเรา มันต้องใช้ข้อมูล ข้อมูลมีตั้งหลายเรื่อง เรื่องตัวเลขในอนาคต เรื่องในอดีตให้เรา

วางแผน ถ้าเราวางแผนผิดก็หมายความว่าเราเสียเวลาไปกับเรื่องที่มีมันไม่ได้ช่วยอะไรองค์กรเลย หรือ บทวิเคราะห์เราอาจจะผิด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

นอกจากผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์รูปแบบเลียงมาช่วยในงานตรวจสอบ ภายในในเรื่องการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงแล้ว ยังนำมาใช้ในเรื่องทรัพยากรบุคคล เพื่อ คำนวณหาจำนวนวันทำงานต่อคน (man-day) ในการวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดลำดับ ความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในการวางแผนก็ต้องดูเรื่องทรัพยากรบุคคลด้วยว่า คนของเรามีเท่าไรและเราจะทำ ได้แค่ไหน คือ อยู่กับอยู่กับจำนวนคนด้วย ในส่วนตรงนี้คิดว่า ได้ เอาปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วย... การวางแผนอันนี้คิดว่ามันได้ผล เราก็จะกรอกเข้าไปว่า เรามีคนเท่านี้ ๆ คือ เบื้องต้นถ้าเรากำหนดลง ไป สมมติว่าเราสร้างปัญญาประดิษฐ์ไปว่า เราจะประเมินความเสี่ยงจากคนจากหน่วยที่มีความเสี่ยง สูงก่อน เขาก็จะกำหนดให้เราได้ โดยที่เรากรอกบุคลากรเข้าไป กรอกเงินของเราเข้าไปอะไรอย่างนี้ คิดว่าน่าจะได้ผล” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“ไล่ตั้งแต่วางแผนเลย ก็คือไล่ไปตั้งแต่แรกเลยว่า ปีนี้จำนวนวันทำงานต่อคน เรามี เท่าไร เราก็เอาจำนวนคน หักวันหยุดวันลาต่าง ๆ ที่เขามีสิทธิ์ที่จะได้ เหลือเท่าไรเสร็จแล้วก็ป้อน ข้อมูลไล่เข้าไปว่ามีกี่คน ไล่กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมาจากการประเมินความเสี่ยงก่อน พอ ประเมินความเสี่ยงได้ เราก็มาดูกับจำนวนวันทำงานต่อคนแต่ละงาน เขาก็จะให้จำนวนวันทำงานต่อ คนที่เหมาะสม... คือไล่เหมือนกับที่เราทำในกระดาษ เราก็เข้าไปใส่ในระบบ ตั้งแต่ขอบเขตของงาน ตรวจสอบทั้งหมดเลย แล้วให้จัดลำดับ (rank) มาเลย คือ เดิมเราก็มาคำนวณจากเอ็กเซล (excel summary) เอา ที่นี้ก็ให้ระบบคำนวณเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านจะนำปัญญาประดิษฐ์รูปแบบเลียง มาใช้ในเรื่องทรัพยากร บุคคลเกี่ยวกับคำนวณหาจำนวนวันทำงานต่อคน แต่ไม่แน่ใจว่าการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์ จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดลำดับความสำคัญของงาน ตรวจสอบภายในได้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร

“ตรวจก็วัน ๆ อาจจะมีผลด้วย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบว่า พอตรวจเรื่องนี้ ตรวจซ้ำ ๆ มากี่ปี ก็ยังเจอประเด็นเดิม ๆ อย่างนี้ ควรจะต้องเลือกเรื่องของแผนตรวจสอบทั้งปี ควรจะเอาเป็น ระดับ 1 ใหม่ ใช้ท้ายที่สุดก็ได้ เรียงลำดับออกมาแล้ว ไม่แน่ใจว่าในอนาคตปัญญาประดิษฐ์สามารถ ประมวลผลได้ใหม่ว่า มันสอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรไหม พอมันได้ลำดับ (sequence) มาแล้ว มัน ก็ต้องจับคู่ (matching) กับภารกิจ (mission) และวิสัยทัศน์ (vision) ขององค์กรอีกทีหนึ่ง ซึ่งใน อนาคตไม่รู้ว่ามันจะฉลาดที่จับคู่กันได้ไหม ว่ามันสอดคล้องกับเรื่องของเป้าหมายองค์กรไหม ธุรกิจ ใหม่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

ซึ่งมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ไม่ต้องนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงาน ตรวจสอบภายในก็สามารถวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดความสำคัญของงานตรวจสอบภายในได้ แต่ถ้าจะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ ก็ต้องแปลงผลการตรวจสอบจากซอฟต์คอนโทรล (Soft control) มาเป็นฮาร์ดคอนโทรล (Hard control) ก่อน แล้วจึงจะใช้ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผลได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การวางแผนก็วางแผนตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางกำหนด ของเราจะเป็นการวางแผนตามที่เขาใช้กรมบัญชีกลางกำหนด แล้วก็ถ้าเป็นของเอกชนเองก็ตามนโยบายของคณะกรรมการบริหาร... ทุกวันนี้ไม่ต้องใช้ปัญญาประดิษฐ์ก็วางแผนได้ ถามว่าปัญญาประดิษฐ์ทำได้ไหม ทำได้ แต่ซอฟต์คอนโทรลที่ว่า นโยบายของผู้บริหาร ความรู้สึกความนึกคิดของผู้บริหาร ต้องแปลงออกมาเป็นฮาร์ดคอนโทรล... ถ้าในเรื่องการวางแผนปัญญาประดิษฐ์วางแผนได้ อันนี้จะเป็นกำหนดเป็นกิจกรรม เป็นภารกิจที่เราต้องทำ มันทำได้ อันนี้มันบอกชัด... เอาซอฟต์คอนโทรลมาแปลงเป็นฮาร์ดคอนโทรลให้ได้ แล้วเอาปัญญาประดิษฐ์มาจับ... ต้องพิจารณา (judgment) ฮาร์ดคอนโทรล เป็น 0 กับ 1 เท่านั้นเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ยังไม่สามารถนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยวางแผนงานตรวจสอบภายในและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายในได้ เนื่องจากปัญญาประดิษฐ์เป็นแค่ระบบเชิงการตัดสินใจ (Decision making) ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“คำว่าปัญญาประดิษฐ์พวกนี้มันเป็นรูปแบบ (pattern) ชัดเจนมาก จะเป็นระบบเชิงการตัดสินใจให้มากกว่า... ถ้าปัญญาประดิษฐ์ คือ สิ่งที่ต้องเรียนรู้ได้เอง หลัก ๆ มันอาจจะยังการวางแผนนี้จะเป็นระบบเชิงการตัดสินใจ คือ เราใส่ข้อมูลเข้าไป เราใส่ความต้องการให้มันประมวลว่า ถ้าจะทำให้เหมาะสมที่สุด (optimize) จะตรวจให้คุ้มค่า ตรวจได้ถูกที่สุด ควรจะต้องตรวจอะไร กี่วัน อะไรอย่างนี้ คือ ถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) ให้มันเรียนรู้ น่าจะไม่ถึง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

ดังนั้นการวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร ผู้ตรวจสอบภายในจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบ 3 รูปแบบ คือ ล่วม เลี่ยง และ รับ โดยจะนำปัญญาประดิษฐ์รูปแบบเลี่ยง มาช่วยในเรื่องการประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แต่ในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ตรวจสอบภายในจะเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลเอง เนื่องจากต้องใช้ทั้งดุลพินิจ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์รูปแบบเลี่ยง มาช่วยในเรื่องการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงเรื่องที่จะตรวจสอบ รวมถึงเรื่องทรัพยากรบุคคล เพื่อกำหนดหาจำนวนวันทำงานต่อคน แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านไม่แน่ใจว่าการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถวางแผนงานตรวจสอบและ

กำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายในได้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรได้หรือไม่ ซึ่งมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ไม่ต้องนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบภายในก็สามารถวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดความสำคัญของงานตรวจสอบภายในได้ แต่ถ้าจะนำปัญหาประติษฐ์มาใช้ ก็ต้องแปลงผลการตรวจสอบจากข้อพทคือนทโรลมาเป็นฮาดคือนทโรลก่อน แล้วจึงจะใช้ปัญหาประติษฐ์ประมวลผลได้ และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ยังไม่สามารถนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยวางแผนงานตรวจสอบภายในและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายในได้ เนื่องจากปัญหาประติษฐ์เป็นแค่ระบบเชิงการตัดสินใจ

4.3 การบริหารทรัพยากร

ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ยังไม่สามารถทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนงาน เนื่องจากยังต้องมีบุคลากรมาทำงานร่วมกับปัญหาประติษฐ์ด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาประติษฐ์ช่วยได้ ใช้ประมวลค่า ใช้ในการสรุปวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่า คำนวณเวลาของการทำงาน คำนวณต้นทุนในการทำงาน ปัญหาประติษฐ์ช่วยได้หมดเลย... แต่การใช้ดุลพินิจว่าจะต้องทำอะไร หาวิธีการตรวจสอบอย่างไรถึงจะเหมาะกับกรณีนี้... การใช้ดุลพินิจว่า ถูกไม่ถูก ใช่ไม่ใช่ ปัญหาประติษฐ์ทำไม่ได้ทั้งหมด ปัญหาประติษฐ์ทำได้แค่ถูกผิดที่เป็นตัวเลข... การแปลงค่า คือ การใช้ดุลพินิจแปลงค่า การแปลงค่าไม่ได้แปลงโดยอัตโนมัติ มันใช้ดุลพินิจ เพราะฉะนั้นอะไรที่เป็นจิตวิสัย (subjective) อะไรที่เป็นคำนิยาม อะไรที่เป็นข้อความเยอะ ๆ ออกมา ไม่ใช่ตัวเลข ปัญหาประติษฐ์อ่านค่าไม่เป็น ต้องใช้ดุลพินิจของมนุษย์ไปแปลงค่าตรงนั้นก่อน แล้วหลังจากนั้น ปัญหาประติษฐ์จึงจะช่วยให้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“ในแง่ทรัพยากรตรวจสอบภายใน จริง ๆ ปัญหาประติษฐ์ก็ช่วยด้วย มองว่ายังภาพรวมของการดูแลหรือบริหารทรัพยากร ยังไงก็เป็นหน้าที่ของคนอยู่ แต่ทรัพยากรเอาปัญหาประติษฐ์มาช่วยในการวิเคราะห์เท่านั้นเอง ช่วยเบื้องต้นแต่ว่าโดยภาพรวมแล้ว การดูแลโครงการไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรหรืออะไรก็ตามของโครงการตรวจสอบภายใน ยังไงก็ต้องอาศัยคนที่มองภาพรวม (overview) ได้เก่งกว่าปัญหาประติษฐ์ ปัญหาประติษฐ์เหมือนเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้ตรวจสอบใช้งาน มองภาพรวมทัน ก็เลยบริหารงานตรวจสอบภายในทั้งโครงการได้อย่างดี แต่ปัญหาประติษฐ์เหมือนจะเป็นเครื่องมือเข้ามาช่วยคนเท่านั้นเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“ถ้าปัญหาประติษฐ์อย่างเดียวนั้นจะไม่ได้ มันอยู่ที่คนด้วย คนใส่ข้อมูลลงไปมาน้อยแค่ไหน เพราะว่า คือ ปัญหาประติษฐ์ไม่สามารถไปตรวจให้เราได้ทั้งหมด ยังไงมันก็ต้องคนอยู่ดี คนที่

ไปตรวจ ไปดูมาเบื้องต้นแล้วเอาข้อมูลมาใส่ เอาข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วมาสรุปผล มันเป็นการกรอกข้อมูลโดยคนอยู่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“การบริหารทรัพยากรบุคคล เรื่องของการเข้ากันได้ของทรัพยากรบุคคล สมมุติว่าเรื่องคลังสะกัน คลังก็จะมีเรื่องของการรับเข้าจ่ายออก ซึ่งปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยได้แค่ว่า เวลามีคนเอาข้อมูลมาให้ทั้งหมดในแต่ละวัน มีกี่รายการเปลี่ยนแปลง (transections) ประชากร (population) ยังไงบ้าง ถ้าสมมุติว่าผู้ตรวจสอบภายในบอกว่า เราลุ่ม 5 เปอร์เซ็นต์มันก็จะรู้แล้วว่าเราต้องไปตรวจกี่รายการ พอรู้วาก็รายการ เราก็อ่านทำการ มันช่วยได้แค่นี้เรื่องของการลุ่ม แล้วมันก็ประมาณวันได้... มันช่วยเรื่องพวกนี้ได้ น่าจะเป็นเรื่องของบริหารจัดการ เรื่องจัดการ (management) เรื่องของทรัพยากร (resource) เรื่องคนกับเวลาที่แต่ละคนจะใช้ แต่ว่าท้ายที่สุดต้องดูว่ามันดึงลุ่มมามากน้อยแค่ไหน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“ต้องมีการทดสอบระบบก่อน ส่วนจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้หรือไม่เอามาใช้ก็ไม่มีผลแตกต่างกัน เพราะปัญญาประดิษฐ์เป็นแค่ผู้ช่วยหรือเครื่องมือของผู้ตรวจสอบภายในเท่านั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“มันได้แค่ระดับหนึ่ง จริง ๆ เราก็ต้องไปหาข้อมูลในส่วนอื่นมาประกอบ คือ อย่างสมมุติว่า เราประมวลผลเรื่องบัญชี รายงานออกมาว่าค่ามีลูกหนี้ เจ้าหนี้ เกินกว่า 90 วัน เกิน 120 วัน อย่างนี้ ถามว่าบางครั้งเราเห็นตัวเลข แล้วตัวเลขมันเกิน เราจะเช็คตัวเลขได้ไหม เราก็ต้องกลับไปดูสาเหตุ กลับไปดูข้อมูลที่แท้จริงของเค้าว่า ทำไมข้อมูลมันถึงเกินขึ้นมา คือ ปัญญาประดิษฐ์ช่วยได้ในระดับหนึ่ง... การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ยังต้องใช้คนอยู่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“ได้กับไม่ได้ หมายความว่า ปัญญาประดิษฐ์สามารถนำมาใช้ได้ไหม ได้บางส่วนกับไม่ได้บางส่วน... การควบคุมภายในเราตรวจสอบตามระบบควบคุมภายใน ฮาดคือทโรลกับข้อผิดพลาดทโรล มันจะได้ กรณีที่เป็นฮาดคือทโรล แต่ถ้าข้อผิดพลาดทโรลต้องแปลงออกมาให้ความรู้สึกนึกคิดเหมือนที่เป็นรายการตรวจสอบ (check list) ว่า ประเมินความรู้สึกคุณเป็นอะไรยังไง อันนั้นปัญญาประดิษฐ์ทำได้ คือ มันต้องออกมาเป็นฮาดคือทโรลก่อน แปลงข้อผิดพลาดทโรลออกเป็นฮาดคือทโรล ยังไงถ้ามันเป็นฮาดคือทโรล ทุกเรื่องปัญญาประดิษฐ์ทำได้หมด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“การบริหารทรัพยากรมันจะมี ทั้งเรื่องของเงิน เรื่องของคน แล้วก็เรื่องเวลา คือ ตรงนี้มันจะมีขั้นตอนอยู่แล้วว่า แต่ละคนใน 1 ปีจะมีเวลาทำงานเท่าไร เราก็จะกรอกลงไปปัญญาประดิษฐ์ คือ คิดว่าปัญญาประดิษฐ์ทำได้ เพราะว่าอยู่ที่เรากำหนดลงไปว่า ถ้าระบบบอกให้มีข้อจำกัด พวกนี้เชื่อมั่นก่อนนะว่า คนที่สร้างระบบคงต้องรู้กระบวนการของตรวจสอบภายในอยู่แล้ว ก็น่าจะมีเรื่องของเวลา เรื่องของจำนวนคน เรื่องของจำนวนงบประมาณ ให้เรากรอกไปแล้วระบบทำการประมวลผลออกมา แล้วเราคงต้องดูอีกทีหนึ่งว่า เหมาะสมไม่เหมาะสมอยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13)

“ทรัพยากรที่ทางหน่วยตรวจสอบต้องใช้ คือ เรื่องของเวลา เรื่องของงบประมาณ (budget) ไม่ค่อยมีเท่าไร เพียงแต่ว่าเรื่องของเวลา คือ สมมุติว่าในปีหนึ่งเราต้องตรวจให้ได้ 50 เรื่อง แต่ละเรื่องต้องใช้เวลาเท่าไร มันก็อาจจะสามารถกำหนดตอนวางแผน แต่เราต้องตั้งเงื่อนไขใน คำสั่ง เช่น เรื่องที่มีความเสี่ยงสูงอาจจะต้องใช้เวลาตรวจสอบ สมมุติ 2 เดือน หรือ 3 เดือน เรื่องที่มี ระดับความเสี่ยงปานกลางหรือต่ำกว่าต้องใช้ระยะเวลาตรวจสอบ 1 เดือน หรือว่าแค่ 2 สัปดาห์ มันก็ จะออกมา แล้วก็สามารถที่จะเอามารายงาน ใช้ระยะเวลาแต่ละเรื่องตรงนั้นมาบริหารเวลา... พอเรา กำหนดตรงนี้แล้ว เราก็ต้องมาดูคนของเรา ให้มีการคำนวณจำนวนวันทำงานต่อคนขึ้นมา คนของเรามี เท่านี้จะใช้จำนวนวันทำงานต่อคนเท่าไรกับงานทั้งหมด แล้วก็ให้มันคำนวณแล้วก็มาชนกันตัว ขอบเขตของงานตรวจสอบทั้งหมดกับกิจกรรมทั้งหมดก็จะออกมาว่าในปีนั้นคุณตรวจได้แค่กี่เรื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 15)

“คิดว่ามันไม่เพียงพอ เพราะว่า ต่อให้เราใส่มาตรฐานเข้าไป เรียบอกชุดคำสั่งเข้าไป แต่ เค้าก็จะออกเป็นลักษณะตัวเลขออกมา รายงานออกมาแนวโน้มเพิ่มขึ้นลดลง แต่เค้าไม่สามารถบอก ได้ว่ามันกระทบต่อระเบียบคำสั่งนั้น... ดังนั้นเวลาเราจะวิเคราะห์ตัวเลข ปัญญาประดิษฐ์ไม่สามารถ วิเคราะห์ให้ได้ว่า มันถูกหรือผิด มันอาจจะผิดปกติแต่จริง ๆ แล้วมันอาจจะไปตามช่วงแนวโน้มของ ภาวะเศรษฐกิจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

“มันก็ขึ้นอยู่กับเรา ขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรของเรา ข้อมูลจะเพียงพอหรือไม่ มัน ก็อยู่ที่สิ่งที่ป้อนเข้า (input) ที่เราจะใส่เข้ามาว่า มันเพียงพอมันครอบคลุม ปัญญาประดิษฐ์มันก็ เหมือนโปรแกรมตรวจสอบโปรแกรมหนึ่ง ถ้าเราออกแบบโปรแกรมไว้ดี แล้วรู้ว่า กระบวนการ ของ โปรแกรมมันจะต้องเป็นยังไง แล้วผลที่ได้เราต้องการอะไร ถ้าเราทำมันไม่ดี ในขณะที่บนทรัพยากรที่ดี คือมีงบประมาณ มีคนที่จะสามารถจัดการได้มองเห็นภาพของการพัฒนาของมันได้ การใช้ประโยชน์ ของมันก็สามารถช่วยได้... มองว่าข้อมูลมันควรจะต้องมีประสิทธิผลก่อน ข้อมูลมันจะต้องมีความ น่าเชื่อถือ ครบถ้วนเพียงพอที่จะนำ ปัญญาประดิษฐ์ มาใช้... ที่ให้ได้ผลลัพธ์ ให้มันสามารถวิเคราะห์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“สำนักที่เราเห็นว่าไม่มีความเสี่ยงมากนัก แค่ว่าแบบสอบถามไปตรวจสอบทานการ ควบคุมภายในเค้า ก็เลยออกเป็นแบบไอซีคิว (ICQ) แล้วเค้าก็ไปสอบถามว่าควบคุมภายในเค้าเป็น ยังไงบ้างแล้วประเมินเอาลักษณะนั้น แล้วอันไหนที่เสี่ยงสูงก็จับมาลงแผน... ตัวปัญญาประดิษฐ์ที่วาง ถ้าวางมาใช้ มันจะช่วยทุกเรื่องก็ใส่เข้าไป ข้อมูลก็จะเพียงพอที่เราต้องการและจะดึงขึ้นมาใช้ ทำให้ ประหยัดคนทำงานวางแผน เราไม่ต้องใช้บุคลากรจำนวนเยอะ ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

“ถ้าถามทรัพยากรที่คิดได้ตอนนี้มี คน เงิน เวลา ถ้าปัญญาประดิษฐ์เก่ง ถ้า ปัญญาประดิษฐ์เป็นปัญญาประดิษฐ์ที่ดีจริง ๆ เป็นซอฟต์แวร์ที่เก่งจริง ๆ ก็ต้องช่วยเราทั้ง 3 เรื่อง... คนลดไม่ได้หรอก แต่เราอาจจะลดการเพิ่มอัตรากำลังจากปัจจุบันที่เรามีอยู่ แล้วก็ทำงานให้ได้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ เพราะเรามีเครื่องมือที่มากช่วยเรา ให้มากช่วยเรา บริหารเวลาได้ ให้เราบริหารคนได้แล้ว ก็สามารถที่จะรับงาน มีงานเพิ่ม เราก็สามารถที่จะเอาคนไป ทำงานตรงนั้นเพิ่ม เพราะเราต้องบริหารทุกสิ่งทุกอย่างได้ เรื่องงบประมาณงานตรวจสอบภายในไม่ ค่อยได้ใช้หรอก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงาน ตรวจสอบภายใน จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการตรวจสอบได้อย่าง มีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนงานได้ โดยนำมาใช้บริหารทรัพยากรในเรื่องการจัดลำดับความเสี่ยง และช่วยในเรื่องการเก็บข้อมูลผลการตรวจสอบ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ช่วยเรื่องทรัพยากร คือ เป็นการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เหมือนกับตรวจให้ตรง จุด คนอาจจะน้อยก็ต้องบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ก็คือ เน้นไปตรวจที่การตรวจสอบบนฐานความ เสี่ยง (Risk base audit) ไปตรวจที่มันมีความเสี่ยงที่สุด ก็ต้องจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งตรงนี้ ปัญญาประดิษฐ์ช่วยได้ ช่วยเหมือนกับจัดลำดับรายการ ช่วยในการคำนวณเพื่อเรียงลำดับความสำคัญ ที่จะตรวจ เรียงว่าจะตรวจไหนก่อน คือช่วยให้การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด... มันก็ จะใช้เวลาน้อยกว่าใช้คน แล้วอาจจะผิดพลาดน้อยกว่าด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“บอกตรวจเรื่องนี้ ตรวจโดยใคร ใครตรวจเจอเรื่องนี้ เก็บได้ทั้งหมด พนักงานชั่วคราว ทั้งหลายที่เราไปจ้างเค้าตรวจ หรือแม้กระทั่งตรวจเองบางเรื่อง เราเก็บข้อมูลเข้าไปในปัญญาประดิษฐ์ แล้วสามารถประมวลผลได้ เวลาที่เราต้องการข้อมูลที่เหมือนเป็นรายงานออกมาหรืออะไรก็ได้... คือ มาเอามาช่วยในเรื่องของการเก็บข้อมูล” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ปัญญาประดิษฐ์ที่นำมาช่วยงาน ตรวจสอบภายใน เป็นเพียงระบบฐานข้อมูล ที่ช่วยให้ผู้ตรวจสอบภายในมีข้อมูลเพียงพอที่จะ นำมาใช้ในงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนงานเท่านั้น แต่ยังไม่ถึงถือว่าเป็น ปัญญาประดิษฐ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ได้ เพราะมองถึงแผนของตัวระบบงานนี้ถึงข้อมูลที่ส่งออก (output) ออกรายงานให้ ผู้บริหารเลย... พอเจอประเด็นอะไรก็บันทึกข้อตรวจพบไปในเครื่อง พอบันทึกในเครื่องเสร็จก็จะทำ สรุป เรียกผลสรุปการตรวจสอบเพื่อจะเสนอผู้บริหารในสายงานว่า ทั้งหมดนี้เจอบันทึกข้อตรวจพบก็ เรื่อง และเราจะต้องแก้ปัญหาอย่างไร เราจะต้องบอกเขา เขาควรจะทำอย่างไร... มองเป็นฐานข้อมูลเป็น ระบบงาน... คำว่า ปัญญาประดิษฐ์ นี่มันต้องแทนคนได้ทุกอย่าง มันยังแทนไม่ได้ทุกอย่าง เพราะว่า มันไม่ได้หมายความว่า $1+1 = 2$ ทุกอย่าง มันยังต้องใช้การวิเคราะห์ หรือมันไม่ได้มีอะไรที่แบบซ้ำ ๆ คือ การใช้ ปัญญาประดิษฐ์ มันแทนคนซ้ำ ๆ งานซ้ำ ๆ แต่ตอนนี้มันไม่ได้มีความซ้ำ มันหลากหลาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

ดังนั้นการบริหารทรัพยากร ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญหาประติษฐ์ มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ยังไม่สามารถทำให้ข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนงานได้ เนื่องจากยังต้องมีบุคลากรมาทำงานร่วมกับปัญหาประติษฐ์ด้วย แต่ถ้านำมาใช้ในเรื่องการจัดลำดับความเสี่ยงและการเก็บข้อมูลผลการตรวจสอบปัญหาประติษฐ์จะช่วยให้ได้ และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ปัญหาประติษฐ์ที่นำมาช่วยงานตรวจสอบภายในยังไม่ถือว่าเป็นปัญหาประติษฐ์ แต่เป็นเพียงระบบฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ตรวจสอบภายในนำมาใช้ในงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนงาน

4.4 ลักษณะของงานในการกำกับดูแลและควบคุม

ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า สามารถนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน การประมวลผล การปฏิบัติงาน และการวิเคราะห์ ทำให้สามารถประเมินผลการตรวจสอบภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมขององค์กรได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มันก็ช่วยนะ คือ มันก็เป็นตัวสนับสนุน มันก็ช่วยในการประมวลผล เหมือนกับทำให้ประมวลผลเร็วขึ้น ถูกต้องขึ้น มันก็ทำให้ประเมินได้ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“เรื่องของ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ น่าจะได้ เพราะมันจะมีแค่บอกว่า คุณต้อง 1 2 3 4 5 ถ้าเราสามารถป้อนข้อมูลเข้าไป มันก็จะสามารถจับคู่ได้ว่า ถ้าเอ (A) ชนเอ (A) อย่างนี้แล้วออกมาเป็นผลได้เลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“มันสามารถเอามาช่วยปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล ทำให้เราเป็นภาพได้ง่ายกว่าการทำด้วยมือ (manual)” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“อ่านผลตรวจที่เป็นข้อความ เป็นคำพูด แปลงเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ สถิติ แล้วก็ออกมาเป็นผล... เอามาดูวิเคราะห์อะไรได้หมดเลย เป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์ผล... ถ้าเป็นปัญหาประติษฐ์กดปุ่มก็รู้เลยว่า เคยแล้ว มีการแก้ไขเรื่องนี้แล้ว เรียบร้อยแล้วจบ ตอบได้ภายใน 10 นาที 5 นาที” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ได้เลย ถ้าลงเงื่อนไขจะได้เกณฑ์ที่ชัดเจนกว่า แม่นยำกว่าใช้คนตัดสินใจ ถ้าเราใส่เกณฑ์ที่แม่นยำไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

“ถ้าอย่างทีบอกว่าเป็นผลลัพธ์ของมัน ผลลัพธ์การนำปัญหาประติษฐ์มาใช้ ถ้ามันเก่ง มันก็ต้องช่วยเรา ให้ข้อเสนอแนะองค์กรได้ ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อองค์กร อันนี้คือผลลัพธ์... ผลลัพธ์ของการใช้ปัญหาประติษฐ์ ถ้ามันดีมันก็ออกมาในรูปของสิ่งที่สำนักตรวจสอบภายในบอก

องค์กรว่า เราควรจะเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตามที่เราเข้าไปดู ควรจะเพิ่มตรงนี้ ลดตรงนี้ มันต้องมาช่วยเรา มันต้องเป็นเครื่องมือให้เราทำงานได้ดีและมีประสิทธิภาพ ต้องส่งมอบอะไรให้องค์กรได้ ผู้บริหารก็มีความสุข (happy)” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ปัญหาประติษฐ์ยังไม่สามารถช่วยงานตรวจสอบภายในให้สามารถประเมินผลการตรวจสอบภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังไม่สามารถช่วยปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมขององค์กรได้ เนื่องจากยังต้องมีบุคลากรทำงานร่วมกับปัญหาประติษฐ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ไม่ได้ค่ะ ได้บางส่วนตรงที่เป็นการตรวจสอบในสาระสำคัญ (Substantive test) คือ ตรวจสอบในสาระสำคัญที่เป็นตัวเลข... ปัญหาประติษฐ์เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบที่ดี เป็นเครื่องมือในการช่วยตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพสำหรับการตรวจสอบตัวเลขหรือความผิดปกติในตัวเลขต่าง ๆ แต่ไม่สามารถใช้ในจิตวิสัย ไม่สามารถใช้ในการเป็นข้อความ เป็นคำอธิบาย เป็นวิธีการที่เข้าไปสัมภาษณ์สอบถามได้ เพราะอันนี้ต้องเป็นดุลพินิจในการไล่เรียงคำถามออกไปเพื่อหาความผิดปกติ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“มุมมองการควบคุม มี 2 มุม คือที่แบบฮาดค้อนทโรลกับซ็อฟทค้อนทโรล ถ้าฮาดค้อนทโรลคือพวกกระดาษปัญหาประติษฐ์ได้อยู่แล้ว พวกกระดาษเป็นลายลักษณ์อักษร แต่การควบคุมอีกประเภทหนึ่ง คือ ซ็อฟทค้อนทโรล คือ พวกจิตสำนึกคน ปัญหาประติษฐ์จะไม่เก่งเท่าคน เพราะว่าเวลาไปตรวจหน่วยงานไหนก็ตาม ผู้ตรวจสอบก็จะดูทั้งฮาดค้อนทโรลและซ็อฟทค้อนทโรล ฮาดค้อนทโรลมันใช้เครื่องมือได้ เช่น มันดูว่าในกระดาษมันมีเขียนไว้ไหม ไม่เขียนก็แสดงว่าไม่มีการควบคุม แต่ถ้าตัวซ็อฟทค้อนทโรลมันคือจิตสำนึกหรือวัฒนธรรมองค์กร ตรงนี้ระบบคอมพิวเตอร์หรือปัญหาประติษฐ์ไม่สามารถจะประเมินได้ อันนี้ต้องใช้คนอยู่ เพราะฉะนั้นโดยสรุปคือ ฮาดค้อนทโรล ปัญหาประติษฐ์ทำได้ แต่ซ็อฟทค้อนทโรล ยังไงก็ต้องใช้คนในการประเมิน... เหตุผลเดียวกัน คือ ทั้งการควบคุมและการบริหารความเสี่ยงเหมือนกัน คือ มันสามารถประเมินได้แค่ความเสี่ยงที่เป็นมูฮาดค้อนทโรล มูมกายภาพ แต่ความเสี่ยงที่มันต้องประเมินโดยจิตสำนึกคนหรือว่าวัฒนธรรมองค์กรเหมือนกัน ทั้งมูมการควบคุม มูความเสี่ยง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“มันมีความเสี่ยงตรงจุดไหนบ้าง มันก็วิเคราะห์ออกมา แล้วอะไรที่มันเกิดบ่อย เราก็จะได้มาวิเคราะห์ความเสี่ยงได้ แล้วก็จะได้หามาตรการในการควบคุมเสี่ยงนั้น ๆ ได้... ต้องรอสรุปผลก่อน เพราะบางทีเวลาเราเจอ เราจะไม่รู้ว่าอันนี้เป็นข้อผิดพลาดโดยอะไร มันต้องสรุปออกมาก่อนว่าสาเหตุมันคืออะไร มันถึงจะรู้ว่าอันนี้มันเกิดจากความผิดที่มีความเสี่ยงกับองค์กรจริง ๆ ต้องหาวิธีแก้ไขโดยเร็ว คือ อะไรที่เป็นผลกระทบสูงความเสี่ยงสูงมากู้กัน มันก็ต้องแก้ก่อนเลยทันที” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“ปัญหาประดิษฐ์อาจสะท้อนให้เห็นว่ามีข้อผิดพลาดอะไร แต่ยังไงเราก็ยังต้องถามผู้ปฏิบัติงานอยู่ดีว่าสาเหตุมันเกิดจากอะไร ถ้าเราแบบไม่ไปถาม แล้วเอาผลจากปัญหาประดิษฐ์แล้วสรุปเลย มันก็อาจจะไม่ถูกต้องทั้ง 100 เปอร์เซ็นต์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“เรื่องกำกับดูแล มันจะมีพวก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ หรือว่ามันจะมีระบบการระแวดระวัง (surveillance) หรือระบบที่เอาไว้ตรวจจับ สมมุติออกกฎ (rule) มา 10 ข้อ ว่าเป็น มัธย (must) เราก็เอalingที่เป็นกฎนั้นมาแปลงและป้อนให้เป็นตรรกะคอมพิวเตอร์ แล้วก็เอาข้อมูลไหลผ่าน แล้วสิ่งที่ป้อนกฎก็ตกทุกวันเหมือนตะแกรง อะไรไหลผ่านมันร้อน ๆ เสร็จเจอบีบ พรงนี้ รายงานหรือรายงานตามเวลาจริง (real time) เลย เพราะว่า สมมุติถ้าข้อแม้อกว่าต้องแจ้งทันที ตะแกรงเจอก็ต้องแจ้ง อันนี้คือสิ่งที่มันทำได้ แต่สิ่งที่ป้อนกฎนี้เราจะต้องเป็นคนเขียน อันนี้ปัญหาประดิษฐ์ทำให้ไม่ได้ แค่นั้นที่เราจะมานั่งเฝ้าสังเกต (monitor) เอง ก็เอาปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในการกำกับดูแลได้... ช่วยได้ ที่จริงมันได้หมด แต่แค่ว่ามันจะช่วยลดเวลาเรา คือ ฉลาดแบบมันเปลี่ยนวิธีคิดเองอาจจะไม่ถึงขั้นนั้น แต่มันช่วยงานได้เยอะ... ปัญหาประดิษฐ์มันกรองข้อมูลได้ แต่สุดท้ายที่ตัดสินใจยังเป็นคน กับคนที่ต้องเขียนตรรกะเข้าไปให้มันเรียนรู้ มันยังต้องเป็นคนอยู่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“ได้ เราก็จะเห็นภาพได้ละเอียดขึ้นกว่าคน คือ ข้อมูลมันป้อนเข้าไป มันก็จะเก็บได้เยอะกว่า ละเอียดกว่าเราไปนั่งตรวจ แล้วเราก็ต้องใช้คนในการมาวิเคราะห์ดูว่าเกิดจากสาเหตุอะไร เราจะแก้ปัญหาได้ยังไง แล้วก็นำไปสู่เรื่องของกระบวนการภายในต่อ... ข้อมูลเชิงตัวเลข เชิงปริมาณ เรื่องคุณภาพการทำงาน สาเหตุของปัญหาต่าง ๆ เกิดจากอะไรก็ต้องใช้คน... เอาเชิงคุณภาพไปดูสาเหตุไปหาวิธีควบคุมกำกับ แล้วก็ป็นวงจรของมัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“ถ้าคุณเอาปัญหาประดิษฐ์มาใช้ คุณก็จะใช้ในส่วนของฮาร์ดแวร์เท่านั้น แต่ในส่วนของการใช้ซอฟต์แวร์ใช้ปัญหาประดิษฐ์ไม่ได้ เพราะปัญหาประดิษฐ์ไม่ได้มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์ ตัวฮาร์ดแวร์มันจะประกอบไปด้วยกฎระเบียบ ข้อบังคับ ตัวเลข อะไรต่าง ๆ ที่มันคงที่ตายตัวทุกอย่าง มันถึงจะมาใช้ปัญหาประดิษฐ์ได้... ถ้าเอาปัญหาประดิษฐ์มาใช้ก็เหมือนตรวจด้วยโปรแกรมนั่นแหละ เพียงแต่ว่าเราจะป้อนเพิ่มกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ก็คือ คนอาจจะหลุดแต่ถ้าเกิดปัญหาประดิษฐ์ เราป้อนมันปั๊บมันจำสนิทเลย แต่ถ้าในเรื่องของกระบวนการจริง ๆ อย่าลืมนะ เรื่องของการตรวจสอบภายใน คือ เรื่องของกระบวนการควบคุมภายใน (Process internal control) เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ตรงนี้ จะต้องใช้คนร่วมกับปัญหาประดิษฐ์ในบางส่วนในบางลักษณะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“ทุกอย่างอยู่ในกระดานทำการ ในกระดานทำการจะรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ตรวจพบพร้อมผลวิเคราะห์ สรุปผลการตรวจสอบ 1 2 3 นี่แหละ ปัญหาประดิษฐ์ดึงพวกนี้ออกมา พอดึงมาเสร็จ ยังไม่จบ พอคุณพบแล้ว คุณจะปรับปรุงเค้ายังไง ต้องคิดว่าเค้าผิดอย่างนี้ แล้วจะแก้ยังไง เพราะฉะนั้นหัวใจสำคัญของผู้ตรวจสอบ คือ ข้อเสนอแนะ จะบอกข้อเสนอแนะ 1 2 3 ไปให้แก้ไข... ตัว

ปัญญาประดิษฐ์ถ้าจะเอามาจับเรื่องการปรับปรุงกระตาดทำการ ก็คือ ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบ ปัญญาประดิษฐ์สามารถมีวิจารณ์หรือดุลพินิจอะไรที่สามารถคิดจากข้อตรวจพบนั้น มาเป็นในเรื่อง ข้อเสนอแนะใดเดียวให้กับผู้บริหาร ซึ่งประเด็นอย่างนี้ ขนาดคนคิดยังยากเลย ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“ไม่ทั้งหมด เป็นบางจุดในเรื่องของตัวสรุปผล เพราะว่าการตรวจมันจะมีหลายด้าน เรื่องของการจัดการ (Management) เรื่องของการปฏิบัติการ (Performance) เรื่องของปฏิบัติการ (Operation) และก็ไอที การสรุปผลหรือการประเมินมันขึ้นอยู่กับกรณี ๆ ไป ถ้าปัญญาประดิษฐ์รองรับขนาดนั้น แล้วเราป้อนและบันทึกข้อมูลลงไปแล้ว ปัญญาประดิษฐ์สามารถประมวลผลแล้วออกมาเป็นข้อเสนอแนะได้อย่างนั้นจะดีมาก... เพียงแต่ว่าเราอาจจะไม่ได้เจอปัญญาประดิษฐ์ทั้งหมด แต่ว่าเราเอามาเป็นแนวทางในการที่จะนำเสนอต่ออย่างนี้ได้... การประเมินความเสี่ยงก่อนการวางแผนอันนั้นใช้ได้แน่นอน แต่ในเรื่องของการตรวจสอบยังไม่ค่อยเชื่อเท่าไร ยังมองว่าไม่รู้ว่าคุณทำระบบปัญญาประดิษฐ์จะทำครอบคลุมทุกกรณีไหม เพราะว่ามันจะป้อนข้อมูลเข้าไปเพื่อให้เขาคิดวิเคราะห์ คือ กรณี ๆ มันก็จะเกิดแตกต่างกัน แต่ถ้าเกิดว่าเขาสามารถทำได้ในระดับหนึ่งแล้วเราเอามาใช้ ถ้ามองว่าดีทั้งหมดไหม ได้ทั้งหมดไหม อันนี้ยังคิดว่าไม่ทั้งหมด แต่สามารถเอามาเป็นแนวทางในการเสนอ ข้อเสนอแนะหรืออะไรก็ได้ คือ ถ้าให้ประมวลผลแล้วให้เป็นอย่างที่เป็นกรณี ๆ ไป (case by case) ของแต่ละที่คงไม่ใช่ แต่สามารถกรอกเข้าไป แล้วเอามาดูว่า เอามาปรับใช้กับของแต่ละหน่วยได้ไหม อันนี้เชื่อว่าได้... การตรวจสอบงานให้ความเชื่อมั่นจะไม่ได้อะไรในเรื่องของตัวเลข ถ้าเป็นเรื่องของการบริหารความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงก่อนการวางแผน อันนั้นเป็นตัวเลขใช้ได้แน่นอน แต่ถ้ามาเป็นเรื่องของกระบวนการตรวจสอบเลย ลงตรวจเลย งานให้ความเชื่อมั่นกับงานให้คำปรึกษา อันนี้คิดว่าปัญญาประดิษฐ์น่าจะยังทำไม่ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13)

“ช่วยนะ คือ มันก็จะเร็วขึ้นในเรื่องของการประมวลผลหรือว่าการวิเคราะห์ความเสี่ยง มันก็จะเร็วขึ้นเพราะว่ามันใช้แทนคนได้ทุกอย่าง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเราก็คงเชื่อมั่น 100 เปอร์เซ็นต์ไม่ได้... เราก็คงต้องใช้คนในการเข้าไปดู” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

“ตรงนี้ได้อยู่ เพราะว่าคนมักจะมีย่อจำกัดในประมวลผลอยู่แล้ว เพราะคนมักจะผิดพลาดได้ง่ายอยู่แล้ว การที่จะเอาปัญญาประดิษฐ์เข้ามา มันก็เป็นชุดคำสั่งมาตรฐานที่จะได้ค่าที่เราตั้งไว้ เกิดผลผิดพลาดก็ค่าก็จะส่งสัญญาณมาให้เรารู้ การที่ได้สัญญาณมาไม่ได้บอกว่าปัญญาประดิษฐ์ทำไม่ได้ แต่ปัญญาประดิษฐ์ค่าก็จะทำรายงานตัวที่มันผิดพลาด ข้อผิดพลาด หรือจุดที่น่าผิดสังเกต แต่คนที่ตัดสินใจว่าเราจะทำอย่างไรต่อไปมันน่าจะเป็นคนมากกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“ได้ คือ โดยหลักปัญญาประดิษฐ์มันก็จะเอามาทำพวกนี้ มันก็จะมาช่วยเราในเรื่องของการประเมินผล เรื่องของการตรวจสอบและดูความมีประสิทธิภาพ เพราะว่ากระบวนการในเรื่องของการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม คือ เป้าหมายของงานตรวจสอบภายใน

เพราะฉะนั้นสิ่งที่เรามุ่งหวังก็คือ ถ้าปัญญาประดิษฐ์มันโอเค มันใช้ได้ มันก็สามารถที่จะช่วยงานของตรวจสอบภายในได้ มันสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ... กระบวนการกำกับดูแล เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพเยอะ แต่มันก็ช่วยในเรื่องของสถิติเรื่องอะไรที่จะมาประกอบได้ ถึงแม้มันจะเป็นตัวเลขการกำกับดูแล การจัดการคุณภาพ เพราะว่าการกำกับดูแลหมายถึงในมาตรฐาน การตัดสินใจทางกลยุทธ์ ปัญญาประดิษฐ์มันก็ทำได้ มันสามารถช่วยในการตัดสินใจได้ ทางเลือก 1 2 3... แต่ยกเว้นเรื่องของความมีจริยธรรม มันอาจจะไม่ได้มีตรงนี้ แต่อย่างที่บอก มันจะทำให้การกำกับดูแลมีความเป็นธรรม มันไม่สนใจว่าอันนี้คนของใคร อันนี้เป็นยังไง คือทำตามกระบวนการที่ควรจะต้องเป็น ไม่มีดุลพินิจ... มันลดการใช้ดุลพินิจ ที่อาจจะนำมาซึ่งความไม่เป็นกลางของผู้ตรวจสอบภายใน... กำหนดขั้นตอนการทำงานไว้ ช่วยตัดสินใจได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

ดังนั้นในเรื่องลักษณะของงานในการกำกับดูแลและการควบคุม ผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน การประมวลผล การปฏิบัติงาน และการวิเคราะห์ ทำให้สามารถประเมินผลการตรวจสอบภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมขององค์กรได้ ถ้านอกจากเรื่องดังกล่าวแล้ว ปัญญาประดิษฐ์ยังไม่สามารถช่วยงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในได้ เนื่องจากยังต้องมีบุคลากรทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์

4.5 การวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผน สำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย

การวางแผนนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในงานตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงเรื่องข้อมูลที่จะนำมาให้ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผล โดยต้องเป็นข้อมูลที่ปัญญาประดิษฐ์สามารถอ่านได้ จึงจะสามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าเราจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ เราจะเอามาใช้กับงานที่ต้องเล่นกับข้อมูลเป็นหลัก มีข้อมูลพอ... ถ้าเราใช้ของพวกนี้มันต้องมีข้อมูลอะไรสักอย่างวิ่งเข้ามา เพื่อให้ตัวนี้เข้าไปทำงาน แล้วเราต้องดูก่อนว่ามีข้อมูลไหม คือ ถ้าสุดท้ายข้อมูลอยู่ในกระดาษก็ใช้ไม่ได้ ก็ต้องตัดทิ้ง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“ต้องเอาข้อมูลในกระดาษมาป้อนอีกทีหนึ่ง เพื่อให้มันประมวลผลเป็นสิ่งที่ปัญญาประดิษฐ์เรียนรู้ เพราะเป็นกระดาษอย่างนี้ปัญญาประดิษฐ์ก็จะตรวจไม่ได้ เราก็ต้องแปลงตัวนี้เป็นตัวข้อมูลที่ปัญญาประดิษฐ์อ่านได้ ถ้าสมมติไม่เป็นข้อมูลอย่างนี้ ปัญญาประดิษฐ์ก็จะประมวลอะไรให้เราไม่ได้ มันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรในการเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในเรื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“ต้องดูเรื่องของการประมวลผลว่า เมื่อใส่ข้อมูลเข้าไปแล้ว การประมวลผลของเขา ออกมามันถูกต้องและเป็นไปตามกรณีที่เราตรวจพบหรือเปล่า แล้วก็เรื่องของมาตรฐานเราต้องปฏิบัติ อยู่แล้ว เราต้องควบคุมและปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยเป็นเครื่องมือ เพราะฉะนั้นการออกผลต้องคำนึงถึงตัวมาตรฐานด้วย... ต้องดูว่าความเหมาะสมในแต่ละด้าน ก็คือ งานให้ความเชื่อมั่นมันจะมี 6 ด้าน ก็มาดูว่าด้านไหนสามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้บ้าง” (ผู้ให้ สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงในเรื่องฐานข้อมูล ต้องเป็น ฐานข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ฐานข้อมูลที่เราใช้เป็นฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ที่เอามาวิเคราะห์ค่าต่าง ๆ เพราะ ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ค่าได้ แต่เค้าไม่รู้หรือว่าข้อมูลนั้นถูกหรือไม่ถูก เพราะฉะนั้นตัวตั้งต้นข้อมูล นั้นต้องตรงก่อน ข้อมูลนั้นต้องถูกต้อง และเป็นการวิเคราะห์ที่มีความแม่นยำและประมวลผลได้ดี ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือ (assist tool) ในการตรวจสอบแต่ไม่ได้มาแทนผู้ตรวจสอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

ในการวางแผนนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงานที่ ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในยังจะต้องพิจารณาถึงความเพียงพอของข้อมูลที่ป้อนเข้าไป ปัญญาประดิษฐ์ใช้ในการประมวลผล ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เข้าใจว่าจริง ๆ ปัญญาประดิษฐ์ต้องเริ่มจากเราต้องป้อนข้อมูลให้ปัญญาประดิษฐ์ก่อน เค้าถึงเอาไปวิเคราะห์ประมวลผลได้ เพราะฉะนั้นถ้าสมมุติว่าข้อมูลไม่เพียงพอ ผลของการที่ประมวล วิเคราะห์ออกมามันก็อาจจะไม่ถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

เรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องที่ตรวจสอบ ก็เป็นเรื่องที่ผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องพิจารณาและคำนึงถึง ในการวางแผนนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในสำหรับ งานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สมมุติว่าเราไปตรวจเรื่องการจ่ายเงิน ก็จะมีเกณฑ์ที่คุณกำหนด คุณจะดูจากวงเงิน เท่าไหร่ คุณต้องใส่เกณฑ์ลงไป หรือว่าคุณจะสุ่มตามวันหรือว่ายังไง ต้องกำหนดว่าคุณจะเลือก ตัวอย่างยังไงด้วย หรือตรวจผลผลิตก็ต้องดูว่ามีผู้มีอำนาจอนุมัติครบไม่ครบ มีขั้นตอนไหนที่อนุมัติข้ามไป หรือเปล่าอะไรอย่างนี้ แต่ถ้าเป็นกระบวนการผลิตในการดูในการอนุมัติก็อาจจะดูลายเซ็น ใครครบ ไม่ครบทำแบบตามขั้นตอนหรือเปล่า ขั้นตอนการปฏิบัติงานแต่ละพาร์ทงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“ต้องคำนึงถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ก่อน พอมีกฎระเบียบเราถึงจะออกแบบ เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้แล้วก็วัด วัดเสร็จก็ดูว่าผลเป็นยังไง สาเหตุมาจากอะไร แก้ไขยังไง ก็เข้าวงวน (loop) ตรงนี้ ปัญญาประดิษฐ์ก็เป็นกระบวนการหนึ่งในการตรวจสอบของเรา... เพราะว่าผลการตรวจสอบ

หมายถึง “ช่องว่างระหว่างระเบียบกับที่เป็นจริง” แล้วนั่นก็จะเป็นข้อตรวจพบว่าคุณผิดพลาดอะไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการทดสอบในแต่ละกิจกรรม เอาระเบียบเข้าไปก่อน ข้อที่เค้าจะต้องปฏิบัติ คำว่าตรวจสอบมันต้องเชื่อมโยงไปที่ระเบียบ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ทำถูกทำผิด ยังไง ในแต่ละกิจกรรม ในแต่ละเรื่องที่เราลงไปตรวจมันก็ไม่เหมือนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

รวมทั้งผู้ตรวจสอบภายในต้องพิจารณาและคำนึงถึงเรื่องขอบเขตของแต่ละงาน กรอบการทำงาน และจำนวนวันทำงานต่อคน ว่ามีความสอดคล้องกับแผนการตรวจสอบหรือไม่ สำหรับการวางแผนนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“คำนึงถึงเรื่องอะไรบ้าง เรื่องจำนวนวันทำงานต่อคน เรื่องขอบเขตของแต่ละงานให้สอดคล้องกับจำนวนวันทำงานต่อคนแล้วก็กรอบการทำงาน (framework) ... ซึ่งมันจะสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ที่มันจะต้องคำนึงทั้งเงิน ทั้งคน ทั้งตัวงาน ทุกอย่าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

การจะนำเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในเรื่องการวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผนสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย จะต้องพิจารณาและคำนึงถึงว่าจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงานเรื่องอะไร ต้องการตรวจสอบเรื่องอะไร ตรงจุดไหน และเลือกใช้ปัญญาประดิษฐ์ตามลักษณะของกิจกรรมที่ตรวจสอบ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ คือ วางแผนต้องเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วย ปัญญาประดิษฐ์ชนิดเฉพาะบางจุด เพราะฉะนั้นภาพรวมทั้งโครงการในการวางแผนตรวจสอบภายใน ยังไงก็ต้องใช้คนในการช่วยดูภาพรวมมากก็ได้ ปัญญาประดิษฐ์เป็นเหมือนเครื่องมือเท่านั้นเอง... แต่เหมือนปัญญาประดิษฐ์ชนิดเฉพาะจุด เช่น วางแผนเรื่องนี้จุดนี้ การตรวจจุดนี้ อาจจะใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยได้ แต่ถ้าเป็นภาพรวมยังก็ต้องเป็นผู้ตรวจสอบภายในประเมินอยู่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“มันขึ้นอยู่กับว่ากระบวนการปฏิบัติงานนั้น ๆ คือ เรื่องตรวจสอบแต่ละเรื่องมันขึ้นอยู่กับกระบวนการปฏิบัติงานที่เราหรือว่ากิจกรรมที่เราเลือกไปตรวจสอบ... เพราะฉะนั้นระบบต่าง ๆ ระบบที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างกัน กระบวนการปฏิบัติงานก็ต่างกัน เพราะฉะนั้นการเลือกใช้ปัญญาประดิษฐ์ก็ย่อมต่างกัน ก็จะขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่ตรวจ คือ แตกต่างไปตามกิจกรรมที่ตรวจ เพราะมันมีธรรมชาติที่ไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นปัญญาประดิษฐ์ก็จะไม่เหมือนกัน ก็ต้องเลือกเอา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“เราต้องรู้ว่าการไหล (flow) งานแต่ละงานเป็นอย่างไร และเลือกปัญญาประดิษฐ์เข้ามามีกับงานที่ตรวจสอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“จุดสำคัญต้องเรียนรู้ระบบงานและก็เข้าใจโมเดลของงาน แล้วก็เปลี่ยนโมเดลงานมาเป็นโมเดลของชุดโปรแกรมคำสั่งลงไปให้ปัญญาประดิษฐ์ ก็น่าจะช่วยได้มาก ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“ดูข้อมูล ดูเทคโนโลยี เพราะว่าถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ แต่ว่าผู้ใช้งานใช้ระบบมือก็ไม่มีประโยชน์ถูกไหม ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรและอุปกรณ์เทคโนโลยี... มันก็คือการวางแผนว่าเราจะตัดสินใจใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจสอบหรือไม่ช่วยในการตรวจสอบ ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“ตั้งคำถามไว้ว่าคำนวณอะไรออกมาให้เรา... คำนึงถึงผลลัพธ์ก่อนว่าต้องการอะไร แล้วเรามาตั้งคำถามว่าทำงานอะไรให้เราบ้าง ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ก็ต้องมาเรื่องที่เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ได้กับเรื่องนั้นหรือเปล่า สมมติมีแผน 5 เรื่อง ก็มาคิดว่าปัญญาประดิษฐ์ใช้ได้กับเรื่องนี้ไหม ความพร้อมในงานแต่ละเรื่องที่เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ และเรารู้สึกว่าเราใช้ประโยชน์กับมันได้ มันไม่จำเป็นต้องใช้ทั้ง 5 เรื่อง บางเรื่องก็ไม่จำเป็นต้องเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้... ปัญญาประดิษฐ์มันคงไม่รองรับทุกเรื่องหรอก แต่มันจะต้องเก่งเหมาะสมสำหรับไอที เหมาะสำหรับการตรวจสอบด้านไหน... ปัญญาประดิษฐ์ในแต่ละด้านก็อาจจะจะเป็นซอฟต์แวร์ที่การรองรับอาจจะไม่เหมือนกัน ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

และการวางแผนนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในงานตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย จะต้องพิจารณาและคำนึงถึงเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายในของธุรกิจที่เข้าไปตรวจสอบ วัตถุประสงค์ของงานแต่ละงาน และเข้าใจธุรกิจที่ตรวจสอบด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“จริง ๆ วิเคราะห์ความเสี่ยงต้องเป็นเรื่องสำคัญ ต้องดูความเสี่ยงเป็นสำคัญเลยว่า เรามีความเสี่ยงอะไรบ้าง แล้วก็ถึงจะใช้ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยตรงไหน แต่ปัญญาประดิษฐ์จะยังช่วยไม่ได้ทุกอย่าง มันก็อาจจะวิเคราะห์เป็นเรื่อง ๆ ไป ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“หลัก ๆ แล้วในการวางแผนต้องคำนึงถึงเรื่องที่มีความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายในในงานที่เราไปตรวจเป็นยังไง แล้วก็การที่จะรู้ความเสี่ยงหรือจุดอ่อนของการควบคุมภายในของงาน มันต้องเข้าใจธุรกิจงานที่เราตรวจว่า เราตรวจอะไร ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“คำนึงถึงเรื่องอะไรบ้างในงานตรวจสอบ คือ วัตถุประสงค์ของงานแต่ละงาน เรื่องของความเสี่ยง วัตถุประสงค์ของงานถ้าจะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบแต่ละงาน ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“หลัก ๆ มันก็ต้องต้องตรวจไอเอฟซี 3 ตัวนี้อยู่แล้ว ก็จะหยิบพวกนี้ แต่ว่าส่วนเรื่องจะหยิบอันไหนขึ้นมาก็อาจจะอยู่ที่จัดลำดับความเสี่ยงว่า ตัวไหนเสี่ยงสูงก็จะถูกหยิบขึ้นมาก่อนเลย ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

ดังนั้นการวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผนสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย โดยนำ ปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในการตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงาน ผู้ตรวจสอบภายในจะต้อง พิจารณาและคำนึงถึงเรื่องข้อมูลที่น่ามาให้ปัญหาประดิษฐ์ประมวลผล โดยต้องเป็นข้อมูลที่ ปัญหาประดิษฐ์สามารถอ่านได้ จึงจะสามารถใช้ปัญหาประดิษฐ์ได้ ต้องเป็นฐานข้อมูลที่ถูกต้องและ เชื่อถือได้ มีความเพียงพอของข้อมูลที่ป้อนเข้าไปให้ปัญหาประดิษฐ์ใช้ในการประมวลผล เรื่องของ กฎระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องที่ตรวจสอบ รวมทั้งต้องคำนึงถึงขอบเขตของแต่ละงาน กรอบการ ทำงานและจำนวนวันทำงานต่อคนว่า มีความสอดคล้องกับแผนการตรวจสอบหรือไม่ การจะนำเอา ปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในเรื่องการวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผนสำหรับงานแต่ละงานที่ ได้รับมอบหมาย จะต้องพิจารณาและคำนึงถึงว่าจะนำปัญหาประดิษฐ์มาช่วยงานเรื่องอะไร ต้องการ ตรวจสอบเรื่องอะไร ตรงจุดไหน และเลือกใช้ปัญหาประดิษฐ์ตามลักษณะของกิจกรรมที่ตรวจสอบ ใน การวิเคราะห์ความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายในของธุรกิจที่เข้าไปตรวจสอบ วัตถุประสงค์ของงาน แต่ละงาน และต้องเข้าใจธุรกิจที่ตรวจสอบด้วย

4.6 วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของปัญหาประดิษฐ์ สำหรับงานแต่ละงาน โดยให้ปัญหาประดิษฐ์วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่บนฐานข้อมูล เพื่อให้เพียงพอและ บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตรวจสอบข้อมูลอย่างเดียว... ถ้าเกิดใช้ คือ ในส่วนที่ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลที่เพียงพอ ที่เราวิเคราะห์... อันดับแรกเราต้องมั่นใจก่อนว่า ข้อมูลที่ใช้ คือ ถูกต้อง (valid) ข้อมูลถูกต้องก่อน เพราะถ้าจะเอาของพวกนี้มาใช้ต้องจัดเรียงข้อมูล (sort data) ต้องมั่นใจว่าถูกต้อง เขตข้อมูลต้อง ครบ ต่อมาเราก็มาทดสอบว่า ขั้นตอนวิธี (algorithm) ที่ใช้นั้นโอเค คือ มันจะใช้ช่วงเวลา ของอย่างนี้ มันใช้เวลาทำนาน แต่พอเราเสร็จแล้วมันก็จะสบาย อันดับแรกข้อมูลคุณต้องให้มันมั่นใจก่อนว่าข้อมูลมา ถูก แล้วก็ที่เหลือ เวลาวิธีเขียนก็เขียนเข้าไป แล้วก็การแจ้งเตือน (alert) ถูกด้วย ข้อมูลถูก กระบวนการถูก ข้อมูลที่ส่งออกมาก็น่าจะถูก... ให้มันตรวจ ถ้ามันเจอก็ให้มันก็แจ้งเตือน เพราะว่าสิ่ง ที่แจ้งเตือนมา อาจจะเป็นประโยชน์ก็ได้ คือ แจ้งเตือนผิด มันแค่เข้าเงื่อนไข แต่มันยังไม่ผิดนะ เข้าไป ดูแล้ว ถ้าเราบอกว่าอันนี้ผิด เราก็ไปแก้ไขเงื่อนไข เพิ่มตะแกรงเข้าไปชั้นหนึ่ง แล้วต่อไปตะแกรงมันดี ข้อมูลมันไหลทุกวัน ตัวดักก็ดักมันไปเรื่อย ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“ตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์เอาข้อมูลต่าง ๆ มาดู... ถ้าตรวจเรื่องเดิม อันนั้นจะลด เวลาตรงนั้นได้ ถ้าเราตรวจของเดิม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“ทุกงานเราพยายามที่จะเล่นบนฐานข้อมูล ถ้ามีอยู่ในฐานข้อมูลเราดึงมาได้ทั้งหมด คือ ไม่ว่าจะตรวจอะไรก็คือ มันจะต้องมีการบันทึกข้อมูลตั้งแต่เบิก ซื่อ ง่าย เพราะฉะนั้นเราดึงข้อมูล ตรงนี้ได้ออกมาทั้งหมด ขอบเขตการทำงานก็คือ เลือกข้อมูลจากตรงนี้อามา ถ้ามีน้อยมันจะเล่นกับการวิเคราะห์ข้อมูล... คือ อยู่ทีข้อมูล ณ ตรงนั้นว่าเราเห็นอะไร เราเห็นความผิดปกติอะไร คือ ดึง ความผิดปกติของมันออกมา... จุดควบคุมต่าง ๆ ตัวเลข เอกสารที่ขัดแย้งกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ พวกนั้นเอามาดึงได้ เล่นได้หมดเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของ ปัญหาประติษฐ์ตามศักยภาพของปัญหาประติษฐ์และขอบเขตการประมวลให้ครอบคลุมช่วงเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบสำหรับงานแต่ละงาน เพื่อให้เพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการประมวลของปัญหาประติษฐ์ด้วย คือ สมมติถ้าเรา กำหนดขอบเขต 10 ปี ปัญหาประติษฐ์อาจจะทำไม่ไหว อาจจะประมวลผลไม่ไหว ก็ต้องประมวลผล ตามศักยภาพของปัญหาประติษฐ์แล้วก็ระยะเวลาที่ใช้ในการประมวลผล คือ บางทีโปรแกรม ดำเนินงานนานมาก เพราะฉะนั้นเราก็ต้องกำหนดขอบเขตที่มันใช้งานได้ของปัญหาประติษฐ์แล้วก็ ไม่ไปกระทบการทำงานของฝ่ายที่เราไปตรวจ อาจจะใช้วิธีสุ่มตรวจสอบ แบบสุ่มเป็นระบบ แทนที่จะ เลือก 10 ปี เราอาจจะเอาเป็น 10 เดือนแล้วกัน เดิมเลือก 12 เดือนทุกเดือน เราก็เลือกเป็นไตรมาส แทน ทุกไตรมาสเราอาจจะเลือก มกราคม เมษายน กรกฎาคม ซึ่งมันก็เหมือนจะลดขอบเขตลง ก็จะไม่ไปใช้งานปัญหาประติษฐ์มากเกินไป สรุปว่า คือ ขอบเขตในการใช้ปัญหาประติษฐ์ก็ต้องตาม ศักยภาพของปัญหาประติษฐ์ด้วย และ วัตถุประสงค์ คือ ขอบเขตการตรวจสอบ ก็คือเลือกให้มัน ครอบคลุมก็ได้ ไม่ใช่เลือกทั้งหมด แล้วเลือกแค่บางช่วงอย่างนี้ก็ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“น่าจะต้องทำตามลิมิตสูงสุดของเค้าว่า เค้าทำได้แค่ไหน เพราะว่ายิงใช้ปัญหาประติษฐ์ มาช่วยแค่ไหน ได้เท่าไร มันก็จะช่วยลดงานคนได้มากเท่านั้น ลดภาระคนได้มากเท่านั้น ก็จะได้ใช้คน ในการทำงานอื่น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

การกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของปัญหาประติษฐ์สำหรับงานแต่ละ งาน ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดตามนโยบาย ตามความเสี่ยง ตามแผนตรวจสอบ และตาม แผนปฏิบัติงาน เพื่อให้เพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“วัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงาน เราต้องตั้งไว้ก่อนการวางแผนงาน” (ผู้ให้ สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“ตามนโยบาย เราก็ต้องแปลงจากนโยบาย ตามนโยบาย ตามความเสี่ยง แต่ถ้าเกิดตาม ความเสี่ยงปัญหาประติษฐ์จับได้ เพราะว่าหลังจากที่เราได้มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและเอาความ

เสี่ยงมาวางแผน ปัญญาประดิษฐ์จะรู้แล้วว่ากิจกรรมไหนเป็นความเสี่ยงสูง มันใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้ แต่ถ้าในเรื่องของนโยบาย เราก็ต้องมีการป้อนข้อมูลเข้าไป มันก็ทำได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“วัตถุประสงค์ก็ต้องดูก่อนว่าตรวจสอบด้านไหนและก่อนการปฏิบัติงานตรวจสอบก่อน การวางแผนปฏิบัติงาน การวางแผนปฏิบัติงานกับการวางแผนตรวจสอบคนละอย่างกัน การวางแผนตรวจสอบก็คือจะต้องทำการประเมินความเสี่ยงโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยได้ แล้วก็วางแผนตรวจสอบ การตรวจสอบก็คือการวางแผนตรวจสอบทั้งปี และเมื่อวางแผนตรวจสอบแล้วในตรงนั้นจะบอกว่า จะตรวจโครงการอะไรบ้าง เรื่องอะไรบ้าง แล้วพอจะลงตรวจต้องมาวางแผนปฏิบัติงาน จะมี 2 ส่วนให้เข้าใจตรงนี้ก่อน ในการวางแผนปฏิบัติงานจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่จะตรวจสอบ ก่อนที่จะวางแผนปฏิบัติงานจะต้องลงไปดูไปขอข้อมูลก่อน ขอข้อมูลโครงการนั้น ๆ หรืองานนั้น ๆ ที่จะตรวจสอบ แล้วก็นำมาพิจารณาว่าตรงไหนที่มันยังมีช่องโหว่ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุง เราก็จะมากำหนดวัตถุประสงค์ของงานที่จะตรวจแล้วก็ขอบเขต” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

โดยผู้ตรวจสอบภายในจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้กับข้อมูลที่เป็นตัวเลข เป็นปริมาณ เป็นสถิติ หรือข้อสรุปที่เป็นตัวเลข เพื่อมาใช้ยืนยันข้อสังเกตที่ผู้ตรวจสอบภายในตรวจพบ ในกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของปัญญาประดิษฐ์สำหรับงานแต่ละงาน ทำให้เพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญญาประดิษฐ์ตรวจสอบได้เร็วมากถ้าเป็นตัวเลข เพราะฉะนั้นมันก็จะช่วยให้เราสามารถได้ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ข้อมูลที่เป็นตัวเลข... เราวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปริมาณได้เยอะ ทำให้มีความแม่นยำมากขึ้นในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่เค้าไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องที่เป็นจิตวิสัย ที่เป็นนามธรรม ที่เป็นภาษาพูด ที่ไม่ใช่ตัวเลข ต้องใช้คนวิเคราะห์... วัตถุประสงค์คือต้องการข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือข้อสรุปที่เป็นตัวเลขมาใช้ มายืนยัน หรือมาให้ข้อสังเกตเราในพิจารณาดำเนินการต่อไปว่าเราจะดำเนินการโดยวิธีไหนต่อไป หรือมีจุดอ่อนอยู่ที่ไหน ต้องประกอบด้วยการไปสอบถาม สัมภาษณ์ การปฏิบัติงาน ไปศึกษาวิเคราะห์การไหลของงานถึงจะรู้ เพราะฉะนั้นปัญญาประดิษฐ์เบื้องต้นได้ยืนยันตัวเลขได้อย่างเดียว ตัวเลขนั้นก็ต้องแน่ใจว่าตัวเลขถูกเพราะเค้าจะพิสูจน์ไม่ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“วัตถุประสงค์ของปัญญาประดิษฐ์ มองในเรื่องของความถูกต้อง เรื่องของการวิเคราะห์ ประมวลผล บวกลบเลข ความถูกต้องแม่นยำมากกว่า ถ้าเป็นคนบางทีคนบวกลบเลขมันอาจจะมีผิดพลาดอะไรบ้าง แต่ถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์เข้าไปประมวลผลปุ๊บ มันก็จะได้ความถูกต้องมากกว่า... ส่วนวัตถุประสงค์ต้องการความถูกต้องแม่นยำ ความรวดเร็ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“ปัญญาประดิษฐ์มันก็ต้องรอคำสั่งจากเราว่า เราจะป้อนอะไรเข้าไป จำนวนเงิน จำนวนครั้ง หรือปริมาณเอกสาร หรือวันที่อะไรอย่างนี้ ถ้ามันเป็นตัวเลข เชิงคุณภาพปัญญาประดิษฐ์

มันก็ไม่น่าจะได้ พอคุณใส่ข้อมูลในปัญหาประดิษฐ์แล้วดึงขึ้นมา เราก็ต้องไปดูจากข้อมูลที่เขาดึงขึ้นมาว่าใช่หรือไม่ใช่ พอเสร็จปั๊บ คุณให้ปัญหาประดิษฐ์เลือกกลุ่มตัวอย่าง สมมติว่า 1-10 พอเราเอา 1-10 มา ปัญหาประดิษฐ์ก็ไม่ได้ดูหรือกว่า 1-10 มันเข้าเกณฑ์คุณหรือเปล่า ก็ต้องใช้มนุษย์มาดูว่ามันเข้าเกณฑ์ที่เรากำหนด เสร็จแล้วคุณก็ป้อนเข้าไปให้ปัญหาประดิษฐ์วิเคราะห์ คนก็สำคัญนะถ้าขั้นตอนแบบนี้... จะได้ไม่ลำเอียง ไม่อคติ (bias) เพราะเราใส่เข้าไปมันก็ดำเนินงานแบบธรรมดา ๆ... มันอยู่ที่คนตามเนื้องานด้วยแหละ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

และผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของปัญหาประดิษฐ์สำหรับงานแต่ละงานเป็นเฉพาะเรื่อง ๆ ไป แต่ยังมีบุคลากรควบคุมงานตรวจสอบในภาพรวมอยู่ เพื่อให้เพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“น่าจะเป็นกำหนดเป็นเฉพาะเรื่องไป ขอบเขตวัตถุประสงค์ สมมติว่าเอาปัญหาประดิษฐ์มาช่วยตรวจเรื่องการตรวจนับสินค้าอะไรอย่างนี้... ถ้าขอบเขตวัตถุประสงค์ที่เป็นภาพรวม ยังไงก็ต้องใช้คนอยู่ ปัญหาประดิษฐ์ คือ เอาเฉพาะเรื่อง ขอบเขตบางเรื่อง ตรวจเรื่องนี้ใช้ปัญหาประดิษฐ์มาช่วยก็ว่าไป วัตถุประสงค์ด้วยก็ดูเหมือนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“ได้ เราสั่งได้หมด ถ้าเกิดว่าเราต้องการแค่นั้น เราก็เอาแค่นั้น ให้มาช่วยเราแค่นั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ก็อยู่ที่วัตถุประสงค์ของเรา วัตถุประสงค์นโยบายของผู้บริหารว่าเอาขอบเขตแค่นั้นดูคนเราด้วย แต่ถ้ามีปัญหาประดิษฐ์ขอบเขตงานมันน่าจะกว้างได้กว่าปกติ เราอยากดูก็ได้... เวลาเราจะวางแผนเราก็ต้องมีขอบเขตให้เค้าว่า เราจะตรวจในปีไหนช่วงไหน เป็นระเบียบอยู่ในการวางแผน... แล้วเราก็อธิบายบอกว่าเอาปัญหาประดิษฐ์มาใช้ในการกำหนดว่า ขอบเขตแค่นี้เราจะเอาปัญหาประดิษฐ์มาดูถึงแค่นี้ บางทีปัญหาประดิษฐ์สามารถทำได้เยอะกว่านั้น แต่ว่าสมมติว่าบางปีความเสี่ยงน้อย เราอาจจะไม่ใช้ปัญหาประดิษฐ์เต็มรูปแบบ... ประเภทการตรวจสอบทั้งหมด 6 ประเภท การบริหาร การเงิน การบัญชี กฎระเบียบ การดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนใหญ่วิธีการตรวจสอบ คือ ตรวจให้ครบทั้ง 6 ประเภท แต่เลือกความสำคัญของแต่ละประเภท ก็เลือกแต่เรื่องหลัก ๆ เพราะระยะเวลาบางทีไม่เอื้ออำนวย ถ้าเอาปัญหาประดิษฐ์มา มันก็จะช่วย ขอบเขตของงานเรานั้นกว้าง ที่นี้ตัวที่จะใช้ปัญหาประดิษฐ์มันก็อาจจะมีได้หลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ ประเภท” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“คือวัตถุประสงค์การตรวจสอบ การตรวจแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ไม่เหมือนกัน ขอบเขตในการตรวจในแต่ละเรื่อง ขอบเขตการตรวจมันอยู่ในแผนการตรวจว่า ปัญหาประดิษฐ์จะตรวจมากตรวจน้อย ขอบเขตในการตรวจเราจะตรวจมากเมื่องานนั้นเราไม่มั่นใจหรือมีความเสี่ยงเราก็ตรวจมาก แต่ถ้างานนั้นความเสี่ยงต่ำ การควบคุมภายในดี ขอบเขตการตรวจหรือการสุ่มตรวจ เราก็ตรวจน้อยลง ปริมาณการตรวจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“เราจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยส่วนไหน เราจะเขียนลงไปในขอบเขตของงาน... ขอบเขตเราสามารถเขียนได้ว่าเราจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการทดสอบตัวเลขตรงนี้ ในช่วงนี้ ระหว่างวันนี้ ๆ แล้วเขียนแคไหนทำแค่นั้น แล้วการวางแผนมันจะวางก่อนทำ เราก็ไม่รู้หรือกว่าเท่านี้ เราจะได้ข้อมูลครบมัย แต่ว่าเมื่อปฏิบัติงานไปแล้วในส่วนของตรงนี้ แล้วพบอีกจุดหนึ่งที่เราควร จะต้องใช้ปัญญาประดิษฐ์เข้ามา เราก็สามารถกำหนดเพิ่มได้ คือ ขอบเขตของเรามันมีผลกับเราด้วย สมมุติว่าเราบอกว่า เรากำหนดเท่านี้แต่พอไปตรวจสอบแล้ว สมมุติว่ามีหน่วยงานอิสระมาตรวจสอบ เราก็อีกที แล้วเจอว่าในขอบเขตที่เราตรวจมันมีข้อบกพร่อง เราต้องรับผิดชอบตรงนั้นด้วย เพราะฉะนั้น เราจะเขียนให้กระชับที่สุด สมมุติว่าขอบเขตของการตรวจสอบเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ส่วนนี้ ส่วน ของการทดสอบยอด เราก็บอกเลยว่าทดสอบยอดของปีนี้ ๆ อะไรอย่างนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“มันก็อยู่ที่ว่าเราจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในมิติไหน ในมิติของการตรวจสอบความ ครบถ้วนถูกต้องของข้อมูล หรือว่าในเรื่องของการตรวจสอบประสิทธิภาพประสิทธิผลของการ ดำเนินงาน หรือในเรื่องการตรวจสอบเกี่ยวกับปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ เพราะฉะนั้น วัตถุประสงค์มันก็จะไปแต่ละส่วนที่จะตรวจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“ปัญญาประดิษฐ์ก็ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบกับแผนงาน หลัก มันต้องไปด้วยกัน มันบอกไม่ได้หรือว่าแคไหน มันก็ต้องแตกต่างกันไปตามเนื้อหาในป็นั้น ๆ... การกำหนดวัตถุประสงค์ขอบเขตปัญญาประดิษฐ์มันก็ต้องสัมพันธ์กับขอบเขตและวัตถุประสงค์ในงาน ที่เราตรวจ... เราก็กำหนดวัตถุประสงค์ขอบเขตของมันว่า เราตรวจเรื่องปีนี้ขอบเขตแคไหน วัตถุประสงค์เราเพื่ออะไร การบอกปัญญาประดิษฐ์ก็ต้องบอกให้มันสัมพันธ์กับขอบเขตและกั วัตถุประสงค์ในงานนั้น ๆ ในแต่ละปี มันไม่คงที่ ๆ ไม่ได้อยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

ดังนั้นวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในจะ กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจสอบภายในสำหรับงาน แต่ละงาน โดยให้ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่บนฐานข้อมูล มีการกำหนดวัตถุประสงค์และ ขอบเขตการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ตามศักยภาพของปัญญาประดิษฐ์ และขอบเขตการประมวล ให้ครอบคลุมช่วงเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบสำหรับงานแต่ละงาน ตามนโยบาย ตามความเสี่ยง ตาม แผนตรวจสอบ และตามแผนปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในจะเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้กับข้อมูลที่ เป็นตัวเลข เป็นปริมาณ เป็นสถิติ หรือข้อสรุปที่เป็นตัวเลข เพื่อมาใช้อยืนยันข้อสังเกตที่ผู้ตรวจสอบ ภายในตรวจพบ และจะกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของปัญญาประดิษฐ์สำหรับงาน แต่ละงานเป็นเฉพาะเรื่อง ๆ ไป แต่ยังมีบุคลากรควบคุมงานตรวจสอบในภาพรวมอยู่ เพื่อให้เพียงพอ และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย

4.7 การจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ตรวจสอบภายในจะจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบ โดยให้ปัญหาประดิษฐ์เรียนรู้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อจะนำปัญหาประดิษฐ์มาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผล ซึ่งในช่วงแรกยังต้องมีบุคลากรทำงานคู่ขนานกับปัญหาประดิษฐ์ เพื่อทดสอบระบบไอเอ ก่อนนำปัญหาประดิษฐ์มาใช้งานจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มองว่ามันก็ลดเวลาไปเยอะ แต่มันอาจจะไม่ยืดหยุ่นก็ได้ ปัญหาประดิษฐ์มันเหมือนกับเป็นอะไรที่มันต้องเป็นกิจวัตรซ้ำ ๆ อาจจะช่วยให้ในส่วนของการดึงข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เงื่อนไข มันก็อยู่ที่คนอื่นอีก ก็ต้องใส่เงื่อนไขหลากหลายรูปแบบใช้ใหม่ มันก็ต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ มันก็ลดงานลดคน แต่ก็ไม่ได้ช่วยได้ 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะบางอย่างมันก็ต้องวิเคราะห์บนผลของมัน ต้องบอกออกมาว่า เจอสิ่งผิดปกติออกมาแล้วยังไง คือ มันคิดไม่ออกหรอก เพราะมันต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ ถึงจะป้อนเข้าไปในปัญหาประดิษฐ์ให้มันเรียนรู้สถานการณ์ (scenario) ต่าง ๆ มันต้องใช้เวลา... เหมือนกับหุ่นยนต์ทั้งหลาย ก็ต้องเรียนรู้ ก็ต้องใส่ป้อนข้อมูลให้มันเจอหลากหลายสถานการณ์หลาย ๆ ประเภท คราวนั้นถ้าจะใช้นั้นก็คือวิเคราะห์มาได้เลย แต่ตอนนี้ใหม่ ๆ ยังต้องใช้คนอยู่ แต่เวลาทำงานจะต้องเร็วขึ้น คือ ถ้ามองตัวนี้ ๆ คือสิ่งที่ได้ ถึงปัญหาประดิษฐ์จะไม่ได้สถานการณ์หลากหลาย แต่เวลาในการขั้นตอน (step) แรกที่วิเคราะห์จะต้องลดคนได้หน่อยนึงละ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

“ก่อนอื่นต้องพิสูจน์ข้อมูลตั้งแต่จะเอาปัญหาประดิษฐ์มาใช้ การที่ปัญหาประดิษฐ์จะดีแค่ไหน แต่ถ้าข้อมูลไม่ถูกต้องยังไงปัญหาประดิษฐ์ประมวลออกมามันก็ไม่มีประสิทธิภาพ ก่อนอื่นเราต้องมีการวางแผนก่อน มีการตรวจสอบด้วยปัญหาประดิษฐ์ เสร็จแล้วพอที่จะเริ่มต้นการใช้ เราก็ไม่สามารถวางใจว่าเราเขียนระบบดีรึยัง ช่วงแรก ๆ เราอาจจะต้องตรวจสอบระดับคู่ขนาน (parallel) ก็คือ ควบคู่กันไปก่อน พอมันใจระดับหนึ่งแล้วว่า โมเดลที่เราป้อนให้ปัญหาประดิษฐ์เต็มกำลัง (steam) ดีมากแล้ว แล้วเราเชื่อมั่นในผลได้เต็ม 100 เปอร์เซ็นต์แล้ว หลังจากนั้นเราแค่นำผลที่ได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้เลย... เราก็ต้องใช้ควบคู่กันไป ต้องเอาคนควบคู่กันไปเหมือนกับต้องคำนวณตาม เราแค่ต้องตรวจสอบผล ตรวจสอบการเข้า ตรวจสอบการออก ดูข้อผิดพลาด ดูว่ามันมีตัวไหนหายไปไหม มันอาจจะเป็นข้อผิดพลาดที่เราป้อนโมเดลเข้าไปก็ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในจะจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบ โดยให้มีบุคลากรหลักคนหนึ่งเป็นคนป้อนข้อมูลเข้าไปให้ปัญหาประดิษฐ์ได้ตลอดเวลา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลของปัญหาประดิษฐ์มาช่วยในการตรวจสอบภายใน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าใช้งานเอาปัญหาประดิษฐ์มาช่วย คือ ทุกคนต้องใช้ปัญหาประดิษฐ์ได้ แต่คนป้อนข้อมูล จริง ๆ ควรมีบุคคลหลักคนหนึ่งป้อนเข้าไป... ปัญหาประดิษฐ์เปรียบเหมือนเป็นเครื่องมือ

ทำงาน เป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของบุคลากรในฝ่าย... แต่ถ้าแนวคิด คือ มีคนหนึ่งเป็นตัวหลักในการดูแลป้อนข้อมูลไปให้ปัญญาประดิษฐ์ ส่วนการใช้งานใช้ได้ตลอดตามที่ต้องการ 24 ชั่วโมง เพราะมันเป็นตัวช่วยเรา... เป็นศูนย์ข้อมูล (data center) ให้เรา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ถ้าจำเป็นต้องใช้ปัญญาประดิษฐ์คนแรกเลย คือ คนที่เข้าใจตัวปัญญาประดิษฐ์ เป็นเหมือนตัวหลัก แล้วทำงานสนับสนุนคู่ไปกับคนที่ทำด้วยระบบที่เค้าเคยทำอยู่แล้ว กระดาษทำการที่เค้าชำนาญอยู่แล้วว่าเค้าจะตรวจเรื่องอะไร แล้วต้องทำเป็นทีม คือ ต้องร่วมกัน คนนี้เป็นคนออกแบบคิดว่าจะใส่เงื่อนไขอะไรลงไปปัญญาประดิษฐ์ แต่คนที่มีความชำนาญเค้าก็จะรู้ว่าจะต้องตรวจเรื่องอะไรบ้างก็จะบอกคนนี้ เพื่อปรับปรุงปัญญาประดิษฐ์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

รวมทั้งผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการคำนวณจำนวนวันทำงานต่อคน เพื่อจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบ ทำให้สามารถจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อนำไปวางแผนงานตรวจสอบภายในได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ช่วยได้ในเรื่องของ การคำนวณเวลาในการทำงาน คำนวณทรัพยากรต่าง ๆ คำนวณจำนวนวันทำงานต่อคน ก็วันต่อคน คนหนึ่งเงินเดือนเท่าไร ค่าตัวเท่าไร ค่าใช้จ่ายอะไรเท่าไร ตรงนี้ช่วยได้เยอะ ช่วยในการเอามาคำนวณค่าของทรัพยากรที่ต้องใช้ ทรัพยากรบางประเภทที่ต้องใช้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“เข้าใจว่าปัญญาประดิษฐ์ช่วยได้ เพราะว่าอยู่ที่ผลของการวิเคราะห์ความเสี่ยงเรื่องระบบการควบคุมภายใน ถ้าเค้าสามารถประเมินได้ วิเคราะห์ได้ ก็สามารถทอนเรื่องปริมาณได้เลยว่าเรื่องขอบเขตการตรวจสอบของเรา ปริมาณงานที่จะตรวจ ตรวจมากตรวจน้อย... คือ ตัวเวลา คนวันของการตรวจแต่ละเรื่องก็ตามปริมาณการตรวจ ปริมาณการตรวจก็ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของเรื่องนั้น ๆ ที่จะตรวจ ฉะนั้นการคำนวณคนวันในแต่ละเรื่อง เราก็คำนวณได้ว่า ปริมาณอย่างนี้ในอดีตเค้าใช้เวลาคนวันกี่วันตรวจ แล้วก็ทอนคณิตศาสตร์ออก เพราะฉะนั้นตัวปัญญาประดิษฐ์ ถ้าจะมาจับมันก็เป็นลูกโซ่กัน หัวใจมันอยู่ที่ว่า งานนั้นยากหรือง่าย เลี่ยงมากเสี่ยงน้อย แล้วเอาราคากลาง สถิติมาว่างานนี้ในอดีตเค้าใช้เวลาตรวจกี่วันแล้วมาคำนวณกัน... คือ อาจจะลดเวลา ตรวจได้เยอะขึ้น เร็วขึ้น ตรงนี้เค้าเรียกว่า คนวัน หรือชั่วโมงการทำงาน ตามภาษาบ้านนะ แต่ในภาษาเทคนิคเค้าเรียกว่า คนวัน คือ 1 คน ตรวจเรื่องนี้ใช้เวลากี่วัน ก็ชั่วโมง ก็คือชั่วโมงการทำงานนั่นแหละ ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“คิดว่าปัญญาประดิษฐ์น่าจะช่วยเราได้เพื่อเอามาเป็นแนวทางในการปรับอีกทีหนึ่ง สมมุติว่าเราให้ข้อมูลปัญญาประดิษฐ์ไปว่า เรามีคนเท่านี้ มีจำนวนเงินเท่านี้ มีเวลาเท่านี้ เขาก็น่าจะประมวลผลให้เราได้ว่า ในการวางแผนการตรวจเราจะต้องใช้ระยะเวลาที่วันและกี่คน... เรื่องของการประเมินก่อนการวางแผนการตรวจสอบ ปัญญาประดิษฐ์จะต้องรู้ก่อนว่า งานแต่ละด้านจะต้องใช้เวลาานเท่าไร แล้วก็ตัวส่วนของเรื่องจำนวนวัน จำนวนคนเขาคงต้องเปิดให้เรากรอก เพราะว่าแต่

ละที่ไม่เท่ากัน แต่ว่าปัญญาประดิษฐ์จะต้องมีข้อมูลเบื้องต้นก่อนว่า จากหลาย ๆ หน่วยเอามาเฉลี่ยกัน ว่า ในด้านนี้แต่หน่วยตรวจกี่วัน แล้วก็ใช้ทรัพยากรเท่าไร ใช้เงินเท่าไร... เพื่อให้เรารวบรวมข้อมูล เรื่องของคน เรื่องของเงิน เรื่องของเวลา อะไรไป แล้วก็ให้ปัญญาประดิษฐ์ทำการประมวลผล แล้วเอามาเป็นตุ๊กตาให้เราดูก่อน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“มีวิธีการจัดสรรอยู่แล้ว มันเป็นไปตามแผนการตรวจสอบของเรา เราจะใส่เลยว่า บุคลากร 2 คนนี้ ดูเรื่องนี้ ระยะเวลาเท่าไร เป็นจำนวนวันทำงานต่อคน เราคิดไปเลย แต่ที่นี้ปัจจุบันนี้เราไม่มีปัญญาประดิษฐ์มาช่วย ถ้าสมมุติปัญญาประดิษฐ์มาช่วย คนก็ยังเป็น 2 คน เราลดคนไม่ได้ อยู่แล้ว แต่เวลามันต้องน้อยลง จากเดิมเราตรวจงบการเงิน 5 เดือน สมมุติปัญญาประดิษฐ์มาช่วยเราก็เป็น 3 เดือน หรือ 2 เดือน หรือเพิ่มขอบเขตมากยิ่งขึ้น จากเดิมคน 2 คน ตรวจได้แค่ 2 เรื่อง 5 เดือน ถ้ามีปัญญาประดิษฐ์มาช่วย จะเป็น 4 เรื่อง แต่ 5 เดือน อันนี้มันก็ต้องช่วยเรา มันมาจากฐานที่เราไม่มีปัญญาประดิษฐ์กับเรามีปัญญาประดิษฐ์มาช่วย... คนเท่านี้ เวลาเท่านี้ แต่ฉันทำงานได้มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยทำงานตรวจสอบภายในแทนบุคลากรในบางเรื่อง ทำให้ใช้เวลาตรวจสอบน้อยลงและจำนวนบุคลากรที่ตรวจสอบลดลง สามารถจัดสรรเวลาและบุคลากรไปตรวจเรื่องอื่นได้มากขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“แน่นอนอย่างที่บอกคนแต่ละโครงการ เวลามาช่วยแน่นอน อย่างสมมติคนเดิมใช้ 3 คน งานนี้ใช้ปัญญาประดิษฐ์มาช่วย จำนวนวันทำงานต่อคนอาจเหลือแค่คนหรือสองคนเท่านั้นเอง ฉะนั้นจำนวนคนผู้ตรวจสอบน้อยลงแน่นอน ถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วย คงไม่เท่าเดิมแน่นอน... สมมติสุ่มตัวอย่างจากเดิมใช้คน 2 คน ถ้าปัญญาประดิษฐ์สุ่มอาจจะเหลือแค่คนเดียว เพราะว่ามันสามารถสุ่มรายการได้มากขึ้น ใช้ปัญญาประดิษฐ์มาทดแทนตรงนี้ได้ ยิ่งไงก็ตามไม่ใช่ปัญญาประดิษฐ์ทำ 100 เปอร์เซ็นต์ ถึงบอกว่ายังงั้นคนต้องดูภาพรวม ต้องมีคนอยู่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“จะได้ดีขึ้นนะ เหมือนใช้เวลาน้อยลง เหมือนกับพอใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือใช้โปรแกรมประมวลผล ช่วยในการทำงานตรวจสอบ มันก็ทำให้จัดสรรได้ดีขึ้น ทำให้แต่ละงานก็ใช้เวลาน้อยลง ก็สามารถจัดสรรทรัพยากรไปตรวจเรื่องอื่นได้มากขึ้น มันก็จะดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“ถ้ามีปัญญาประดิษฐ์ไม่ต้องทำอะไรเลย คนมานั่งรอผล แต่สิ่งที่คนต้องทำ คุณต้องดัดแปร (modify) หน่อยว่า ปัญญาประดิษฐ์ที่เอามาใช้มันโอเค ข้อมูลโอเค ดัดแปรตัวนี้มั่ว ถ้าทำเสร็จปั๊บหลังจากที่ไม่ต้องทำอะไร เพราะรอข้อมูล มันจะกรออยู่ทุกวัน... คือ แทนที่เราจะตรวจเรื่องเดิม ๆ ใช้เวลาเยอะขึ้น เราก็ตัดส่วนนั้นออก สมมุติว่าเราบอกว่า เราต้องตรวจให้ได้ 30 วัน เราบอกถ้า 30 วัน คอมพิวเตอร์ทำแทนได้ 1 วัน ก็เอาเวลานั้นไปคิดเรื่องอื่น ไปตรวจเรื่องอื่นแทน ไปทำตัวกรองอันใหม่เพิ่มเข้าไป... รูปแบบการทำงาน คือ จากที่ต้องมานั่งตรวจเรื่องเดิม ๆ ก็ไปคิดเรื่องใหม่ แล้วเรื่องที่รูปแบบติดอยู่แล้วก็ให้ปัญญาประดิษฐ์ทำไป ให้คอมพิวเตอร์มันทำไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“ถ้าในมุมมอง คือ ปัญญาประดิษฐ์มันช่วยในเรื่องของการลดการประมวลผลได้ แต่ท้ายที่สุดยังงัย ผู้ตรวจสอบภายในก็ต้องเป็นคนคิดตรรกะ คิดข้อมูล คือ ลดจากงานตรวจสอบกลายเป็นคนคิดตรรกะ ไปกวาดข้อมูลมา พอได้ข้อมูลนั้น ปัญญาประดิษฐ์ก็จะประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์ แล้วก็ได้ผลออกมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“เราสามารถเอาปัญญาประดิษฐ์มาประมวลว่า ภาระงานที่เรามีกับบุคลากรที่เรามีมันสามารถที่จะไปด้วยกันได้ไหม ปัญญาประดิษฐ์ก็สามารถจะดูได้ว่าภาระงานเรา สมมุติว่าภาระงานเรา 80 เปอร์เซนต์ แต่คนเรามี 20 เปอร์เซนต์เอาจำนวนวันทำงานต่อคนมาตรวจสอบว่า ภาระงานกับคนมันไม่สมดุลกัน มันไม่สอดคล้องกัน... อย่างกรณีบัญชีกลางก็มีมาตรฐานจำนวนวันทำงานต่อคนให้อยู่คือ มาตรฐานเค้ามีแล้ว เราก็เอาตัวนั้นมาคำนวณ เพราะฉะนั้นก็อาจจะใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้บางส่วน ตัวไหนที่เป็นกฎระเบียบเราก็เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้แทนคนได้ แต่บางอย่างที่เราต้องใช้คนไปตรวจ เราก็ก็ต้องมาดูความเหมาะสมการจัดสรรทรัพยากร ถึงบอกได้ว่ามันจะได้แค่ไหน ถึงทำงานได้ครอบคลุม... ทีนี้สมมุติว่าเราเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ เราก็คำนวณคนวันไปเท่ากับว่าตอนนี้ก็ไม่ต้องใช้คนที่เป็นบุคลากรแล้วมาใช้ปัญญาประดิษฐ์แทน เพราะฉะนั้นตัวกิจกรรมเรื่องนี้ก็จะหายไป คนเราก็จะลดลงบุคลากรจะลดลง โดยเราไปใช้บางเรื่องในบางกิจกรรมให้เป็นปัญญาประดิษฐ์ทำแทน ที่เป็นเฉพาะของมันเรื่องกฎระเบียบอะไรที่มันสามารถป้อนข้อมูลตรงนี้ไปได้... ทีนี้ถ้าเราเอาตรงนี้มาใช้แล้วเอามาช่วยในการบริหารการวางแผน มันเป็นเรื่องของจำนวนวันทำงานต่อคน เป็นเรื่องของบุคคลนั้นแหละ เป็นเรื่องของกิจกรรมงานตรวจสอบเพราะมันแยกออกมาว่า เราจะแยกเป็นก็กิจกรรม กิจกรรมไหนบ้างใช้ปัญญาประดิษฐ์ กิจกรรมไหนต้องใช้คน แยกได้แค่นี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“คนก็อาจจะต้องลดลง เพราะในเมื่อปัญญาประดิษฐ์มาแล้ว ประสิทธิภาพการทำงานมันก็น่าจะดีขึ้นในบางส่วน แทนที่จะใช้คนในการทำงานเยอะมากมาย อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้บุคลากรมาก... อาจจะไม่ถึงกับลดคน แต่ว่าคนก็อาจจะไปทำหน้าที่อย่างอื่น เช่น ในเรื่องของการไปพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ว่า มันจะเอามาใช้ในมิติไหน ประเด็นการตรวจสอบที่ปัญญาประดิษฐ์ควรจะพัฒนาให้มันสามารถคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้นได้ เพราะว่าการทำงานของปัญญาประดิษฐ์มันก็อยู่บน แนวคิดที่มาจากแนวคิดของคน เพราะโครงมาจากคน เพราะฉะนั้นคนเหล่านั้น คนของเราเองมันก็ต้องได้รับการพัฒนาในมิติที่คุณไม่ใช่เป็นคนทำงานแบบกิจวัตรอีกต่อไปแล้ว คุณกลายเป็นคนคิดเป็นนักคิดไปแล้ว... มันจะทำให้การบริหารการตรวจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดคนลดเวลา... และสอบทานการทำงานของปัญญาประดิษฐ์อีกชั้นหนึ่ง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

รวมถึงผู้ตรวจสอบภายในจะจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบ โดยนำปัญญาประดิษฐ์มาทำงานร่วมกับบุคลากร เพื่อจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าปัญญาประดิษฐ์ที่มีประสิทธิภาพจริง ๆ ก็สามารถลดจำนวนคนได้ และก็ประหยัดเวลามากขึ้นด้วย... นวัตกรรมก็คือพวกใช้บาร์โค้ด มันจะมีหุ่นยนต์นับ ถ้ามันเก็บเป็นแบบว่าเก็บเป็นชั้น เป็นโลเกชั่นที่แบบว่าดีจริง ๆ แต่อย่างนั้นทรัพยากรสินอะไรอย่างนี้มันก็ยังไม่ได้ ถึงปัญญาประดิษฐ์จะนับสต็อก แต่บางทีเค้าก็จะไม่ได้ตัวความมืออยู่จริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“ขึ้นอยู่กับงานด้วยนะ บางงานปัญญาประดิษฐ์ก็ไม่ได้ อย่าง เช่น นวัตกรรมสิน นวัตกรรม อย่างนี้ มันก็ลดไม่ได้ แต่ถ้าเป็นเฉพาะงานที่วิเคราะห์ข้อมูลอะไรอย่างนี้ มันได้ มันต้องดูเป็นงาน ๆ ไป ... บางทีบาร์โค้ด หน้ากล่องมีบาร์โค้ด แต่ข้างในอาจจะไม่มีของหรือของชำรุด ก็ยังต้องใช้ไม่ได้ อยู่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“รายการมันไม่เยอะ มันลดไม่เยอะ ลดไม่มากไม่เกิน 20 - 30 เปอร์เซ็นต์ เพราะอย่าง ที่บอกว่าคุณต้องป้อนข้อมูล พอป้อนข้อมูล พิมพ์ส่งออกมา คุณก็ต้องใช้คนไปดู พอดูเสร็จคุณก็ต้องป้อนเข้าไป คือน่าจะช่วยให้ไม่เยอะ... ถ้าถึงขั้นปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ได้ มันก็ลดไปเยอะ 60-70 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าปัญญาประดิษฐ์ทำได้ขนาดนั้น คนก็ไม่จำเป็นเลย 70 เปอร์เซ็นต์ เพื่อมาประสานงานเอาข้อมูลของนู่นของนี่ เพราะว่า ปัญญาประดิษฐ์มันเดินไปขอเอกสารเองไม่ได้ มันก็ต้องมีคนประสานงานอยู่ดี... ต้องมีคนคุม ต้องมีคนประสานงานแต่ละฝ่ายด้วยนะ ไม่ใช่คุณเดินเข้าไปจะตรวจแผนกนี้ คุณก็เดินเข้ามาตรวจ เขาไม่ให้คุณตรวจนะ คุณต้องมีนัดแนะ ต้องมียืนยันอะไรกับเขาอีกนะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

และจากการที่ผู้ตรวจสอบภายในเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบ ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีขึ้น มีผลทำให้งานตรวจสอบมีคุณภาพมากขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปกติผู้ตรวจสอบมันก็ได้มีเยอะอยู่แล้ว เงินก็ไม่เยอะ ที่ทำอยู่ทุกวันนี้มันก็ทำไปเท่าที่เต็มกำลังแรง ถ้าเอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วย ถามว่าคนมันจะลดลงอีกไหม เงินมันจะลดลงอีกไหม มันก็ไม่ว่าจะลดไปไหนแล้ว เพียงแต่ว่ามันอาจจะได้ทำงานที่มีคุณภาพมากขึ้น ตรวจได้เยอะขึ้น ละเอียดขึ้น และมีความอาจจะถูกต้องแม่นยำมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“วันนี้เรามีคนแค่นี้ ฉันก็ตรวจแค่นี้ แต่ถ้าเกิดว่าฉันมีตามกรอบจริง ๆ ต้อง 200 กว่าคน แล้วฉันมีแค่ 30 คน ฉันก็ตรวจแค่นี้ ขอบเขตงานก็น้อยลงแทนที่จะตรวจ 100 เปอร์เซ็นต์ก็ตรวจได้แค่ 1 เปอร์เซ็นต์ของหน่วยงานทั้งหมด เพราะฉะนั้นก็คือ ขอบเขตงานมันกว้างขึ้น ครอบคลุมมากขึ้น ลดความเสี่ยงได้มากขึ้น มีความคุมได้ดีขึ้น มันก็คือพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้ดีขึ้นแค่นั้นเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“ลดคนคงไม่ลด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13)

ดังนั้นการจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในจะมีวิธีจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบ โดยให้ปัญญาประดิษฐ์เรียนรู้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อ

จะนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผล ซึ่งในช่วงแรกยังต้องมีบุคลากรทำงานคู่ขนานกับปัญญาประดิษฐ์ เพื่อทดสอบระบบปัญญาประดิษฐ์ก่อนนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้งานจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะมีบุคลากรหลักคนหนึ่งเป็นคนป้อนข้อมูลเข้าไปให้ปัญญาประดิษฐ์ได้ตลอดเวลา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการคำนวณจำนวนวันทำงานต่อคน เพื่อจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบ และนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยทำงานตรวจสอบภายในแทนบุคลากรในบางเรื่อง ทำให้ใช้เวลาตรวจสอบน้อยลงและจำนวนบุคลากรที่ตรวจสอบลดลง สามารถจัดสรรเวลาและบุคลากรไปตรวจเรื่องอื่นได้มากขึ้น อีกทั้งยังนำปัญญาประดิษฐ์มาทำงานร่วมกับบุคลากร ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีขึ้น มีผลทำให้งานตรวจสอบมีคุณภาพมากขึ้น

4.8 แนวการปฏิบัติงาน

ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดแนวปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ให้ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในแนวทางการตรวจสอบ (Audit program) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มันก็อยู่ในส่วนที่เราวางแผนไว้ตั้งแต่แรกอยู่แล้ว ตั้งแต่เริ่มต้นที่เราตรวจสอบ”
(ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“ต้องดูวัตถุประสงค์ก่อนเป็นหลัก ดูขอบเขต วิธีการที่เราจะตรวจ ดูกฎระเบียบ ก็ดูเชื่อมโยงไป แล้วก็เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ ดูว่าจะสร้างระบบยังไง จะตรวจยังไง... กำหนดเป็นแนวทางได้ ไปดึงในกระบวนการปฏิบัติงานนั้น ๆ ว่า เราอยากรู้เรื่องอะไร กำหนดเป็นแนวทางเหมือนกับกระดาดำทำการของเรา แนวทางการตรวจก็เหมือน พอเรารู้วัตถุประสงค์ อยากรู้อะไร อันนี้มีความเสี่ยงเรื่องอะไร เราก็กำหนด เค้าเรียกว่ากระดาดำทำการ แนวทางการตรวจว่าจะตรวจเรื่องอะไร ตรวจอย่างไร ตรวจอะไรกับอะไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“แนวทางแนวปฏิบัติงานปัญญาประดิษฐ์ อยากรู้ให้ปฏิบัติตามตัวแนวปฏิบัติ คือ แนวทางการตรวจสอบ ซึ่งแนวทางของปัญญาประดิษฐ์ต้องเข้าใจแนวปฏิบัติของโปรแกรมการตรวจสอบ (Audit programming) มันมีวิธีการตรวจสอบ แต่ที่นี้ว่าเทคนิคการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบจะอยู่ในแนวทางการตรวจสอบหรือแผนการหรือแนวปฏิบัติ เพราะว่าคนก็ต้องเดินตาม 1 2 3 4 แนวการตรวจสอบก็จะประกอบด้วย วิธีการตรวจสอบ เทคนิคการตรวจสอบ ถ้าปัญญาประดิษฐ์ได้เรียนรู้พวกนี้มันจะช่วยให้เยอะ ซึ่งบางอย่างปัญญาประดิษฐ์อาจจะไม่ได้ เช่น การตรวจนับอาจจะต้องใช้คนคู่ขนานกัน แต่เรื่องการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสอบทาน อาจจะ... ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในแนว

การตรวจสอบในแต่ละเรื่อง ในแต่ละขั้นตอน เพราะในแต่ละขั้นตอนคือวิธีการตรวจสอบ ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“แนวทางการปฏิบัติงานจะเขียนอยู่ในแผนการปฏิบัติงาน เราก็จะบอกว่าเรานำปัญหาประติษฐ์ เข้ามาใช้ในการทดสอบยอด ทดสอบงบ อะไรแบบนี้ ก็จะมีอยู่ในขั้นตอนของการวางแผนปฏิบัติงานหลายขั้นตอน เราจะกำหนดแต่ละขั้นตอนเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่เราตั้งไว้ว่า เราต้องอะไรบ้าง เราจะต้องเขียนไว้ในแผนปฏิบัติงานกำหนดไว้เลยว่า เอาปัญหาประติษฐ์มาใช้ทดสอบช่วงไหนบ้าง 1 2 3 4 อะไรอย่างนี้ อันนี้เขียนได้แนวทางปฏิบัติงาน แล้วก็พอกำหนดปั๊บผู้ตรวจสอบเวลาจะไปปฏิบัติงานก็ดำเนินการตามนั้น กรณีอย่างเช่น มันก็มีเหมือนกันว่า ทดสอบแล้วยังไม่ได้ผล สามารถเพิ่มได้ก็เพิ่มเข้าไป...ถ้ายังไม่ได้คำตอบที่ตรงกับวัตถุประสงค์ เราก็ต้องทำการหาข้อมูลเพิ่มเติม ถ้าเราต้องการจะต้องใช้เครื่องมือใด ๆ แล้วก็เขียนเพิ่มเข้าไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“ถ้าเราต้องการข้อมูลส่งออกแบบไหนก็ให้เค้าทำงานแบบนั้น สิ่งประมวลผลตามข้อมูลส่งออกที่เราต้องการ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“ต้องมีแนวการตรวจที่มันสัมพันธ์สอดคล้องกับการทำงานของปัญหาประติษฐ์ ก็จะเป็นแนวที่ต่างจากแนวการตรวจมือปกติไป มันก็จะเป็นอย่างอื่นอีกลักษณะหนึ่ง ก็ขึ้นอยู่กับว่าเราเอาปัญหาประติษฐ์มาใช้ตรวจในมิติไหน ตามวัตถุประสงค์การตรวจของเรา เราก็มากำหนดว่าวิธีการที่จะตรวจสอบ หรือวิธีการตอบสนองความเสี่ยงของการตรวจแต่ละเรื่อง มันจะใช้วิธีการอย่างไรในส่วน of ปัญหาประติษฐ์... มันเทียบเคียงได้กับเหมือนเวลาเราเอาซอฟต์แวร์หรือเอาโปรแกรมตรวจสอบมาใช้ ในการตรวจเราก็จะต้องจัดทำแนวการตรวจให้มันสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตรวจและความเสี่ยงที่เราระบุไว้แต่แรก เพื่อที่จะทำให้การตรวจสอบบรรลุผล บรรลุวัตถุประสงค์ตามความเสี่ยง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดแนวการปฏิบัติงานของปัญหาประติษฐ์ โดยต้องการให้ปัญหาประติษฐ์เป็นกระดาดำทำการของผู้ตรวจสอบภายใน ที่เรียกว่า กระดาดำทำการอัตโนมัติ (Working paper automatic) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัจจุบันกระดาดำทำการ (Working paper) มันคือกระดาดำทำการที่เราตรวจอะไรเราก็คีย์ ๆ ถ้าเอาปัญหาประติษฐ์มาช่วย มันจะทำให้เราลดกระดาดำทำการได้ยังไง คำว่าลด คือ มันจะช่วยเราให้เราเอาข้อมูลตรงนั้นมาทำกระดาดำทำการอัตโนมัติให้เราได้อย่างไร ปัจจุบันกระดาดำทำการ คือเป็นสิ่งที่เราไม่พิมพ์มาเขียน ก็เป็นเทมเพลต (template) อยู่ในระบบ เราก็พิมพ์ไป เราตรวจเรื่องนี้เจอเหตุการณ์สำคัญอะไรยังไง ตรวจคุยกับใคร ปัญหาประติษฐ์ต้องมาช่วยว่า สมมุติว่าวันนี้เราใช้ปัญหาประติษฐ์ประมวลหรือวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องนี้อย่างไร ก็ต้องเป็นกระดาดำทำการให้เราในปัญหาประติษฐ์... มันก็ต้องออกแบบดี ๆ ตัวปัญหาประติษฐ์ที่มาประยุกต์ใช้ (apply) เป็นตัว

กระดาษ์ทำการ... ปัญญาประดิษฐ์ที่มันสมบูรณ์แล้ว มันจะต้องทำให้ผู้บังคับบัญชาเห็นข้อมูลว่า ลูกน้องแต่ละคนทำงานอะไรไปได้ข้อมูลอะไรมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

รวมทั้งจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ตามแนวทางการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ โดยให้ปัญญาประดิษฐ์เอาข้อมูลที่ได้รับเป็นตัวเลขไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายงาน เพื่อให้บรรลุตฤประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“จริง ๆ ปัญญาประดิษฐ์หลัก ๆ อยู่ที่ขั้นตอนกระบวนการงาน การประมวลผล คือป้อนข้อมูลเข้าไปอยู่แล้ว ปัญญาประดิษฐ์มันก็อยู่ในกระบวนการของการเอาข้อมูลที่ได้รับไปประมวลผล แล้วการจะดึงรายงาน มันก็ควรดูว่า ข้อมูลนั้นจะดึงข้อมูลออกมาเป็นรายงานข้อมูลแบบไหน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“ถ้าเรารู้ปัญญาประดิษฐ์ทำงานอย่างไร เราก็กำหนดแนวนั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13)

“ก็จะให้มันวิเคราะห์ ได้แค่ส่วนของการวิเคราะห์ ส่วนของแนวทาง คือ ให้วิเคราะห์ในข้อมูลที่เป็นตัวเลขทั้งหลาย แล้วก็ในการดึงฐานข้อมูลออกมาเป็นข้อมูลส่งออกเป็นรายงานได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบภายในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับและเรื่องการเงิน ส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องกฎระเบียบ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในเรื่องของกฎระเบียบข้อบังคับกับเรื่องของการเงิน ที่เป็นเฉพาะกฎระเบียบชัดเจน เฉพาะที่มันเป็นฮาร์ดคอนโทรล” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

รวมถึงจะกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ โดยให้บุคลากรมาทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ เพื่อให้บรรลุตฤประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“แนวปฏิบัติภาพรวมคนดู แล้วเรื่องนี้เอาปัญญาประดิษฐ์มาช่วยเรื่องนี้ คล้าย ๆ กับว่าเรื่องนี้แนวการตรวจต้องใช้ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยเรื่องนี้ตรงนี้ ถ้าบางเรื่องปัญญาประดิษฐ์อาจจะไม่ได้ก็ต้องใช้คน วิธีการตรวจแบบใช้คนดู เช่น อย่างที่บอกข้อผิดพลาดคอนโทรลแน่นอน ปัญญาประดิษฐ์ไม่ได้ต้องใช้คน ฉะนั้นวิธีการตรวจเรื่องนี้ก็ต้องใช้คนมาดูเป็นเรื่อง ๆ ไปว่าเรื่องอะไร... แนวข้อผิดพลาดคอนโทรลกับฮาร์ดคอนโทรล บางเรื่องที่เราทำได้ บางเรื่องปัญญาประดิษฐ์ทำได้ มีข้อจำกัดของปัญญาประดิษฐ์ทำไม่ได้เรื่องข้อผิดพลาดคอนโทรล” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“ถ้าจะใช้ก็ใช้งานที่เหมือนกับต้องประมวล ต้องมีการคำนวณ ต้องประมวลผลเยอะ ๆ ซ้ำ ๆ กัน... คือเชิงปริมาณได้ แต่ถ้าเชิงคุณภาพยังงี้ก็ต้องคน เหมือนกับการตัดสินใจว่า เค้ถูกเค้ผิด ยังไงเครื่องจักรก็ยังใช้ไม่ได้ ยังเห็นว่าปัญญาประดิษฐ์ไม่ได้ฉลาดขนาดนั้น ที่จะทำในเรื่องคุณภาพ แต่ถ้าเชิงปริมาณเห็นด้วย ก็ช่วยผ่อนงานเรา ช่วยดำเนินงานโปรแกรม ช่วยเราจับคู่ มันช่วยได้ เสร็จแล้ว

เรามาพิจารณาเองว่า จากผลนั้นสรุปผลว่าอย่างไร ยังไงก็ต้องคนเป็นคนพิจารณาอยู่ดี คือ ไม่สามารถใช้โปรแกรมได้ในพิจารณาได้ว่า คำถูกคำผิด หรือตัดสินอะไร ปัญหาประติษฐ์ก็ยังไม่ลดขนาดนั้น การตรวจสอบเชิงคุณภาพมันต้องใช้ตา ตามมาตรฐานเค้าเรียกว่า การใช้วิจารณญาณเรื่องวิชาชีพ ใช้การตัดสินในส่วนบุคคล (personal judgment) พวกอย่างนี้ปัญหาประติษฐ์ยังทำไม่ได้ ก็ยังต้องใช้คน คือ พวกพิจารณาปัญหาประติษฐ์ ก็เป็นหุ่นยนต์ยังไม่มีการพิจารณา มันก็ยังไม่ได้อยู่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“ปัญหาประติษฐ์น่าจะประมวลผลแหละ แต่บุคลากรต้องเป็นคนอ่านค่า ตีความหมาย จากผลที่ปัญหาประติษฐ์ประมวลผลออกมา บุคลากรต้องเป็นคนอ่านค่าออกมาว่า มันเกิดข้อผิดพลาดมันเกิดอะไรขึ้นจากผลที่ปัญหาประติษฐ์ประมวลมาแล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“ความเข้าใจคือ อาจจะใช้ตัวปัญหาประติษฐ์เป็นการสุ่มตัวอย่าง (sampling) กับเรา บ้อนเข้าไปเพื่อประมวลผล... นอกนั้นก็ต้องมีคนนะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

และผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดให้ปัญหาประติษฐ์สามารถช่วยสนับสนุนงานตรวจสอบภายในได้ตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“24 ชั่วโมง เพราะฉะนั้นจัดสรร 1 คนบ้อนข้อมูล แต่ใช้งานได้ครบทุกคนในฝ่าย เพราะเป็นเรื่องความปลอดภัย (security) ของข้อมูล แล้วก็หลักหรือแนวทางตัวนี้ถูกวางตัวเป็นตัวสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ในฝ่าย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ถ้าเราจะเอามาใช้ เราแค่ปล่อยเค้าทำงาน คือ ปัญหาประติษฐ์มันเป็นเหมือนทำให้เป็นอัตโนมัติ (automate) เหมือนต่อเนื่อง (continuous) เค้าเรียก การตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง (Continuous auditing) คือ ปกติงานตรวจสอบมันจะตรวจช่วงหนึ่ง 3 เดือน เราก็บอก 3 เดือนนี้เราจะใช้ขอบเขตข้อมูลช่วงไหนมาเพื่อให้ความมั่นใจ แต่พอเป็นการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เราก็ไม่ต้องมีขอบเขต ไม่ต้องสุ่ม ไม่ต้องทำอะไร คอมพิวเตอร์ก็ทำไป... ทำไปเรื่อย ๆ กรองข้อมูลทุกวัน ๆ เราก็ออรายงาน... ทำทุกวัน เราก็แค่เพิ่มตรรกะให้มัน เพิ่มเรื่องขึ้นมา หน้าที่เราก็คือวันรุ่งขึ้นก็ตื่นมาดูรายงานนี้ มันมีบันทึกผิดพลาด (error record) นี้ ลองไปถามผู้ที่เกี่ยวข้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความคิดเห็นว่า ไม่สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ปัญหาประติษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ช่วยไม่ได้ แนวทางการปฏิบัติจะเป็นผลที่มาจากวิเคราะหของเรที่เป็นเชิงนามธรรม ที่เป็นข้อสังเกตจากวิธีการที่ทำผิด ๆ ต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการสัมภาษณ์สอบถาม เป็นผลจากการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานมากกว่าแนวทางการตรวจสอบ... ทำได้ข้อเดียวในการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนกำเนิด (generate) ข้อมูลอย่างเดียว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

ดังนั้นแนวการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดแนวปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ ให้ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในแนวทางการตรวจสอบ โดยต้องการให้ปัญญาประดิษฐ์ เป็นกระต่ายทำการของผู้ตรวจสอบภายใน ที่เรียกว่า กระต่ายทำการอัตโนมัติ รวมทั้งจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์ตามแนวทางการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ และให้ปัญญาประดิษฐ์เอาข้อมูลที่ได้รับเป็นตัวเลขไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบภายในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับและเรื่องการเงิน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎระเบียบ และให้บุคลากรมาทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งกำหนดให้ปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยสนับสนุนงานตรวจสอบภายในได้ตลอดเวลา แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความคิดเห็นว่า ไม่สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้

4.9 การระบุข้อมูล

ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน มีความน่าเชื่อถือเป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายใน และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ถ้าตามขั้นตอนที่เราตั้ง ปัญญาประดิษฐ์รับรู้ตามขั้นตอนก็คงจะได้ผล” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 13)

“สิ่งที่เราวางไว้เป็นสิ่งที่เราต้องการ มันจะช่วยลดภาระคนที่ตรวจสอบ เพราะว่าคนสามารถผิดพลาดได้ง่าย บางที่เราว่ามันผิดตรงนี้ แต่มันอาจจะข้อผิดพลาดได้ โดยการที่เราลิมิต ลิมิตสังเกต ลิมิตตรวจสอบ เพราะคนบางครั้งมันมีความเผลอเลอะมากกว่าระบบงาน ถ้าระบบงานปัญญาประดิษฐ์เค้าก็จะมีชุดคำสั่งซึ่งเค้าจะดำเนินงานได้ดีกว่าคนอยู่แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“ทุกอย่างเราจะต้องป้อนไปเพื่อเอามาใช้ประโยชน์ เพราะฉะนั้นมันต้องมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง ทั้งถูกและน่าเชื่อถือนะ ก็จะตอบโจทย์ที่เราต้องการได้ทั้งหมด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“เป็นประโยชน์ เนื้อหาสาระได้ครบถ้วนมากกว่า และก็น่าจะถูกต้องกว่าการใช้คนตรวจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากปัญญาประดิษฐ์ มีความน่าเชื่อเป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายในและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ยังคงมีบุคลากรมาทดสอบการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ยอมรับว่าปัญญาประดิษฐ์มีประโยชน์คือ ความแม่นยำมากกว่าคน ความรวดเร็วมากกว่าคน ประหยัดค่าใช้จ่ายได้ในส่วนที่ต้องใช้คน ก็ใช้ปัญญาประดิษฐ์ตัวนี้ช่วยได้ แต่สุดท้ายแล้วอย่างที่บอกต้องมีคน เพราะว่าเราจะแน่ใจได้ไงว่า ปัญญาประดิษฐ์ทำงานได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ ก็ต้องมาทดสอบโดยคนอื่นที่เห็นว่า เราสร้างเงื่อนไขให้ปัญญาประดิษฐ์ถูกต้องตามเงื่อนไขที่มันควรจะเป็นใหม่ ไม่มีใครไปปรับแก้ให้มันเกิดการข้อผิดพลาดหรือใช้ในทางที่ผิด สุดท้ายยังไงก็ต้องใช้คนมาสอบทานตัวปัญญาประดิษฐ์อีกที” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“น่าเชื่อถือนะ เพราะมันคือเครื่องคอมพิวเตอร์ตรงไปตรงมา บางทีมันก็ไม่มีประโยชน์ซ่อนเร้น คือ มันก็ตรง ๆ ถ้าเราสั่งมันดี มันก็ช่วยเราได้เยอะเลย บางทีอย่างเราใช้คน เราใช้ตา เราทำมือ หาข้อผิดพลาด อาจจะหลุดก็ได้ มันก็อาจจะไม่ครบ แต่ว่าในการที่เราจะใช้ความน่าเชื่อถือ เราก็ต้องสั่งมันให้ดีขึ้น เราต้องวางแผนการใช้ปัญญาประดิษฐ์ให้ดีขึ้น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้ออกมาน่าเชื่อถือ... คู่มือที่ป้อนเข้าไป แล้วดูกระบวนการของมันด้วยว่า โอเคตามที่เรากำลังต้องการจะให้ตรรกะตัวข้อมูลที่จะให้ปัญญาประดิษฐ์ไปประมวลผลและตัวคำสั่งที่เราสั่งปัญญาประดิษฐ์ คือ มันต้องน่าเชื่อถือทั้ง 2 อย่าง มันถึงจะได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“มันจะทำให้แม่นยำมากขึ้นนะ ถ้าเราใส่เงื่อนไขที่มันถูกต้อง มันจะได้แม่นยำ และรวดเร็วขึ้น แต่มันแล้วสถานการณ์ที่เราใส่ไป ถ้าเราใส่สถานการณ์ที่มันแบบซ้ำ ๆ มันรู้ มันก็จะโอเค เหมือนกับจะต้องลองถูกลองผิดสักกระยะหนึ่งก่อน พอหลังจากนั้น ถ้าเกิดตรงนี้มีมันออกมาอย่างนี้ มันไม่ใช่ เราก็ต้องเข้าไปแก้ ตรงนี้มันอาจจะทำให้เสียเวลา มันต้องยืดหยุ่น การปรับเปลี่ยนเงื่อนไขมันจะต้องตลอดเวลาเหมือนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

รวมทั้งผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากปัญญาประดิษฐ์ มีความน่าเชื่อเป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายในและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ยังต้องมีบุคลากรมาร่วมทำงานกับปัญญาประดิษฐ์ด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ข้อมูลที่ได้จากการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ ในเรื่องของตัวเลข ความถูกต้องในการวิเคราะห์มากกว่าบุคลากรจัดทำ แต่ถ้าวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ปัญญาประดิษฐ์จะยังทำไม่ได้ เพราะคนทำยังจะเกิดข้อผิดพลาดได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“จริง ๆ มันเป็นระบบงานที่มันมีเจ้าหน้าที่ (authority) แต่ละฝ่าย ข้อมูลมันก็น่าจะเชื่อถือได้พอสมควร 90 เปอร์เซ็นต์อะไรอย่างนี้มันต้องได้อยู่แล้ว... เพราะว่าปัญญาประดิษฐ์มันไม่ได้บอกได้เลยว่า คุณต้องใส่ฐานข้อมูลลงมาในปัญญาประดิษฐ์ถึงจะบอกว่าสรุปตัวอย่างได้วันนั้นวันนี้ มันก็อยู่ที่เราก็กว้างแหละ คุณก็ต้องกำหนดเกณฑ์ในโปรแกรมอยู่ดี ต้องใช้คน แต่ถ้าเกิดคุณใช้จนครบรอบคลุมแล้วมันอาจจะได้ผล 90 เปอร์เซ็นต์เลยก็ได้ ถ้าคุณใส่มาหลายปีแล้วมันสมบูรณ์และพัฒนาด้วยคำสั่ง แต่แรก ๆ พี่ว่ามันไม่ได้เยอะหรอก... ต้องเรียนรู้ควบไปด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“เราก็อ่าดี มันก็ต้องดี มีสิ่งมาช่วย แต่มันจะน่าเชื่อถือหรือไม่ มันก็ขึ้นอยู่กับความผิดพลาดของมนุษย์ (human error) ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความถูกต้องครบถ้วน มันต้องมีคนเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำงานมีคนกับระบบ ถ้าคนไม่ได้เรื่อง ระบบดีแค่ไหนมันก็ไม่ได้ความอยู่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“คิดว่าปัญญาประดิษฐ์ในเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูลก็น่าเชื่อถือ แต่ในเรื่องของความครบถ้วนของเอกสาร มุมมองแต่ละด้านเป็นยังไง ปัญญาประดิษฐ์พัฒนาได้ถึงขั้นนั้นไหม... ยังต้องใช้บุคลากรช่วย แม้กระทั่งปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในเรื่องของประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลของระบบงาน ระบบการควบคุมภายใน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“ในช่วงที่เราใช้หลังจากที่เราทดสอบระบบว่า มันโอเค เราก็มั่นใจ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเราจะมีต้องระบบตรวจสอบคอยตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ อาจจะปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี 5 ปี แล้วแต่ขอบเขตของงาน เพราะว่าระบบงานระเบียบงานของเราจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตลอด จะต้องมีคนคอยมอนิเตอร์ สมมติว่าเรากำหนดนโยบายใหม่ หรือ เปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ เราอาจจะต้องมีคนคอยป้อน หรือมีคนคอยมอนิเตอร์ ไม่ใช่ปล่อยไปนิ่ง ๆ เพราะว่าย่างงปัญญาประดิษฐ์ก็จะต้องมีการปรับจะต้องมีคนปรับปรุง เราจะต้องมีหน่วยงานที่คอยมอนิเตอร์ว่า การปรับปรุงเป็นไปอย่างถูกต้องไหม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“นอกจากจะเป็นซอฟต์แวร์ที่เก่งที่สามารถจะวิเคราะห์ได้แล้ว... ปัญญาประดิษฐ์มันต้องเป็นคลังข้อมูล มันต้องเก็บข้อมูลสำคัญ ทำให้เราหยิบข้อมูลที่สำคัญและมีความเชื่อมโยงกันในคลังข้อมูลให้เราเอามาวิเคราะห์ได้... มันมีปัญหาประดิษฐ์ 2 อย่าง ปัญญาประดิษฐ์ที่เป็นคลังข้อมูลกับ ปัญญาประดิษฐ์ที่เอาคลังข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เรา ถ้าปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ไม่ได้ คลังข้อมูลนี้ก็คิดว่าย่างงไม่สำคัญมาก ก็สำคัญแต่ลำดับยังสำคัญน้อยกว่าปัญญาประดิษฐ์ที่วิเคราะห์ข้อมูลให้เรา... เชิงปริมาณ เชิงตัวเลขอะไรนั้นแหละ เชิงคุณภาพวัดไม่ได้หรอก ยกนะที่ซอฟต์แวร์จะบอกว่าข้อมูลไหนเชิงคุณภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า อยู่ข้อมูลที่นำเข้าไปในปัญญาประดิษฐ์ ถ้าข้อมูลผิด ผลการวิเคราะห์จากปัญญาประดิษฐ์ก็จะผิด ไม่มีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายใน ทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ขึ้นอยู่กับเราเลือกให้ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ข้อมูลอะไร... ถ้าเลือกข้อมูลไปให้ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์ผิด มันก็ผิด เราเลือกข้อมูลในชุดที่ไม่ตรงกับประเด็นที่เราจะนำเสนอ ตัวเลขที่ได้มาก็ไม่สามารถนำมาช่วยในการเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้ เอามาตัดสินใจได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลลำดับที่ 1)

“มันอยู่ที่ตัวข้อมูลก่อนที่เราจะเอาโปรแกรมมาตรวจ ถ้าเราคลีนซิง (cleansing) มันได้ก่อน มันใจแล้วว่าข้อมูลมาถูกต้องครบถ้วน เราก็สามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ตรวจได้ เพราะฉะนั้นผลการตรวจสอบที่เกิดขึ้น หน่วยรับตรวจเขาก็จะปฏิเสธไม่ได้ว่า มันไม่ใช่ มันไม่ได้เป็นอย่างนั้น... และในขณะที่ปัญญาประดิษฐ์ ถ้ามันถูกพัฒนามาได้อย่างน่าเชื่อถือ มีกระบวนการของการพัฒนาที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพราะฉะนั้นมันต้องมีกระบวนการที่ทำให้ปัญญาประดิษฐ์ถูกทำให้มันใจว่า มันเอามาใช้ได้จริง ๆ มันไม่ได้มีการเขียนเงื่อนไขอะไรลงไปที่จะเป็นอคติหรือว่าจะทำให้ข้อมูลจากถูกเป็นผิด อันนี้เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าในขณะที่แต่ละหน่วยตรวจสอบภายในก็สามารถพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ของตัวเองได้ มันควรจะต้องมีอะไรที่เป็นเหมือนหน่วยควบคุมกลางที่มันจะตัดแปรได้ใหม่ว่า ปัญญาประดิษฐ์ที่แต่ละหน่วยตรวจสอบภายในเอามาใช้มันเชื่อถือได้ ผลที่เกิดขึ้นมันยอมรับได้ เพราะมันก็ต้องมีคำถามจากผู้ถูกตรวจ เพราะฉะนั้นมันจะต้องทำยังไงให้เขามั่นใจว่าตัวที่คุณเอามาใช้กับเขามั่นใจเชื่อถือ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“ถ้าถามว่าน่าเชื่อถือไหมต้องอยู่ตอนที่นำข้อมูลเข้าปัญญาประดิษฐ์ ถ้าเรานำข้อมูลเข้าเอง เราก็มั่นใจ แต่ถ้ากรณีที่สมมุติว่าเป็นปัญญาประดิษฐ์จากที่อื่นมา เราซื้อเคามาใช้ เบื้องต้นเราอาจจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะออกรายงานอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นเรื่องของการเอาปัญญาประดิษฐ์มาให้เราบันทึกข้อมูลย้อนหลังไป เพื่อที่จะให้ปัญญาประดิษฐ์จะได้ทำการประมวลผลให้เรา อันนี้เรามั่นใจเพราะว่าเป็นข้อมูลของเราและเป็นหน่วยงานของเรา แต่กรณีที่เป็นการตรวจสอบที่เป็นงาน ที่เป็นข้อพิจารณา หมายถึงว่าไม่ได้มีหลักตายตัว อันนี้อาจจะต้องเอามาดูก่อน เอามาพิจารณาก่อน เพื่อดูว่าผลที่ออกมา การประมวลผลที่ออกมาเป็นไปตามหน่วยรับตรวจที่เราไปตรวจหรือเปล่า ก็คงต้องมีการตรวจสอบก่อน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“ถ้าข้อมูลมันโอเค ตรรกะโอเค มันก็จะของมัน มันก็เลยต้องบอกว่า ถ้าจะบอกว่ามันใช้ได้ น่าเชื่อถือได้ไหม เราต้องบอกว่าข้อมูลที่มาใช้โอเคก่อน ปกติจะมันมี คลังข้อมูล (data warehouse) คือ ระบบงานมีไม่รู้กี่ระบบงาน มันจะต้องถูกดูไว้ที่ตรงกลางก่อน มันก็อยู่ที่คลังข้อมูล เราต้องให้มันใจก่อนว่า ข้อมูลนั้นเวลามามันมีหลายรูปแบบ บางอันก็เป็นอีกแบบหนึ่ง มันต้องผ่านตัวแปลง (transform) เพื่อให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันและมั่นใจว่า มันแปลงข้อมูลมาถูกทุกจุด มันทำถูกหมด ก็มีเหตุผลว่าข้อมูลที่ก่อนที่ตัวปัญญาประดิษฐ์จะมาใช้มันโอเค... ก่อนที่จะใช้มัน ปกติเราเรียกกระบวนการว่า อีทีแอล (ETL) (Extract-Transform-Load) คือ การดึงข้อมูลมาจากทุกประเภทแล้วก็แปลงข้อมูล พอเราทำอีทีแอลข้อมูลจากหลายแหล่ง ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันแล้วก็โหลดเข้าไปในคลังข้อมูลเสร็จแล้ว ปัญญาประดิษฐ์จะใช้ทั้งก้อนมัย ถ้าปัญญาประดิษฐ์จะใช้ทั้งก้อนก็ลำเนาไปทั้งก้อน หรือปัญญาประดิษฐ์บอกขอใช้สักครึ่งหนึ่งก็ทำเป็นข้อมูลย่อยก็ได้... ถ้าสิ่งที่ป้อนเข้าไปถูกต้องก็ได้ว่า สิ่งที่ป้อนเข้าไปน่าเชื่อถือ ผลลัพธ์ก็น่าเชื่อถือ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

ดังนั้นในการระบุข้อมูล ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากการนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน มีความน่าเชื่อถือเป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายใน และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ยังคงมีบุคลากรมาทดสอบการทำงานของปัญหาประติษฐ์ และยังคงมีบุคลากรมาทำงานร่วมกับปัญหาประติษฐ์ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการนำปัญหาประติษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในจะมีความน่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายใน และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่นำเข้าไปในปัญหาประติษฐ์ด้วย ถ้าข้อมูลผิด ผลการวิเคราะห์จากปัญหาประติษฐ์ก็จะผิด ไม่มีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายใน ทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

4.10 การบริหารความเสี่ยง

ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า ไม่มีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงจากการนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มองว่าโปรแกรมที่ผิดพลาดก็ไม่น่าจะมี... เชื่อว่าวิวัฒนาการของการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหลายที่พัฒนาขึ้นมาจนเป็นปัญหาประติษฐ์ทุกวันนี้มันน่าจะมีศักยภาพพอที่จะมีความแม่นยำ มันพัฒนากันมามากแล้วไม่น่าห่วง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญหาประติษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน มีความเสี่ยงในเรื่องที่บุคลากรเอาปัญหาประติษฐ์ไปใช้ในทางที่ไม่ดี ผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน และความไม่พร้อมของบุคลากรในการใช้ปัญหาประติษฐ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญหาประติษฐ์มันเป็นระบบคอมพิวเตอร์ตัวหนึ่ง เรามั่นใจได้ว่าปัญหาประติษฐ์ทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพ และปัญหาประติษฐ์มันคล้าย ๆ กับเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่ง ถ้าคนไม่ดีเอาเครื่องคอมพิวเตอร์นี้ไปใช้ในทางที่ไม่ดี ก็จะทำให้ผิดวัตถุประสงค์ไป อันนี้คือความเสี่ยง... ก็เลยเป็นหน้าที่ที่ตรวจสอบ ก็มีคน ๆ หนึ่งในองค์กรต้องมาคิดว่าปัญหาประติษฐ์ที่เอางค์กรมมาใช้ มันทำงานได้อย่างถูกต้องตามศีลธรรมอย่างที่ควรจะเป็นไหม... คนไม่ดีเป็นคนป้อนข้อมูลให้ปัญหาประติษฐ์ เพราะปัญหาประติษฐ์มันทำตามคน คนดีใส่เข้าไปก็ทำดี ถ้าคนไม่ดีก็ใส่ในทางที่ผิด ปัญหาประติษฐ์ก็ทำผิด อีกความเสี่ยงหนึ่งคือ เหมือนระบบคอมพิวเตอร์เวลามาใช้ในองค์กร ถ้าคนในองค์กรไม่พร้อม แนนอนมันก็จะใช้แบบไม่มีประสิทธิภาพ ยังไม่เข้าใจองค์กร ยังไม่เข้าใจเรื่องของปัญหาประติษฐ์ คือ คนไม่พร้อมเรื่องไอที เรื่องดิจิทัลคนยังไม่รู้เลยแล้วมาใช้ ก็จะเกิดที่เรียกว่า ต่อด้านบ้าง หรือว่าเกิดข้อผิดพลาดบ้าง คนใช้ไม่ถูกไม่เป็นก็ข้อผิดพลาดได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

รวมทั้งมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายในมีโอกาที่จะเกิดความเสี่ยงในเรื่อง การป้อนข้อมูลผิดพลาด การป้อนข้อมูลไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้อง ทำให้ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผลไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ยังต้องมีบุคลากรมาร่วมทำงานกับปัญญาประดิษฐ์ด้วย รวมทั้งมีความผิดพลาดของระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ผู้ใช้งานไม่เข้าใจระบบปัญญาประดิษฐ์ แต่ไม่มีปัญหาในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลหรือการสูญหายของข้อมูล เนื่องจากการทำงานภายในองค์กร ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัญญาประดิษฐ์มันช่วยเรื่องงาน มันทำให้เร็วขึ้น แต่ว่า คือ บางอย่างของปัญญาประดิษฐ์ในเรื่องความครบถ้วน อาจจะระบุความเสี่ยงไม่ครบ เพราะว่าปัญญาประดิษฐ์เราสั่งได้เป็นแบบจุด ๆ สั่งได้เป็นชิ้น ๆ ว่าตรวจตรงนั้นตรงนี้ แต่บางทีอาจจะมียังจายเสี่ยงอย่างอื่นด้วย ซึ่งเราต้องเป็นคนตรวจถึงจะช่วยให้... มันก็อาจจะตรวจไม่ครบถ้วน ถ้าเราใส่เหมือนกับขอบเขตเราเท่านั้น แต่ว่าสิ่งที่ป้อนเข้ากับกระบวนการเราไม่ครบ มันก็ทำให้คำสั่งที่เราสั่งไปไม่ครบ มันก็จะตรวจไม่ครบ ... แล้วจะมีปัจจัยอื่นที่คำนวณไม่ได้ที่ใช้ในการตรวจ... อย่างเราไปตรวจเรื่องคุณภาพของสินค้าคงเหลือ สมมติถ้าเราไปตรวจนับสินค้า ตรวจนับพัสดุ ในการตรวจนับพัสดุเราไม่สามารถใช้แค่ปัญญาประดิษฐ์อย่างเดียวได้ คือ เหมือนกับเราใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการดูพัสดุที่เหลือน้อย (offer less stock) พวกอายุสินค้า (stock ageing) ว่ามันมีตัวสินค้าตัวไหนที่มันเหลือน้อย ดูโดยใช้ระบบได้ ก็ใช้ปัญญาประดิษฐ์มาดำเนินงาน ประมวลผลหาตัวที่เหลือน้อย แต่ไม่พอต้องใช้คน ก็คือเราก็ต้องไปดูพัสดุกี่ที มันอาจจะมียังมันเหลือน้อยอีก... คือยังต้องใช้คนไปดูอยู่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“ถ้าปัญญาประดิษฐ์ได้ข้อมูลที่ป้อนไม่ถูกต้องมันก็จะประมวลผลไม่ถูก มันก็จะให้ระดับความเสี่ยง หรืออะไรต่าง ๆ ไม่ถูก เพราะว่าเข้าใจว่า ความเสี่ยงเริ่มต้นก็ต้องเป็นคนป้อนข้อมูลให้ปัญญาประดิษฐ์.. จริง ๆ ความเสี่ยงก็เสี่ยงจากได้ข้อมูลไม่ครบนี้แหละ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5)

“ถ้าใช้ข้อมูลผิดหรือว่าตรรกะเราไม่ดี เราก็จะได้ผลลัพธ์ที่ผิด คือช่วงแรกอาจจะต้องให้ปัญญาประดิษฐ์กรอง แล้วเอาของกรองไปเทียบกับของจริงสักพักนึง เพื่อให้มันมั่นใจว่า สิ่งที่มีมันกรองมามันถูก คือ สิ่งที่มีมันทำมันอาจจะผิดตรงนี้แหละ ใช้ตรรกะผิด ๆ พอผิด ความเสี่ยงมันคือ ความเสี่ยงมาจากการตรวจสอบแล้วไม่เจอ หรือตรวจสอบแล้วเจอสิ่งที่มันไม่ใช่... ในเรื่องของการสูญหายของข้อมูลหรือการเข้าถึงข้อมูลไม่เกี่ยว คือปกติพวกนี้มันทำงานข้างในบ้าน สิ่งที่เราให้มันคือรายการอย่างเดียว อีกอย่างนึง คือ มันเอาข้อมูลที่ป้อนในเชิงพวกนี้มาประมวล ปกติข้อมูลของปัญญาประดิษฐ์จะต้องแยกกับการผลิตข้อมูล (data production) เราแค่เอาข้อมูลพวกมาเพื่อวิเคราะห์ (analyze) เหมือนองค์กรใหญ่ ๆ เค้าจะมีหน่วยข้อมูลองค์กร (EIS) (Enterprise Information System) คือหน่วยที่ประมวลผลเพื่อเอาให้ผู้บริหาร หน่วยที่ทำกราฟสวย ๆ ทั้งหลาย เค้าเอาข้อมูลพวกนี้มาใช้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“เกิดขึ้นอยู่แล้วในเรื่องการความผิดพลาดของข้อมูล เราต้องมีการตรวจสอบข้อมูลทดสอบระบบปัญหาประดิษฐ์ และปกป้องข้อมูลจำกัดสิทธิ์ผู้ใช้งานในการทำงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 8)

“มีอยู่แล้วข้อผิดพลาดจากเครื่องหรือข้อผิดพลาดจากงานมีอยู่แล้ว เพราะว่างานดังไม่ถูกตัว อาจจะดังมาแบบตัวที่มันกลุ่มตัวอย่างที่ดังมาอาจจะไม่ครอบคลุมประชากรทั้งหมดก็ได้ ดำเนินงานมาแล้วมันจะเกิดข้อผิดพลาด เพราะว่ามันอาจจะโปรแกรมค้าง (hang) มันคือความสมบูรณ์ของโปรแกรมด้วยนะ แต่เรื่องแฮกอันนี้เฉย ๆ นะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 9)

“ความเสี่ยงอยู่ที่บุคลากรในการส่งต่อข้อมูล ถ้าแบบไม่เป็นปัจจุบันหรือไม่ป้อนให้มันครบถ้วน ถูกต้อง... มันก็ได้แค่ตรงไปตรงมา มันไม่ได้คิดคดเคี้ยวไปมา (zigzag) ได้เหมือนคน ป้อนอะไรมันก็ออกอย่างนั้นได้แค่นั้น ถามว่าถ้าเกิดว่า เราดูแต่ปัญหาประดิษฐ์อย่างเดียว แค่ว่าป้อนข้อมูลมา เราดูแต่หน้าจอเห็นตัวเลขก็ได้หมด แต่เราไม่ไปดูเอกสารเค้า เราจะได้รู้ว่าเค้าคีย์มาจากอะไร... ต้องมีระบบในการจัดเก็บเอกสารด้วย มันเยอะเงะ มันต้องมีระบบตรวจสอบได้ง่าย จับชนกันได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“กำลังมองว่าตอนที่เราทำปัญหาประดิษฐ์ ข้อมูลป้อนเข้าในการเขียนระบบ 1.ข้อมูล 2. การเขียนโปรแกรมระบบของปัญหาประดิษฐ์ที่จะเอามาใช้ เพราะว่าความเข้าใจในการใช้งานของผู้ใช้งาน ความผิดพลาดของผู้ใช้งาน (user error) บางครั้งผู้ใช้หลายคนทำงานต่างกันคนละแบบกัน การกรอกข้อมูล การใช้ข้อมูล อาจจะไม่เข้าใจกัน เลยทำให้เกิดข้อมูลผิดพลาด เกิดข้อผิดพลาด (error) เกิดข้อเท็จจริง (fact) ในข้อมูล ทำให้ข้อมูล (information) ไม่สมบูรณ์ ข้อมูลผิดพลาด (data error) โปรแกรมผิดพลาด (program error) และความผิดพลาดของมนุษย์ (human error)” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“คิดไว้อยู่แล้วว่าน่าจะมีเกิด เพราะว่าข้อมูลอาจจะไม่ใช่ของเราโดยตรง พอเวลาประมวลผลมาอาจจะผิดเพี้ยนไปได้ แล้วก็เรื่องของเพิ่มเวลา เรื่องของเวลา ช่วงแรกอาจจะเสียเวลามากในการนำปัญหาประดิษฐ์มาใช้ เรื่องของความเสถียรก็น่าจะมีเรื่องเดียว ก็คือนำข้อมูลมาแล้วข้อมูลอาจจะไม่ตรงกับหน่วยงานของเรา ก็ต้องมีการตรวจสอบ มีการปรับ แต่ถ้าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการคำนวณ เป็นสูตรคำนวณอย่างนี้เชื่อมั่น แต่ถ้าเป็นเรื่องของกระบวนการความคิดมาประมวลผล เอากรณีกรอกเข้าไปแล้วประมวลผลออกมา ยังไม่ค่อยเชื่อมั่นเท่าไร น่าจะเกิดความเสถียรว่า มีการประมวลผลไม่ตรงกับข้อมูลของหน่วยงานของเรา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“มันก็เกิดความเสถียรนะ ถ้าเราเอาปัญหาประดิษฐ์มาใช้ แล้วเราใส่เงื่อนไขผิดพลาดเหมือนกับเรา ป้อนข้อมูลไปผิดพลาด มันก็ข้อมูลส่งออกมาก็ผิด ใส่เงื่อนไขไม่ครบถ้วน ผิดแน่นอน ก็มีความเสี่ยงเรื่องของการประเมินกิจกรรมก็จะผิดพลาดไปได้... เราไม่ได้มองถึงเครือข่าย (network) การเข้าถึงข้อมูลความหมายของมันน่าจะหมายถึงว่า มีข้อมูลที่ส่งมาจากภายนอกส่งเข้ามาภายใน ใน

ระหว่างนี้อาจจะถูกแฮ็กข้อมูลไปใช้งาน หรือเอาไปทำอะไรที่แบบไม่ดี สำหรับตรงนี้ไม่มีโอกาสนะ เพราะว่าเราทำภายใน เราดึงจากระบบงานที่อยู่ภายในเราไม่ได้ส่งออก แล้วที่สำคัญ คือ มีไอทีขององค์กรซึ่งเขาจะทำหน้าที่นี้อยู่... ตรงนี้ไม่ต้องห่วงเรื่องของแฮ็ก เว้นการรั่วไหลของข้อมูลอย่างเดียวคือการเอาธัมดไรฟ (thumb drive) จากเรานี้แหละ ส่วนตัวนี้แหละ แล้วเอาไปทำหล่นหรือไปที่ไหนอันนั้นแหละความเสี่ยงจากคน ไม่ใช่ความเสี่ยงจากปัญญาประดิษฐ์... ปัญญาประดิษฐ์มันก็เหมือนกับตัวช่วยตัวหนึ่ง ถ้าเราใส่อะไรเข้าไปที่ถูกต้อง มันก็ไม่น่ามีปัญหา มันก็ช่วย แต่ก่อนที่มันช่วยเราก็ต้องใส่ให้ถูก เงื่อนไขเราจะเอาอะไรคือตรงนั้นแหละ ก็จะต้องรู้ทั้งทางด้านไอทีด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

“เมื่อเราเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้แล้ว โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงเกี่ยวกับการเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ ด้วยความที่มันก็เป็นโปรแกรม อาจจะมีข้อจำกัดของการใช้บางอย่างที่มันอาจจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการประมวลผล และมันก็ต้องกลับไปทำการควบคุมปัญญาประดิษฐ์ว่า มันจะต้องมีการควบคุมภายในของตัวปัญญาประดิษฐ์ที่จะทำให้มันใจว่าโปรแกรมมันเชื่อถือได้ที่จะมาใช้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

“ความเสี่ยงก็จากเราใส่ข้อมูลเข้าไปที่ตัวปัญญาประดิษฐ์ไม่ครบ ใส่เงื่อนไขเข้าไปไม่ครบ หรือว่าข้อมูลที่เรารับเข้ามาเข้าไปให้เค้าช่วยประมวลไม่ถูกต้องตั้งแต่แรก คือ ไม่มีการตรวจสอบ (verify) ข้อมูลกัน อาจจะโครงสร้างหลุดหายไปที่เขตข้อมูลหรือจำนวนอะไรที่ขาดไป เพราะฉะนั้นข้อมูลนำเข้าเป็นส่วนที่สำคัญ ความเสี่ยงตรงข้อมูลนำเข้าเข้าไป ถ้ามันผิดพลาดก็อาจจะผิดพลาด หรือว่าคนที่เอามาใช้ไม่เข้าใจในส่วนที่ตรวจสอบใส่เงื่อนไขอะไรไม่ถูก มันก็จะทำให้เครื่องมืออันนั้นเอาไปใช้ไม่ได้ และตอนทดสอบระบบ ถ้าไม่มีการทดสอบ ตัวอย่างทดสอบไม่ครอบคลุม มันก็ทำให้พอเอาไปใช้งานแล้วมันก็จะเกิดปัญหา ควรจะมีการทดสอบระบบก่อนที่จะนำไปดำเนินการ (implement) ใช้จริง ต้องทิ้งช่วง หรือต้องดำเนินงานคู่ขนานกันไป ไม่งั้นจะมีปัญหาเป็นอย่างนี้ตลอด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน มีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในเรื่องของการแฮ็กข้อมูล ถูกไวรัส (virus) ถูกเวิร์ม (worm) โจมตี แต่ไม่มีโอกาสที่จะความเสี่ยงที่ระบบปัญญาประดิษฐ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ความเสี่ยงของตัวปัญญาประดิษฐ์เองมันก็ยังไม่ได้มีความเสี่ยง... ความเสี่ยงอีกอย่างหนึ่งของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ก็คือ พวกข้อมูลนี้แหละ พวกไวรัส ถ้าสมมติว่าเราเอาข้อมูลทั้งหมดไปฝากไว้ที่ปัญญาประดิษฐ์ทั้งหมด ถ้าเจออะไรขึ้นมามันก็หายไปทีเดียวเลย... เรื่องของการแฮ็กข้อมูลด้วย ไวรัสด้วยอะไรทั้งหมด... มีความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาดของระบบมันก็อยู่ที่ประสิทธิภาพของปัญญาประดิษฐ์” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“การที่เราใช้ระบบเทคโนโลยีมาก ๆ แยกเกอร์ก็มีความเสี่ยงนะ ถ้าระบบถูกแฮกขึ้นมา ระบบล่มหรือการที่คนเราพึ่งเทคโนโลยีมากเกินไป วันหนึ่งถ้าระบบล่มนาน ๆ แล้วก็ไม่มาอาจทำให้ระบบงานเกิดเป็นอัมพาต... ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความปลอดภัยต่าง ๆ ว่าเราวางมาตรการดีแค่ไหน ยังไงจะต้องให้ปัญญาประดิษฐ์ดีแค่ไหนก็ยังคงต้องมีคนคอยคุม คอยมอนิเตอร์ ความเสี่ยงจากคนก็มีความเป็นไปได้สูงเหมือนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“มันอาจจะเป็นเรื่องของการแฮก โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์อาจจะถูกแฮก ถูกไวรัส ถูกเวอร์มโจมตีทำให้ที่พัฒนามาเยอะแยะแต่สุดท้ายใช้ได้แป๊บเดียว ถูกไวรัสกินอะไรประมาณนั้น ก็อาจจะมียังยัยเหล่านี้... ก็คือมาจากการควบคุมที่ไม่เพียงพอที่มันอาจจะทำให้เกิดความเสี่ยง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

แต่มีผู้ตรวจสอบภายในมีบางท่านความเห็นว่ ไม่ควรมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน แต่จะมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงเกิดขึ้นจากการที่บุคลากรป้อนข้อมูลผิดพลาด การประมวลผลผิดพลาดและความผิดพลาดของระบบที่ไม่รองรับเทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัย รวมทั้งการแฮก (hack) ข้อมูล ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ไม่ควร เพราะมันต้องทำได้ดีกว่ามนุษย์ มนุษย์บางทีก็มีข้อผิดพลาดจำไม่ได้ บอกผิดอย่างนี้ แต่นี่เป็นเครื่องมือช่วยเราทำงาน มันต้องแม่นยำกว่า... ถ้ามันเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ไม่รู้ว่เกี่ยวกับ 4G 5G หรือระบบไร้สาย (wireless) ด้วยหรือเปล่า ที่สั่งให้เครื่องทำงานได้หรือว่ามันใช้กับระบบถ้ามันไปเชื่อมโยง (link) กับอื่น ๆ หรือคนป้อนข้อมูลผิดพลาด (input error) หรือคนตั้งเงื่อนไขที่ว่ให้มันประมวลผลไม่รัดกุมพอหรือตั้งผิดโจทย์... เกิดจากความผิดพลาดของมนุษย์ (human error) หรือเรื่องระบบ... หรือถูกแฮก หรือว่ว่ามันไม่รองรับกับอันใหม่ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง (high technology) เทคโนโลยีมาแต่ตัวปัญญาประดิษฐ์นี้มันโบราณไป... ความเสี่ยงของเรื่องเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัยต่อการวัดผลจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการทำงานให้มีข้อมูลที่เชื่อถือได้ ทำให้ได้ข้อสรุป” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“ข้อมูลที่มันรวดเร็ว ข้อมูลที่มันถูกเจาะมาจากคนภายนอก และมันสามารถเอาข้อมูลของเราไปใช้ประโยชน์ ปัญญาประดิษฐ์ก็คือซอฟต์แวร์ตัวนี้ ถ้าระบบความปลอดภัยมันไม่ดีพอ คือถ้าปัญญาประดิษฐ์ที่ดีจริงมันจะมีความลับขององค์กร มันอาจจะถูกคนอื่นที่ไม่หวังดีเอาไปใช้ประโยชน์ได้... ปัญญาประดิษฐ์ต้องรักษาความลับของเราพอสมควร... มันต้องไม่ผิดพลาด ไม่เกิดความเสี่ยง มันต้องเป็นปัญญาประดิษฐ์ที่เก่ง ถ้าตัวซอฟต์แวร์มันมีความเสี่ยงเรื่องการประมวลผลผิดพลาด เราคงไม่เอามาใช้ เราต้องไม่เอามันมาใช้ เราต้องแน่ใจว่มันจะต้องเก่ง มันต้องไม่มีความเสี่ยงเรื่องวิเคราะห้ผิดพลาด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

ดังนั้นการบริหารความเสี่ยง ผู้ตรวจสอบภายในมีความเห็นที่แตกต่างกันหลายความเห็น บางท่านมีความเห็นว่าไม่มีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงาน ตรวจสอบภายใน แต่บางท่านมีความเห็นว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน มีความเสี่ยงในเรื่องที่บุคลากรเอาปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในทางที่ไม่ดี ผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน และความไม่พร้อมของบุคลากรในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ การป้อนข้อมูลผิดพลาด การป้อนข้อมูลไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้องทำให้ปัญญาประดิษฐ์ประมวลไม่ถูกต้อง ทำให้ยังต้องมีบุคลากรมาร่วมทำงานกับปัญญาประดิษฐ์ด้วย และความผิดพลาดของระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ผู้ใช้งานไม่เข้าใจระบบปัญญาประดิษฐ์ แต่ไม่มีปัญหาในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลหรือการสูญหายของข้อมูล เนื่องจากการทำงานภายในองค์กร แต่ผู้ตรวจสอบภายในบางท่านมีความคิดเห็นว่า ไม่ควรมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน แต่จะมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงเกิดขึ้นจากการที่บุคลากรป้อนข้อมูลผิดพลาด การประมวลผลผิดพลาดและความผิดพลาดของระบบที่ไม่รองรับเทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัย รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูล ถูกไวรัส ถูกเวอร์มโจมตี

4.11 การวัดผลการปฏิบัติงาน

ผลการตรวจสอบภายในจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน ทำให้มีผู้ตรวจสอบภายในมั่นใจมากขึ้นว่าข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้ ทำให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสีย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เร็ว แล้วก็ข้อมูลครบ น่าเชื่อถือ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 19)

“มีความน่าเชื่อถือมากกว่า ก็คือข้อตรวจพบนี้ มีนัยยะสำคัญต่อการให้ผู้บริหารตัดสินใจได้มากกว่า แล้วก็เรื่องช่วยลดเวลาการทำงาน เรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ตรวจพบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 20)

นอกจากนี้แล้ว ผลการตรวจสอบภายในจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน ที่ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้แล้ว ผู้ตรวจสอบภายในยังสามารถนำไปใช้ในการปฏิรูปงานตรวจสอบภายในได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สมมุติงาน ๆ หนึ่ง ถ้าไม่มีการเอาปัญญาประดิษฐ์มาใช้ อย่างผลสรุปของงาน ๆ หนึ่ง เราบอกว่ามันต้องทำโน่นทำนี่เพิ่มแล้วผู้บริหารรับไปทำ แล้วมันเกิดประโยชน์จริง นั่นคือ ข้อมูลส่งออกที่เราส่งมอบ หรืองานที่เราส่งมอบให้องค์กร นั่นคือเป็นความสำเร็จของเรา แต่ถ้ามีปัญญาประดิษฐ์มาช่วย เราคาดหวังว่ามันจะได้มากกว่านี้ มันทำให้องค์กรเรามีเรื่องนั้นเรื่องนี้ดีขึ้นจากไม่มีอะไรมาใช้... จริง ๆ มันต้องเริ่มมาจากคนนะ มันต้องปฏิรูป เลิกวิธีการตรวจสอบแบบเดิม ๆ เลิกการทำงาน

แบบเดิม ๆ คนก็มาใช้ไอที คนก็มีความรู้เรื่องไอทีมากยิ่งขึ้น คนต้องเห็นประโยชน์จากไอที มันต้องกลับมาเรื่องทักษะของคนมากกว่า ให้ไอทีให้ปัญญาประดิษฐ์ มันเก่งยังไง ถ้าทักษะของคนไม่เก่งหรือคนมองไม่เห็นประโยชน์ มันก็มาปฏิรูปงานตรวจสอบไม่ได้หรอก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านให้ความเห็นว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน ยังจะต้องมีบุคลากรมาช่วยควบคุมการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ และมาทำงานต่อจากปัญญาประดิษฐ์ ในส่วนของการวิเคราะห์ตัดสินใจหลังจากปัญญาประดิษฐ์ได้สรุปผลการตรวจสอบแล้ว เพื่อให้มีข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้ ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสีย ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราใช้ข้อมูลทางตัวเลขมาวิเคราะห์ข้อมูลช่วยในการยืนยันสิ่งที่เราประเมินได้จากข้อความ จากการสังเกตการณ์ จากการสัมภาษณ์สอบถาม เราเอาตัวเลขจากผลการดำเนินงานต่าง ๆ มายืนยันได้... ปัญญาประดิษฐ์ช่วยให้เรายืนยันความถูกต้องของรายการต่าง ๆ ให้ผู้รับตรวจได้แม่นยำขึ้น ทำให้เค้าเชื่อถือข้อสังเกตของเราได้มากขึ้น... ประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบภายในเรื่องของการวิเคราะห์ กระบวนการบริหารจัดการและการวัดผลประเมินผลจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่ถูกต้องตรงประเด็น และเป็นสาเหตุที่แท้จริงของความเสี่ยง หรือเป็นจุดอ่อนที่อยู่ในระบบงาน อยู่ในตัวบุคคล อยู่ในองค์กรต่าง ๆ เหล่านั้น ได้ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1)

“บางอย่างเขาวิเคราะห์ได้ลึกซึ้งกว่าคน สมมติว่าเขาอาจจะตั้งไว้ว่า ถ้าเกิดประเด็นนี้ ข้อเสนอแนะที่มันถูกต้อง มันมี 4-5 ทางเลือก ซึ่งคนอาจจะคิดไปไม่ไกลเท่า นั้น มองว่ามีประโยชน์ตรงนี้ ผลการตรวจสอบเราค่อนข้างจะแม่นยำขึ้น มีประโยชน์มากขึ้น อันนี้เห็นชัดโดยผลแน่นอน เพราะว่าปัญญาประดิษฐ์มันคิดได้มากกว่ามนุษย์ แต่อย่างน้อยสุดท้ายแล้ว คนแหละต้องมาเลือกกว่าที่มันเสนอ สมมติมันเสนอไป 5 ทางเลือก แต่มาใช้จริงได้แค่ 3 ทางเลือก ที่มันเข้ากับองค์กรเรา ฉะนั้นเราเชื่อปัญญาประดิษฐ์ได้ไม่ทั้งหมด เพราะว่ามันไม่เข้ากันได้กับองค์กรเรา ต้องดูวัฒนธรรมองค์กรด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2)

“ก็เพียงพอนะ เราก็บอกว่าเราใช้ปัญญาประดิษฐ์ในขอบเขตไหน มันก็ดีกว่าใช้คนอื่น เพราะปัญญาประดิษฐ์ มันก็ต้องแม่นยำกว่า เราก็เขียนขอบเขตไปว่า เราดำเนินงานโปรแกรม ตั้งแต่ช่วงนี้ถึงช่วงนี้ ก็เสนอผู้บริหาร คือมันช่วยได้เรื่องประสิทธิภาพ แล้วความถูกต้อง มันถูกต้องมากกว่าคน บางทีคนมันก็มีอคติ อาจจะหลุดไม่ได้ดูตรงโน้นตรงนี้... ที่มีปัญหาและที่ปัญญาประดิษฐ์ทำไม่ได้ คือ ปัญญาประดิษฐ์มันทำได้แค่งานที่เป็นปริมาณ ถ้าภาพรวมก็สนับสนุนปัญญาประดิษฐ์ แต่ว่าปัญญาประดิษฐ์ก็ยังใช้ในการตัดสินใจหรือว่าเรื่องตรวจเชิงคุณภาพไม่ได้อยู่ดี เพราะถ้าให้ปัญญาประดิษฐ์ตัดสินใจหมด ถ้ามันเกิดพลาด มันสามารถจะตรวจสอบตามพวกข้อกฎหมายระเบียบทั้งหมด อย่างนี้ไม่ตายหรอก คนก็ทำผิดระเบียบกันหมดเลย คือ ปัญญาประดิษฐ์มันเป็นศาสตร์ มันไม่

มีคิลป์ อย่างเราตรวจ บางทีเราต้องใช้ศิลปะในการเจรจา ต้องใช้วาทศิลป์ในเรื่องการสื่อสาร ต้องพูดกับเค้าดี ๆ มันต้องใช้หลายอย่าง ต้องเข้าใจปัจจัย เข้าใจคนรับตรวจด้วย คือ ถ้าให้ใช้งาน ได้ แต่ถ้าให้พิจารณาเลย ยังเห็นว่าไม่ได้ รวมทั้งตรวจสอบเรื่องเชิงคุณภาพก็ไม่ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3)

“ช่วยในงานตรวจได้เลย แต่เรื่องการพิจารณาเรื่องสภาพแวดล้อม เรื่องการควบคุมอะไรพวกนี้ก็ยังคงใช้คนอยู่ ปัญหาประติษฐ์นี้ถ้ามองเรื่องโคโซ (COSO) 5 ด้าน ก็จะมองว่าปัญหาประติษฐ์ยังช่วยในงานด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมยังการควบคุมไม่ได้ ถ้าเรื่องวิเคราะห์ความเสี่ยง การเข้าไปดูระบบการควบคุม เพราะว่าเราประเมินผลข้อมูล การรายงาน ได้ แต่ก็ยังต้องใช้คนอยู่ดี ถ้าหลัก ๆ ก็คือ งานด้าน 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านที่ 3 กิจกรรมการควบคุม และ ด้านที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและการประเมินผล ปัญหาประติษฐ์อาจจะยังมาช่วยได้ไม่เต็มร้อย ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4)

“เมื่อก่อนเราตรวจงาน สมมติเราเจอกรณี (case) ผิดกรณีหนึ่ง เค้าถามจะว่ามันเยอะไหม คือ บางทีเราสุ่มตรวจสอบ 100 เจอ 5 แต่จากรายการสุ่มอาจจะมี 10,000 อย่างนี้ เราก็เจอ 5 จาก 100 ก็ไม่เยอะเท่าไร แต่พอมาใช้ปัญหาประติษฐ์ตรวจ มันตรวจทั้ง 10,000 เลย มันก็จะเห็นจริง ๆ แล้ว มันผิดเยอะไหม ขอบเขตความมั่นใจของเราก็มากขึ้น... มันช่วยให้เราเพิ่มมั่นใจว่า การควบคุมมันดี มันประสิทธิภาพ (effective) มากกว่า... สมมติว่ามีข้อมูล 1,000 คนตรวจเต็มที่ได้ 20 เราก็เพิ่มความเชื่อมั่นที่ 20 แต่นี่เราบอก 1,000 จาก 1,000 ความเชื่อมั่นของผู้บริหารก็จะมากขึ้น... ปัญหาประติษฐ์ประมวลผลด้วยตัวเลข เพราะมันเป็นตรรกะเอามาเปรียบเทียบได้ ถ้าเราใส่ตรรกะที่ดีแล้ว มันตัดสินใจได้ คือ มันบอกได้เลยว่าถูกหรือผิด แต่ตรรกะนี้ต้องบอกว่าถูกคืออะไร ผิดคืออะไร อย่างนี้มันทำแทนได้... การวิเคราะห์ออกมาเสนอผู้บริหารมันเป็นที่เรา คนมันทำได้หมด แต่คอมพิวเตอร์ ข้อมูลมาเท่าไรก็เท่านั้น เราต้องมาใช้ข้อมูล มาถึงนี้แล้วห้ามคุณแก้ไข แก้ไขไม่ได้ ผลออกมาคือมันต้องอย่างนั้น มันขึ้นอยู่กับทางตัวข้อมูล ถ้าจะเอาข้อมูลมาใช้ต้องบอกให้ได้ว่า ข้อมูลมันน่าเชื่อถือหรือไม่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6)

“สมมติว่าวันหนึ่งมีสัก 1,000 รายการ ถ้าเราตรวจเองก็ได้แค่ 20 รายการ แต่ว่าปัญหาประติษฐ์ทำให้เรามั่นใจได้ทั้ง 100 เปอร์เซนต์ของข้อมูล มันผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดมากแค่ไหน เพราะฉะนั้นตัวน้ำหนักที่จะเสนอแนะก็จะเพิ่มขึ้น ที่เราต้องไปเสนอแนะต่อ... ตรรกะของปัญหาประติษฐ์มันจะตรงตรงที่ว่า ไม่เอาตัวคนหรือความคิดมาช่วยในเรื่องของการให้น้ำหนักเรื่องพวกนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7)

“ก็ได้นะ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ข้อเสนอแนะ ผลสรุปความเสี่ยงในข้อนั้น ๆ ยิ่งตัวที่ออกวัดผลหรือรายงานผลยังสำคัญ ต้องใช้คนในการวิเคราะห์ เพื่อจะดูว่าสาเหตุจากอะไร จะแก้อย่างไร เสนอแนะผู้บริหารต้องมีทางเลือกใหม่ ให้ท่านสั่งการ ให้ท่านพิจารณา... ขนาดความรุนแรงต่างกัน ภาษาไทยระดับมันมีของมันด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 10)

“ในมุมมองของฮาร์ดคอร์โวลได้ แต่ในส่วนซอฟต์แวร์คอร์โวลก็ยังไม่ได้ แต่ถ้าเอามา 2 ส่วนมารวมกัน มันก็ได้ข้อมูลที่ดีมีคุณภาพ เพราะว่าอย่างที่บอกคนมันมีข้อผิดพลาด บางทีมันใช้ดุลพินิจในการตรวจ แบบคล้าย ๆ คนมันเข้าข้างตัวเอง ตรงนี้มันก็มีส่วนใช้ดุลพินิจ บางทีมันก็ไม่ได้เป๊ะเหมือนปัญญาประดิษฐ์ ข้อมูลมันเป๊ะ กฎระเบียบข้อนี้มันอ่านเป๊ะ แต่คนมันบางทีมันลืม มันก็มีหลุด” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 11)

“ถ้าปัญญาประดิษฐ์สามารถนำผลการตรวจสอบ แล้วนำมาประมวลผลข้อตรวจพบ พอได้ข้อตรวจพบสาเหตุว่าที่เกิดข้อผิดพลาดเพราะอะไร สาเหตุนี้นำไปสู่การข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง... คือก็น่าจะทำได้ ถ้าจะทำเป็นทางเลือก ถ้าเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ สาเหตุอย่างนี้ต้องเสนอแนะ 1 2 3 แล้วเราก็มานั่งดูว่าจะเอาแบบไหน เสนอแนะผู้บริหาร... ถ้าข้อไหนที่มันดูแล้วดูดีที่สุดพิจารณาออกมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 12)

“เรามองว่าปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือหนึ่งในการให้ได้ข้อมูลมา ทีนี้ในการให้ได้ข้อมูลมา มันไม่ใช่จะใช้เครื่องมือเดียวแล้วจบ มันจะต้องมีสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ ดูการใช้ระบบด้วย และแบบสอบถามก็แล้วแต่กรณี ๆ ไป แต่ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลมาที่จะสรุปเสนอต่อผู้บริหารได้ ถ้ามองว่าเที่ยงตรงไหม ก็ต้องดูแต่ละกรณีแต่ละงานไป ถ้าเป็นตัวเลขเราก็มั่นใจ แต่ถ้าเป็นเรื่องของข้อมูลที่จะต้องประกอบพิจารณา ก็คงต้องมาดูก่อนครบถ้วนไหม อยู่ที่ว่าเรากำหนดแผนการปฏิบัติงาน แล้วก็ลงไปปฏิบัติจริงแล้วเราได้ข้อมูลครบถ้วนไหม แต่ยังคงมองว่าปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือหนึ่งแค่นั้นเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 14)

“ปัญญาประดิษฐ์มันก็ช่วยได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ มันก็ช่วยได้ถึงนำเสนอ เร็วขึ้นด้วย แล้วเพียงพอหรือเปล่า ถ้ามันใส่ถูกต้องก็เพียงพอ มันก็โอเค คือ อยู่ที่เรา เราก็ต้องนิยามสถานการณ์หลาย ๆ แบบ ให้มันเรียนรู้ไป คือ ปัญญาประดิษฐ์มันต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ ปัญญาประดิษฐ์มันดี แต่มันจะต้องใช้เวลา มันต้องค่อย ๆ พัฒนา มันยังแทนสมองคนไม่ได้ตอนนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 16)

“ถ้าผลออกมาเป็นสิ่งที่เราวางไว้ เป็นข้อมูลส่งออกที่เราต้องการ มันก็ช่วยวิเคราะห์ได้ แต่จะบอกว่า ถ้าทุกตัวมีความง่ายหมดทุกตัวก็คงเป็นไปได้ มันก็แล้วแต่ข้อมูล เพราะว่าบางอย่างมันอาจจะสรุปได้ง่าย... แต่ถ้าในบางเคส มันมีข้อขัดแย้งกันขึ้นมา มันก็เกิดความลำบากในการสรุปยอดสรุปผล เพราะว่าตรวจสอบที่ดี มันไม่ได้เป็นเพียงแค่อ่านตัวเลข เพราะปัญญาประดิษฐ์เค้าน่าจะสรุปมาในลักษณะตัวเลข เป็นกราฟ วิเคราะห์อาจจะเป็นจุด ๆ แต่ถ้าเป็นตัวหนังสือ การวิเคราะห์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น มันจะต้องใช้คน ถ้าเกิดข้อมูลอะไรที่มันขัดแย้งกัน มันอาจจะสรุปได้ยากนิดนึง แต่ไม่ได้บอกว่ามันไม่ได้ช่วย มันช่วยได้ดีเลย แต่ว่ามันไม่ได้สรุปได้โดยง่ายทุกอัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 17)

“มันก็น่าจะช่วยได้ ถ้าเรากำหนดเหมือนกับเราทำปัญญาประดิษฐ์ขึ้นมาให้มันตอบวัตถุประสงค์ในมิติต่าง ๆ ได้ แต่ว่ามันก็อาจจะไม่ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ อาจจะมีบางส่วนที่อาจจะต้องใช้

แนวคิด ความคิดของบุคลากรด้านตรวจสอบภายในเสริมเข้าไป ซึ่งผลที่ได้จากปัญญาประดิษฐ์เรา เทียบเคียงกับเหมือนเราใช้ซอฟต์แวร์ช่วยตรวจและผลที่ได้จากซอฟต์แวร์ช่วยตรวจ มันก็บอกนะว่า อะไรถูกอะไรผิด แต่คนที่จะมาประมวลผล คนที่จะอ่านค่า คนที่จะบอกว่าต้องปรับปรุงอะไร มันน่าจะ ต้องเป็นคน ถ้าเมื่อไหร่ที่ตัวปัญญาประดิษฐ์นี้มันทำได้ขนาดให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย คนก็อาจจะ เพียงแค่ตรวจสอบความครบถ้วนหรือว่าความเพียงพอของข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ อาจจะจาก ประสบการณ์ที่ตัวเองมีอยู่ใส่เข้าไปเพิ่ม จากที่สภาพแวดล้อมของหน่วยงานแบบนี้ จากการตรวจสอบ ที่เรามีวิธีการตรวจอย่างนี้ แล้วผลที่ได้มันเป็นอย่างนี้นั้นสมเหตุผลหรือไม่ หรือว่ามันจะมีอะไร เพิ่มเติมอีกไหม อันนี้ก็จะอาจจะเป็นส่วนของคนที่เข้าไปเติมให้มันสมบูรณ์มากขึ้นได้... แต่ก็ยังมองว่า ปัญญาประดิษฐ์มันก็ไม่ได้ให้แค่ตัวเลขนะ คือ ในมิติหนึ่งมันอาจจะให้ตัวเลข แต่ว่าในอีกมิติยังมองว่า มันให้ตัวที่เป็นข้อความได้ด้วย เราตั้งค่าไว้ให้เป็นมาตรฐานไว้แล้วมันก็อ่านค่า แปลค่าตามนั้นแทนที่ จะออกมาแค่ตัวเลข มันก็อาจจะแบบถึงขนาดเป็นข้อความ เพราะว่ามันเลียนแบบคนได้ มันก็ต้องได้ ในระดับนั้นแล้ว แต่อย่างที่ยก คือ คนก็ต้องไปดูว่า มันสมเหตุผลเหมาะสมไหม สิ่งที่เป็นปัจจัยที่ เกี่ยวข้อง สิ่งที่ย้อนเข้ากระบวนการที่ทำให้จนถึงข้อมูลที่สูงออก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 18)

และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านให้ความเห็นว่า ผลการตรวจสอบภายในจากการนำ ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการทำงานทำให้มีข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้ ทำให้ได้ข้อสรุปและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้ มีส่วนได้เสีย แต่ผู้บริหารไม่ได้สนใจว่า ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการทำงาน ตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือหรือไม่ เนื่องจากผู้บริหารมองที่ความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายที่เสียไปถ้า นำ ปัญญาประดิษฐ์มาใช้งาน และผู้บริหารก็เชื่อถือในการปฏิบัติงานตรวจสอบของบุคลากรมากกว่า

“ผู้บริหารเขาก็ไม่สนใจวิธีการที่คุณทำ ส่วนมากเขาสนใจเรื่องผลลัพธ์คุณทำแล้วคุณได้ อะไร คุณตรวจแล้วคุณได้อะไรขึ้นมา อย่างปัญญาประดิษฐ์ถ้าจะใช้จริงก็ต้องมีค่าใช้จ่าย แล้วต้องไป ขออนุมัติเขาก่อนนะ แล้วคุณก็ต้องไปแก้ต่าง (defend) ว่ามันได้อะไรหรือไม่ได้อะไร จ่ายเงินไปคุ้มไม่ คุ้มด้วย แล้วก็มองผลลัพธ์ที่คุณไปรายงานเขา เขาไม่ได้ดูที่ปัญญาประดิษฐ์ เขาดูที่เราไปพูดกับเขาแล้ว มันเท็จจริงแค่ไหน เขาเรียกคนที่เราตรวจมาแย้งได้หรือเปล่า มีกระทบต่อกับบริษัทเขาแค่ไหน เขา ไม่ได้เน้นไปที่ปัญญาประดิษฐ์นะ... ถ้ามีปัญญาประดิษฐ์มันมีฐานข้อมูลซึ่งเป็นประวัติของเรา เวลาเรา เอาอะไรไปรายงานมันก็มีหลักฐานมากขึ้น... ถ้ามองในภาพรวมก็มองว่ามันเป็นประโยชน์ในการ ช่วยงาน แต่พอดีที่ว่าของเรารายการมันไม่เยอะ ก็เลยมองว่าใช้ก็ได้หรือไม่ใช้ก็ได้ แล้วผู้บริหารก็มองว่า มันจะคุ้มไหมถ้าเข้ามาใช้ ถ้ามันคุ้มก็นำเข้ามาใช้ แต่ถ้าไม่คุ้มก็ไม่ได้สนใจ เพราะว่าผู้บริหารเชื่อที่ คนในการปฏิบัติมากกว่า เนื่องจากว่าข้อมูลเราไม่ได้เยอะมาก แล้วก็เราก็ไม่ได้มีความเสี่ยง เราก็แค่ ต้องการความผิดพลาดของข้อมูล” (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 21)

ดังนั้นการวัดผลการปฏิบัติงาน ผลการตรวจสอบภายในจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน ทำให้มีผู้ตรวจสอบภายในมั่นใจมากขึ้นว่าข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้ ทำให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในยังสามารถนำไปใช้ในการปฏิรูปงานตรวจสอบภายในได้ แต่มีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านให้ความเห็นว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน ยังจะต้องมีบุคลากรมาช่วยควบคุมการทำงานของปัญญาประดิษฐ์และมาทำงานต่อจากปัญญาประดิษฐ์ ในส่วนของการวิเคราะห์ตัดสินใจหลังจากปัญญาประดิษฐ์ได้สรุปผลการตรวจสอบแล้ว เพื่อให้มีข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้ ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสีย และมีผู้ตรวจสอบภายในบางท่านให้ความเห็นว่า ผู้บริหารไม่ได้สนใจว่า ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการทำงานตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือหรือไม่ เนื่องผู้บริหารมองที่ความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายที่เสียไปถ้านำปัญญาประดิษฐ์มาใช้งาน และผู้บริหารก็เชื่อถือในการปฏิบัติงานตรวจสอบของบุคลากรมากกว่า

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สำหรับบทนี้จะนำเสนอสรุปผลการวิจัย เรื่อง “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” ที่ได้จากการวิจัย รวมถึงข้อจำกัดงานวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน และเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในได้อย่างเหมาะสม และทราบถึงประโยชน์ของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายใน งานวิจัยนี้ได้ทำการรวบรวมความรู้จากบทความเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและการเข้าสัมภาษณ์ผู้ที่ทำงานตรวจสอบภายในอิสระ บริษัทตรวจสอบภายใน บริษัทเอกชน กระทรวง รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์การมหาชนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ จำนวน 21 คน จาก 15 หน่วยงาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความรู้เกี่ยวกับงานตรวจสอบภายใน มีประสบการณ์ในการตรวจสอบ มีความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เข้าไปตรวจสอบ ทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เข้าไปตรวจสอบ มีความรู้ด้านบัญชี ด้านกฎหมาย ด้านบริหารจัดการ ด้านภาษา และทักษะการประสานงานที่ดี ในการตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในจะนำผลการตรวจสอบปีที่ผ่านมา ประเด็นที่ตรวจพบข้อผิดพลาด และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร มาวางแผนการตรวจสอบประจำปี โดยจะป้อนข้อมูลเข้าไปให้ปัญญาประดิษฐ์ประมวล เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร เมื่อผู้ตรวจสอบภายในได้รายงานการจัดลำดับความเสี่ยงจากปัญญาประดิษฐ์แล้ว ผู้ตรวจสอบภายในจะเลือกเรื่องที่มีความสำคัญที่มีความเสี่ยงสูง ๆ มาตรวจสอบ เมื่อผู้ตรวจสอบภายในได้เรื่องที่จะตรวจสอบแล้ว หลังจากนั้นผู้ตรวจสอบภายในจะมาคำนวณหาจำนวนวันทำงานต่อคน โดยจะป้อนข้อมูลเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงที่ได้เลือกตรวจสอบ เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ และจำนวนบุคลากร เข้าไปให้

ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผล เพื่อ จำนวนวันทำงานต่อคน เพื่อนำมาวางแผนการตรวจสอบงานสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย

ในขั้นตอนของการวางแผนตรวจสอบงานสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในจะนำข้อมูลที่จะตรวจสอบ กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ วัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบ แนวการปฏิบัติงานตรวจสอบ และจำนวนวันทำงานต่อคน ป้อนเข้าไปในปัญญาประดิษฐ์ โดยกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ วัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบ แนวการปฏิบัติงานตรวจสอบ จำนวนวันทำงานต่อคน จะป้อนเป็นคำสั่งและเงื่อนไขให้เอไปปฏิบัติตาม ส่วนข้อมูลที่จะตรวจสอบจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรูปแบบที่ปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบ 3 รูปแบบ คือ ล่วง (ปัญญาประดิษฐ์ทำงานร่วมกับผู้ตรวจสอบภายใน) เลี่ยง (ไม่ต้องยุ่งกัน ปัญญาประดิษฐ์นัดจุดไหนก็ให้ปัญญาประดิษฐ์ทำไป ผู้ตรวจสอบภายในนัดจุดไหนก็ให้ผู้ตรวจสอบภายในทำไป) และรับ (ให้ปัญญาประดิษฐ์ทำทั้งหมด)

ด้านข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวเลข เมื่อผู้ตรวจสอบภายในป้อนข้อมูลเข้าไปให้ปัญญาประดิษฐ์ ปัญญาประดิษฐ์จะประมวลผลและออกเป็นรายงานผลการตรวจสอบของปัญญาประดิษฐ์ให้ผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อนำผลการตรวจสอบไปใช้วิเคราะห์และสรุปผลการตรวจสอบ

ส่วนด้านข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่เป็นข้อความ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การซักถามถึงความผิดปกติของข้อมูลซึ่งต้องใช้ดุลพินิจในการวิเคราะห์ของผู้ตรวจสอบภายใน จะมีวิธีการปฏิบัติอยู่ 2 วิธี คือ วิธีที่ 1. แปลงข้อมูลเชิงคุณภาพ ให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณก่อน แล้วป้อนข้อมูลเข้าไปให้ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผลและออกเป็นรายงานผลการตรวจสอบของปัญญาประดิษฐ์ และ วิธีที่ 2. ผู้ตรวจสอบภายในจะจัดทำกระดาษทำการ เพื่อบันทึกผลที่ได้จากการตรวจสอบ เป็นรายงานการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ผลและสรุปผลการตรวจสอบ

หลังจากนั้นผู้ตรวจสอบภายในจะนำเอารายงานทั้ง 2 ส่วน คือ รายงานผลการตรวจสอบของปัญญาประดิษฐ์ กับ รายงานผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน มาวิเคราะห์ผลการตรวจสอบภายใน แล้วทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบภายใน

ผลจากการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายใน ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถประเมินผลการตรวจสอบภายใน การประเมินความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำมาใช้ควบคุมการทำงานและปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลของหน่วยงานได้ ซึ่งการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบ ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ รวมถึงความเพียงพอของข้อมูลที่ป้อนเข้าไปให้ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผลเป็นสิ่งสำคัญ และต้องเป็นข้อมูลที่ปัญญาประดิษฐ์สามารถอ่านได้ ปัญญาประดิษฐ์ถึงจะสามารถประมวลผลการตรวจสอบให้ได้

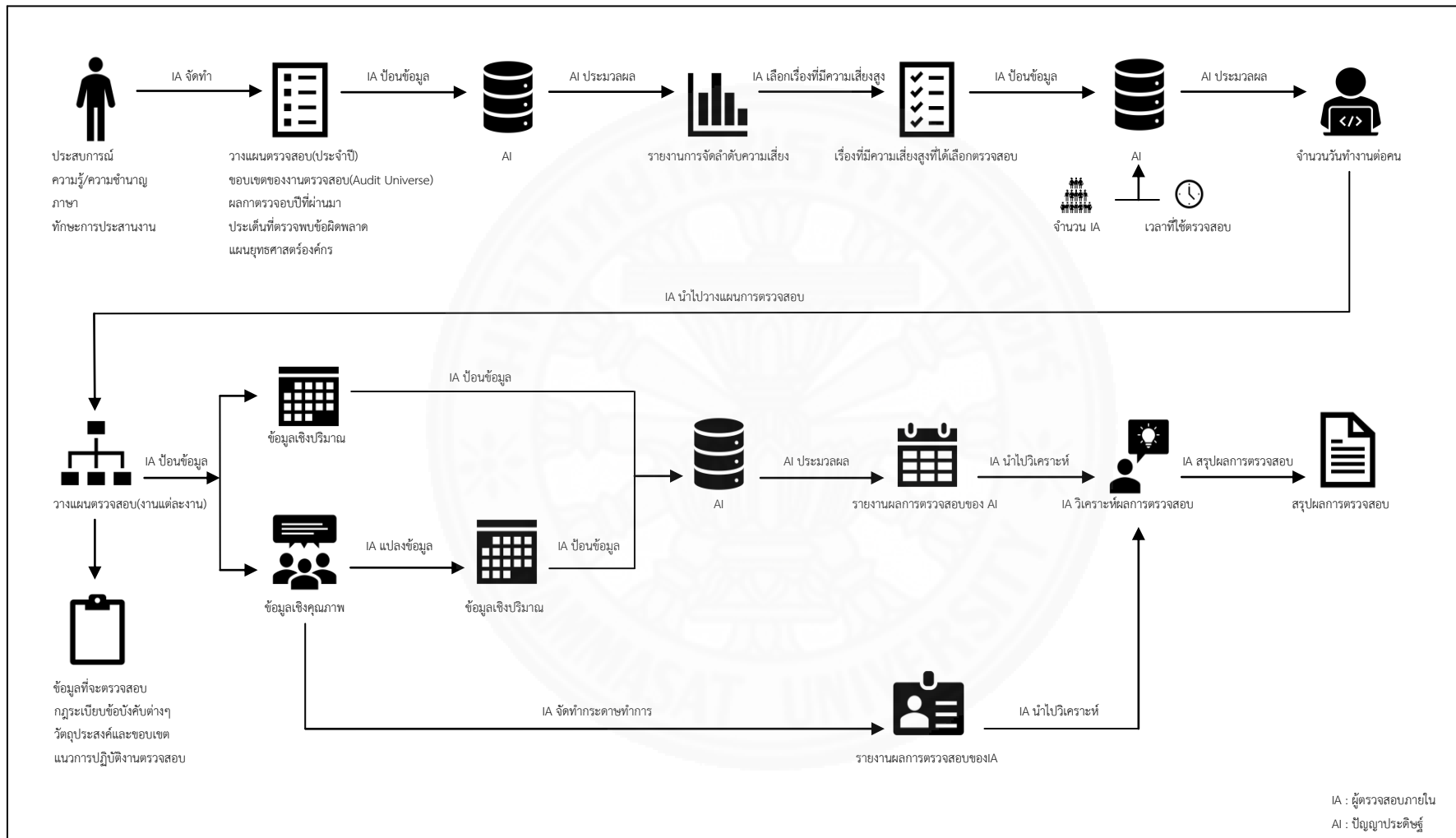
การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องพิจารณา และคำนึงถึงว่าจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงานตรวจสอบเรื่องอะไร แล้วเลือกใช้ปัญญาประดิษฐ์ตาม ลักษณะของกิจกรรมที่ตรวจสอบ และความถนัดของปัญญาประดิษฐ์

ผู้ตรวจสอบภายในจะการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของปัญญาประดิษฐ์ตาม ศักยภาพของปัญญาประดิษฐ์ และประมวลผลให้ครอบคลุมช่วงเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบสำหรับงาน แต่ละงานตามนโยบาย ความเสี่ยง ตามแผนตรวจสอบ และตามแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ตรวจสอบ

ในช่วงแรก การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผล ต้องมีบุคลากร ทำงานคู่ขนานกับปัญญาประดิษฐ์ เพื่อทดสอบระบบของปัญญาประดิษฐ์ก่อนนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ งาน

การนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายใน ช่วยลดเวลาในการทำงานผู้ตรวจ สอบภายใน ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในมีเวลาในตรวจสอบเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น โดยให้ปัญญาประดิษฐ์จะ ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเป็นตัวเลขไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายงาน ส่วนผู้ตรวจสอบภายในจะเป็นผู้วิเคราะห์รายงานผลการตรวจสอบที่ได้จากการประมวลผลของ ปัญญาประดิษฐ์ รวมทั้งซักถามข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานจากข้อผิดพลาดที่พบในรายงานผลการตรวจสอบ ของปัญญาประดิษฐ์

ไม่มีความเสี่ยงจากการปัญญาประดิษฐ์นำมาช่วยในงานตรวจสอบภายใน และการสูญ หายของข้อมูลเนื่องเป็นการทำงานภายในองค์กร แต่ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องของระบบที่ไม่ รองรับเทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัย การแฮ็กข้อมูลที่ส่งมาจากภายนอกเข้ามาในองค์กร การโดนไวรัส การถูกเวิร์ม รวมทั้งบุคลากรนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในทางที่ไม่ดี ผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน ความไม่ พร้อมของบุคลากรในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ การป้อนข้อมูลผิดพลาด ไม่ครบถ้วนถูกต้อง ทำให้ ปัญญาประดิษฐ์ประมวลผลผิดพลาด ผู้ตรวจสอบภายในได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผิด ซึ่งข้อมูลที่ได้ จากการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์จะมีความถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ป้อนเข้า ไปให้ปัญญาประดิษฐ์ ถ้าป้อนข้อมูลที่ผิดเข้าไป ผลการวิเคราะห์ก็จะผิด แต่ถ้าข้อมูลที่ป้อนเข้าไปให้ ปัญญาประดิษฐ์ถูกต้อง ผลการวิเคราะห์ของปัญญาประดิษฐ์ก็จะถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทำให้ได้ข้อสรุป และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากการตรวจสอบ ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหาร ระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสีย

ภาพที่ 5.1 แสดงการนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

5.2 ข้อจำกัดงานวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านงานตรวจสอบภายใน โดยผู้วิจัยเลือกหน่วยงานที่เข้าสัมภาษณ์ หลากหลายประเภทเพื่อให้ครอบคลุมหน่วยงานประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทยให้มากที่สุด ข้อจำกัดในการ สัมภาษณ์ คือ ผู้ให้สัมภาษณ์มีเวลาในการให้สัมภาษณ์อย่างจำกัด เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์มีภาระงาน ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติงานตามแผนงานตรวจสอบภายใน ดังนั้นจึงต้องมีการสัมภาษณ์โดยการ ใช้ โทรศัพท์ในบางครั้ง รวมทั้งบางหน่วยงานไม่สามารถหาเวลาให้เข้าสัมภาษณ์ได้ รวมข้อมูลบางอย่างไม่ อาจสามารถเผยแพร่ในงานวิจัยได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล ดังนั้นข้อมูลที่ปรากฏ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้มีการขออนุญาตและได้รับการอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

งานวิจัยนี้เป็นการสัมภาษณ์จากการตั้งสมมติฐานว่ามีการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการ งานตรวจสอบภายในแล้ว ซึ่งขณะที่ผู้วิจัยทำการวิจัยขอสัมภาษณ์ข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้ให้ สัมภาษณ์ ยังไม่มีหน่วยงานใดในประเทศไทยนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการทำงานตรวจสอบภายใน

ในภายหน้า ถ้ามีการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบภายในในประเทศไทย แล้ว ควรมีการวิจัยสอบถามถึงผลของการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้งานตรวจสอบว่า ปัญญาประดิษฐ์ สามารถนำมาช่วยงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในได้หรือไม่

รายการอ้างอิง

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กรมบัญชีกลาง. (2561). *มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ที่ กค 0409.2 / ว 123)*. สืบค้นจาก <https://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/สพต-ระเบียบ.html>
- กฤติยา รัตแพทย์. (11 กันยายน 2561). *AI: Artificial Intelligence หรือปัญญาประดิษฐ์* [กระดานสนทนา]. สืบค้นจาก <http://www.dstd.mi.th/board/index.php?topic=3400.0>
- ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (15 มิถุนายน 2561). *การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) และการนำ AI มาใช้ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา AI แห่งชาติ* [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <http://www.vijaichina.com/articles/1016>
- สุกัญญา สุริยะแก้ว. (13 กันยายน 2559). *เทคโนโลยีปัญญาในอนาคต บทที่ 12 ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ เอไอ (AI)* [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <http://jaksukanya.blogspot.com/2016/09/>
- สุกัชชา โพธิ์ศรี. (23 มิถุนายน 2555). *ระบบปัญญาประดิษฐ์* [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/358026>
- อภิชาติ หัตถนรินทร์. (12 มิถุนายน 2555). *ระบบปัญญาประดิษฐ์* [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/354245>
- The Institute of Internal Auditors. (2013). *International Standards for Professional Practice of Internal Auditing*. Retrieved from <https://global.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF%202013%20Thai.pdf>
- The Institute of Internal Auditors. (2017). *International Standards for Professional Practice of Internal Auditing (Standards)*. Retrieved from <https://global.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards-2017-Thai.pdf>
- The Institute of Internal Auditors. (2017). *Global Perspectives and Insights: Artificial Intelligence – Considerations for the Profession of Internal Auditing Special Edition*. Retrieved from <https://global.theiia.org/knowledge/Public%20Documents/GPI-Artificial-Intelligence.pdf>
- The Institute of Internal Auditors. (2017). *Global Perspectives and Insights: The IIA's Artificial Intelligence Auditing Framework Practical Applications, Part B Special Edition*. Retrieved from <https://global.theiia.org/knowledge/Public%20Documents/GPI-Artificial-Intelligence-Part-III.pdf>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
จดหมายรับรองจากมหาวิทยาลัย

MAP

MASTER OF ACCOUNTING PROGRAM

4 ธันวาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วยโครงการปริญญาโททางการบัญชี (MAP) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มอบหมายให้นักศึกษา คือ นางสาวสนทยา ทิมเรือง เลขทะเบียน 6002020359 ศึกษาค้นคว้าวิชาการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) ซึ่งนักศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง “การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน” และการศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร บัญชีมหาบัณฑิต

โครงการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีข้อมูลที่นักศึกษาสามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากท่านเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท และขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่ท่านสะดวก เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอความอนุเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาดา ตันติประภา)
ผู้อำนวยการโครงการปริญญาโททางการบัญชี

โครงการปริญญาโททางการบัญชี
โทร. 0-2613-2198 0-2226-4510
โทรสาร 0-2623-5696

Master of Accounting Program

Thammasat Business School
Thammasat University
2 Prachan Rd., Bangkok 10200, Thailand
Tel: +66 2 613 2198, +66 2 226 4510 Fax: +66 2 623 5696
www.map.tbs.tu.ac.th, E-mail: map@tbs.tu.ac.th

ภาคผนวก ข

สรุปโครงเรื่องงานวิจัยเพื่อส่งให้ผู้สัมภาษณ์อ่านก่อนให้สัมภาษณ์

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

ระบบปัญญาประดิษฐ์(Artificial Intelligence)(AI)

ปัญญาประดิษฐ์(Artificial Intelligence)(AI) หมายถึง อุปกรณ์ที่ต้องรับคำสั่งเพื่อสามารถทำงานให้ได้อย่างรวดเร็วภายใต้หน่วยความจำที่มีขนาดใหญ่ หรือ หมายถึง การทำให้คอมพิวเตอร์สามารถคิดหาเหตุผลได้ เรียนรู้ได้ ทำงานได้ เหมือนสมองมนุษย์ ซึ่งการทำงานมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการประมวลผลของสมองมนุษย์ ดังนั้นความสามารถของคอมพิวเตอร์ทางด้านสติปัญญาและด้านพฤติกรรมจึงมีลักษณะคล้ายกับมนุษย์

ปัญญาประดิษฐ์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งด้านวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการทำให้คอมพิวเตอร์มีความสามารถคล้ายมนุษย์หรือเลียนแบบพฤติกรรมมนุษย์ โดยเฉพาะความสามารถในการคิดเองได้หรือมีปัญญานั้นเอง ปัญญาที่มนุษย์สร้างให้คอมพิวเตอร์ จึงเรียกว่า “ปัญญาประดิษฐ์”

การตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน คือ กิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรม และเป็นอิสระเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแล อย่างเป็นระบบ และเป็นระเบียบ

การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ในการประเมินผลการดำเนินงาน และระบบการควบคุมภายในขององค์กร ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในสำเร็จ คือ ผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินของงานตรวจสอบภายใน ไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มและความสำเร็จแก่องค์กร

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในสากล(IIA) ได้กำหนดมาตรฐานสากลด้านวิชาชีพด้านการตรวจสอบภายใน(มาตรฐาน)ที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์(AI) ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ(Attribute Standards) ได้แก่

1210 ความเชี่ยวชาญ

ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หน่วยงานตรวจสอบภายในโดยรวม

แล้วต้องมีหรือได้รับ ความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องนำมาใช้การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหน่วยงานนั้น

1210.A1 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องขอคำแนะนำและความช่วยเหลือ หากผู้ตรวจสอบภายในขาดความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่นที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของงาน

1210.A2 ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้เพียงพอที่จะประเมินความเสี่ยงของการเกิดทุจริต และวิถีทางในการบริหารจัดการทุจริตขององค์กร แต่ไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญเทียบเท่ากับผู้มีหน้าที่โดยตรงในการตรวจจับการสอบสวนทุจริต

1210.A3 ผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับความเสี่ยงและการควบคุมหลักของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเทคนิคการตรวจสอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าผู้ตรวจสอบภายในทุกคนที่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญเทียบเท่ากับผู้ตรวจสอบภายในที่รับผิดชอบตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง

1210.C1 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องปฏิเสธงานการให้คำปรึกษา หรือแสวงหาคำแนะนำและความช่วยเหลือที่ตีพ้อ ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบภายในขาดความรู้ ทักษะ และความสามารถอื่นที่จำเป็นในการปฏิบัติงานงานนั้น ไม่ว่าเพียงบางส่วนหรือทั้งหมดของงาน

2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน(Performance Standards) ได้แก่

2010 การวางแผน

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนงานตรวจสอบโดยอาศัยความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญของงานต่าง ๆ ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน โดยต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

2010.A1 แผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประเมินความเสี่ยงที่จัดทำเป็นเอกสารโดยต้องจัดทำอย่างน้อยปีละครั้งและต้องนำข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการมาพิจารณาในกระบวนการทำแผนนี้ด้วย

2010.A2 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบต้องระบุ และคำนึงถึงความคาดหวังของผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มี

ต่อความเห็นของการตรวจสอบภายในและข้อสรุปอื่น ๆ

2010.C1 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในควรพิจารณารับงานให้คำปรึกษาที่เสนอมา โดยคำนึงถึงแนวโน้มที่งานนั้นจะสามารถทำให้เกิดการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง เพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร รวมทั้งต้องบรรจุกงานที่ได้ยอมรับมาแล้วไว้ในแผนด้วย

2030 การบริหารทรัพยากร

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องมั่นใจว่าทรัพยากรสำหรับงานตรวจสอบมีความเหมาะสมเพียงพอและถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามแผนงานที่ได้รับอนุมัติมาได้

2100 ลักษณะของงาน

หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินและมีส่วนในการปรับปรุงกระบวนการกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม ขององค์กร โดยใช้วิธีที่เป็นระบบมีระเบียบและอาศัยความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน ความน่าเชื่อถือรวมทั้งคุณค่าของงานตรวจสอบภายในจะดีขึ้นเมื่อผู้ตรวจสอบทำงานเชิงรุกและการประเมินของผู้ตรวจสอบได้ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งได้คำนึงถึงผลกระทบในอนาคตด้วย

2110 การกำกับดูแล

หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินและให้คำแนะนำที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลขององค์กร เพื่อ

- การตัดสินใจทางกลยุทธ์และการปฏิบัติงาน
- การกำกับดูแลกระบวนการบริหารความเสี่ยงและการควบคุม
- การเสริมสร้างความมีจริยธรรมและคุณค่าที่เหมาะสมภายในองค์กร
- การทำให้เชื่อมั่นได้ในเรื่องการบริหารผลการปฏิบัติงานขององค์กร และความรับผิดชอบในผลของงานที่มีประสิทธิภาพ
- การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงและการควบคุมไปยังส่วนงานต่าง ๆ ที่เหมาะสมภายในองค์กร
- การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงและการควบคุมไปยังส่วนต่าง ๆ ที่เหมาะสมภายในองค์กร

- การประสานกิจกรรมและสื่อสารข้อมูลระหว่างคณะกรรมการผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ให้ความเชื่อมั่นอื่น ๆ และผู้บริหารขององค์กร

2110.A1 หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินการออกแบบการนำไปปฏิบัติและควมมีประสิทธิภาพของกิจกรรม โครงการ และวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมขององค์กร

2110.A2 หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินว่าการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรสนับสนุนกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่

2130 การควบคุม

หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องช่วยให้องค์กรคงไว้ซึ่งวิธีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ โดยการประเมินผลและประสิทธิภาพของวิธีการควบคุมเหล่านั้น และโดยการส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2130.A1 หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องทำการประเมินความเสี่ยงพอและประสิทธิภาพของวิธีการควบคุม ในการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่มีอยู่ในการกำกับดูแล การปฏิบัติงาน และระบบสารสนเทศขององค์กร เกี่ยวกับ

- การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์กร
- ความเชื่อถือได้และความถูกต้อง ของสารสนเทศทางการเงินและการปฏิบัติงาน
- ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและโครงการต่าง ๆ (Programs)
- ความปลอดภัยของสินทรัพย์ และ
- การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบาย วิธีการปฏิบัติงาน (Procedures) และสัญญา

2130.C1 ผู้ตรวจสอบภายในต้องผนวกเอาความรู้ในเรื่องของการควบคุมที่ได้มาจากการให้บริการให้คำปรึกษาไปใช้ในการประเมินกระบวนการควบคุมขององค์กร

2200 การวางแผนสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำและจัดบันทึกแผนสำหรับแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ ของเขต ช่วงเวลาที่จะปฏิบัติงาน และการจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานนั้น ๆ แผนนี้จะต้องคำนึงถึง กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ ขององค์กร และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2201 ข้อพิจารณาในการวางแผน

ในการวางแผนสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในต้องคำนึงถึง :-

- กลยุทธ์และวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่กำลังจะสอบทานและวิธีการที่จะใช้ในการควบคุมผลการดำเนินงานของกิจการนั้น
- ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อ วัตถุประสงค์ ทรัพยากร และการดำเนินงานของกิจการนั้น ตลอดจนหนทางที่จะใช้ในการจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- ความเพียงพอและควมมีประสิทธิภาพของกระบวนการการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมของกิจการนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับกรอบ (Framework) หรือต้นแบบ (Mode) ที่เกี่ยวข้อง
- โอกาสที่จะปรับปรุงกระบวนการการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมสำหรับกิจการนั้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

2201.A1 ในการวางแผน การปฏิบัติงาน สำหรับ กลุ่มบุคคลภายนอกองค์กร ผู้ตรวจสอบภายในต้องทำความเข้าใจกับผู้รับบริการ เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต ภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และความคาดหวังอื่น ๆ ของผู้รับบริการ รวมทั้งข้อจำกัดในการเผยแพร่ผลงานและการเข้าถึงเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2201.C1 ในงานให้คำปรึกษา ผู้ตรวจสอบภายในต้องทำความเข้าใจกับผู้รับบริการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย และความคาดหวังอื่น ๆ ของผู้รับบริการ ในกรณีที่เป็นงานที่สำคัญ ต้องบันทึกความเข้าใจนี้เป็นลายลักษณ์อักษร

2210 วัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย

ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย

2210.A1 ผู้ตรวจสอบภายในต้องทำการประเมินเบื้องต้นถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ตรวจสอบวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายต้องสะท้อนให้เห็นผลจากการประเมินนี้

2210.A2 ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตรวจสอบภายในต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดข้อผิดพลาด การทุจริต การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และความเสี่ยงอื่น ๆ ที่มีนัยสำคัญ

2210.A3 เกณฑ์ที่เพียงพอเป็นสิ่งจำเป็นต่อการประเมินการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม ผู้ตรวจสอบภายในต้องมั่นใจในขอบเขตที่ฝ่ายบริหารและ/หรือคณะกรรมการใช้ในการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อตัดสินใจว่ามีการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายแล้ว หากเหมาะสมแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในต้องใช้เกณฑ์นั้นในการประเมินผล หากยังไม่เหมาะสม ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมด้วยการหารือกับฝ่ายบริหารและ/หรือคณะกรรมการ

2210.C1 วัตถุประสงค์ของงานให้คำปรึกษาต้องระบุถึงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม โดยอยู่ในขอบเขตที่ได้ตกลงไว้กับผู้บริการ

2210.C2 วัตถุประสงค์ของงานให้คำปรึกษาต้องสอดคล้องกับคุณค่า กลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร

2220 ขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย

ขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายที่กำหนดขึ้นนั้น จะต้องเพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้

2220.A1 ขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายต้องรวมถึงการคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระบบงาน การบันทึกข้อมูล บุคลากร และทรัพย์สินที่จับต้องได้รวมทั้งทรัพย์สินที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกลุ่มบุคคลที่สาม

2220.A2 หากมีโอกาสในการให้บริการให้คำปรึกษาที่มีนัยสำคัญเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงานให้ความเชื่อมั่น ผู้ตรวจสอบภายในควรทำความเข้าใจกับผู้รับบริการเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขอบเขต ภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และความคาดหวังอื่น ๆ ของผู้รับบริการ รวมทั้งการสื่อสารผลของการปฏิบัติงานให้คำปรึกษาซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวกับงานการให้คำปรึกษา

2220.C1 ในการปฏิบัติงานให้คำปรึกษา ผู้ตรวจสอบภายในต้องมั่นใจว่าได้กำหนดขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมายไว้เพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตกลงไว้ หากผู้ตรวจสอบภายในได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับขอบเขตขึ้นมาในระหว่างการปฏิบัติงาน จะต้องมีการพูดคุยถึงเงื่อนไขเหล่านี้กับผู้รับบริการว่าจะยังคงต้องการให้ปฏิบัติงานต่อหรือไม่

2220.C2 ในระหว่างการปฏิบัติงานให้คำปรึกษา ผู้ตรวจสอบภายในต้องกล่าวถึงวิธีการควบคุมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายและต้องตื่นตัวต่อประเด็นการควบคุมที่มีนัยสำคัญ

2230 การจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ตรวจสอบภายในต้องกำหนดทรัพยากรให้เหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้โดยอาศัยการประเมินลักษณะและความซับซ้อนของงานที่ได้รับมอบหมายแต่ละงาน ข้อจำกัดในเรื่องเวลารวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่

2240 แนวการปฏิบัติงาน

ผู้ตรวจสอบภายในต้องสร้างและจัดทำเอกสารแนวทางการปฏิบัติงานที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้

2240.A1 แนวการปฏิบัติงานต้องรวมถึงวิธีการที่ใช้ในการระบุวิเคราะห์ ประเมิน และบันทึกข้อมูลในระหว่างการปฏิบัติงาน แนวการปฏิบัติงานต้องได้รับการอนุมัติก่อนนำไปใช้ปฏิบัติ และหากมีการเปลี่ยนแปลง ต้องได้รับการอนุมัติโดยทันที

2240.C1 แนวการปฏิบัติงานสำหรับงานการให้คำปรึกษาอาจมีรูปแบบและเนื้อที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะของการปฏิบัติงาน

2310 การระบุข้อมูล

ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุข้อมูลที่เพียงพอ น่าเชื่อถือ มีความเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้

มาตรฐานสากลด้านวิชาชีพด้านการตรวจสอบภายใน(มาตรฐาน)ที่เกี่ยวกับโอกาสและความเสี่ยงของการนำปัญญาประดิษฐ์(AI)มาใช้งาน

2120 การบริหารความเสี่ยง

หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินความมีประสิทธิภาพและมีส่วนช่วยในการปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยง

2120.A1 หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล การดำเนินงาน และระบบสารสนเทศขององค์กรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

- การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์กร
- ความเชื่อถือได้และความถูกต้อง ของสารสนเทศทางการเงินและการปฏิบัติงาน
- ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานและโครงการต่าง ๆ
- ความปลอดภัยของสินทรัพย์ และ
- การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบาย วิธีการปฏิบัติงาน และสัญญาต่าง ๆ

2120.A2 หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องประเมินความเป็นไปได้ของการเกิดทุจริต และองค์กรจัดการกับความเสี่ยงจากการทุจริตอย่างไร

2120.C1 ระหว่างปฏิบัติงานการให้คำปรึกษา ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุความเสี่ยงที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย และต้องตื่นตัวต่อการมีความเสี่ยงอื่น ๆ ที่มีนัยสำคัญ

2120.C2 ผู้ตรวจสอบภายใน ต้องผนวกเอาความรู้ในเรื่องของความเสี่ยงที่ได้มาจากการให้บริการให้คำปรึกษาไปใช้ในการประเมินกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

2120.C3 การให้ความช่วยเหลือฝ่ายบริหารในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยง ผู้ตรวจสอบภายในต้องละเว้นการที่จะเข้าไปรับหน้าที่ของทางฝ่ายบริหารโดยเข้าไปจัดการกับความเสี่ยงเสียเอง

มาตรฐานสากลด้านวิชาชีพด้านการตรวจสอบภายใน(มาตรฐาน)ที่เกี่ยวกับการวัดผล การปฏิบัติงานในการนำปัญญาประดิษฐ์(AI)มาใช้งาน

2400 การสื่อสารผลการปฏิบัติงาน

ผู้ตรวจสอบภายในต้องสื่อสารผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

2410 เกณฑ์สำหรับการสื่อสาร

การสื่อสารต้องรวมถึงวัตถุประสงค์ขอบเขตและผลของงานที่ได้รับมอบหมาย

2410.A1 ในการสื่อสารถึงผลการปฏิบัติงานชุดสุดท้าย จะต้องมีการสรุปและเสนอแนะที่ใช้การได้และ/หรือแผนดำเนินการแก้ไข ในบางกรณี ผู้ตรวจสอบภายในควรให้ความเห็นด้วยตามความเหมาะสมความเห็นของผู้ตรวจสอบภายในจะต้องคำนึงถึงความคาดหวังของผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นรวมทั้งต้องสนับสนุนด้วยข้อมูลที่เพียงพอ เชื่อถือได้ มีความเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์

2410.A2 ผู้ตรวจสอบภายในควรแสดงการยอมรับการปฏิบัติงานซึ่งเป็นที่น่าพอใจไว้ในการสื่อสารผลการปฏิบัติงานด้วย

2410.A3 ในการเผยแพร่ผลการตรวจสอบต่อบุคคลภายนอกองค์กร ต้องระบุข้อจำกัดในการเผยแพร่และการนำผลการตรวจสอบไปใช้ต่อไปด้วย

2410.C1 การสื่อสารถึงความคืบหน้าและผลของงานให้คำปรึกษาอาจมีรูปแบบและเนื้อหาแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะของงานแต่ละงานและความต้องการของผู้รับบริการ

2420 คุณภาพของการสื่อสาร

การสื่อสารผลการปฏิบัติงานต้องมีความถูกต้อง เที่ยงธรรม ชัดเจน กระชับ สร้างสรรค์ ครบถ้วน และในเวลาที่เหมาะสม

2421 ข้อผิดพลาดและสิ่งที่ถูกละเลย

กรณีที่มีการสื่อสารชุดสุดท้ายมีข้อผิดพลาดหรือมีการตกหล่นไปในประเด็นที่มีนัยสำคัญ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในควรสื่อสารข้อมูลที่แก้ไขให้ถูกต้องแล้วไปยังกลุ่มคนที่เคยได้รับรายงานแล้วทุกราย

2421 การใช้ข้อความ “การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในที่เป็นสากล”

การที่จะระบุว่า การปฏิบัติงาน “ได้ดำเนินการไปอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานสากลสำหรับการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน” จะเป็นการเหมาะสมเฉพาะในกรณีที่มีผลของโครงการประกันคุณภาพและปรับปรุงงานมาสนับสนุนเท่านั้น

2431 การเปิดเผยกรณีปฏิบัติไม่สอดคล้องตามมาตรฐาน

กรณีที่มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องตาม ประมวลจริยบรรณ หรือมาตรฐาน มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในการสื่อสารถึงผลการปฏิบัติงานต้องเปิดเผยเรื่องต่อไปนี้

- หลักการหรือหลักความประพฤติในประมวลจริยบรรณ หรือมาตรฐาน ข้อใดบ้างที่ไม่สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องได้ครบถ้วน
- เหตุผลที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องตามมาตรฐาน
- ผลกระทบจากการที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องตามมาตรฐาน ที่มีต่องานและผลการปฏิบัติงานที่ได้สื่อสารไปแล้ว

2440 การเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องสื่อสารผลการปฏิบัติงานไปยังกลุ่มบุคคลที่เหมาะสม

2440.A1 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีหน้าที่ในการสื่อสารผลการตรวจสอบชุดสุดท้ายต่อผู้เกี่ยวข้องที่สามารถทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าผลการตรวจสอบนั้นจะได้รับการพิจารณาอย่างเหมาะสม

2440.A2 หากไม่มีข้อกำหนดในทางกฎหมายไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ก่อนการเสนอผลการตรวจสอบแก่บุคคลภายนอก หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้อง

- ประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กร
- ปรีกษากับฝ่ายบริหารระดับสูงและ/หรือที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย ตามความเหมาะสม
- ควบคุมการเผยแพร่ผลการตรวจสอบโดยระบุข้อจำกัดในการใช้ผลการตรวจสอบ

2440.C1 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นผู้รับผิดชอบในการสื่อสารผลการให้บริการให้คำปรึกษาชุดสุดท้ายให้แก่ผู้รับบริการ

2440.C2 ระหว่างการให้บริการให้คำปรึกษา อาจมีการพบประเด็นเกี่ยวกับการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุม หากประเด็นนั้น ๆ มีนัยสำคัญต่อองค์กร ผู้ตรวจสอบต้องรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการทราบ

ภาคผนวก ค

คำถามสัมภาษณ์

การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน

ส่วนที่ 1 คำถามทั่วไป

1. ชื่อ-นามสกุล
2. เพศ
3. อายุ ปี
4. วุฒิการศึกษา
5. ตำแหน่งงาน
6. สถานที่ทำงาน
7. อายุงาน ปี
8. ประสบการณ์ทำงาน/ความเชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 2 คำถามงานวิจัย

ผู้ตรวจสอบภายในจะนำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในงานตรวจสอบภายในอย่างไร

➤ ความเชี่ยวชาญ

ในการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภายใน นอกจากผู้ตรวจสอบภายในควรจะต้องมีความรู้เพียงพอที่จะประเมินความเสี่ยงและการควบคุมหลักของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเทคนิคการตรวจสอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความรู้ในเรื่องอื่นใดอีก

➤ การวางแผน

ถ้านำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภายใน ท่านคิดว่าจะวางแผนงานตรวจสอบและกำหนดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายในอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

➤ การบริหารทรัพยากร

ท่านคิดว่าการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภายใน จะช่วยให้ท่านมีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนงานหรือไม่ อย่างไร

➤ ลักษณะของงานในการกำกับดูแลและควบคุม

ท่านคิดว่าการนำ AI มาใช้ในงานตรวจสอบภายใน จะช่วยให้ท่านสามารถประเมินผลการตรวจสอบภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนช่วยให้สามารถปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมขององค์กรหรือไม่ อย่างไร

- การวางแผนและข้อพิจารณาในการวางแผน สำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย
การวางแผนนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย และต้องพิจารณาและคำนึงถึงเรื่องอะไรบ้าง
- วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย
ท่านจะกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการทำงานของ AI ในการตรวจสอบภายในสำหรับงานแต่ละงานอย่างไร เพื่อให้เพียงพอและบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย
- การจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย
ท่านจะมีวิธีจัดสรรบุคลากรและเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบอย่างไร ถ้ามีการนำ AI มาช่วยในการตรวจสอบภายใน
- แนวการปฏิบัติงาน
ท่านจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของ AI ในการตรวจสอบภายในอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย
- การระบุข้อมูล
ท่านคิดว่าข้อมูลที่ได้จากการนำ AI มาใช้ในการตรวจสอบภายในมีความน่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ต่องานตรวจสอบภายใน และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมายได้หรือไม่
- การบริหารความเสี่ยง
การนำ AI มาใช้ในงานตรวจสอบภายใน ท่านคิดว่ามีโอกาสที่เกิดจะความเสี่ยงหรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง
- การวัดผลการปฏิบัติงาน
ท่านคิดว่าผลการตรวจสอบภายในจากการนำ AI มาช่วยในการทำงานมีข้อมูลที่เพียงพอเชื่อถือได้ ทำให้ท่านได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่ อย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสนทยา ทิมเรือง
วันเดือนปีเกิด	24 ตุลาคม 2517
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2542: บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่ง	นักบริหารจัดการ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ประสบการณ์ทำงาน	2554 – ปัจจุบัน: นักบริหารจัดการ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ 2551 – 2554: เจ้าหน้าที่บัญชีและการเงิน สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ 2550 – 2551: เจ้าหน้าที่อาวุโส บริษัทหลักทรัพย์ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)